

Samen redzaam

Participatiewet
Wmo 2015
Jeugdwet

Integraal beleidskader sociaal domein

Samen redzaam

Integraal beleidskader sociaal domein

Participatiewet
Wmo 2015
Jeugdwet

Definitieve versie, februari 2014

Inhoud

1	Inleiding	5	5-4	De analyse en toekenning	33
1.1	Waarom dit beleidskader?	5	5.4.1	Verschillende plekken	33
1.2	Samenhang bestaand beleid	6	5.4.2	Directe afhandeling	33
1.3	Rolverdeling	6	5.4.3	Kernteam	33
1.4	Beleid in ontwikkeling	6	5.4.4	Samenvatting rolverdeling	35
1.5	Evaluatie	7	5.4.5	Eén plan	35
1.6	Totstandkoming	7	5.4.6	Justitie of OM (het gedwongen kader)	36
1.7	Leeswijzer	7	5.4.7	Huisarts, jeugdarts en medische specialist	36
2	Wettelijke kaders per 1-1-2015	8	5-5	Dienstverlening	37
2.1	Participatiewet	8	5.5.1	Ambulant team en inwoner en/ of regisseur	37
2.2	Wmo 2015 (waarin van AWBZ naar Wmo)	10	5.5.2	Eigen kracht en informeel netwerk	37
2.3	De Jeugdwet	10	5.5.3	Dienstverlening vrij toegankelijk	37
			5.5.4	Dienstverlening niet vrij toegankelijk	38
3	Welke doelgroepen komen over?	13	6	Kwaliteit	39
3.1	Doelgroep Participatiewet	13	6.1	Kwaliteit in de Participatiewet	39
3.2	Doelgroep Wmo 2015	13	6.2	Kwaliteit in de Wmo 2015	39
3.2.1	Begeleiding	13	6.3	Kwaliteit in de Jeugdwet	39
3.2.2	Persoonlijke verzorging	14	6.4	Algemene gemeentelijke kwaliteitseisen	39
3.2.3	Kort verblijf/ logeeropvang	14			
3.2.4	Vervoer	14	7	Invloed van de inwoner op beleid en uitvoering	40
3.3	Doelgroep Jeugdwet	14	7.1	Burgerparticipatie	40
4	Doelen, subdoelen en uitvoering	16	7.2	Invloed op beleid	40
4.1	Missie en uitgangspunten decentralisaties	16	7.3	Invloed op uitvoering	41
4.2	Integrale aanpak	16	8	Financiën en control	42
4.3	Transformatie en inwoner centraal	16	8.1	Financiën	42
4.4	Lokaal en/ of regionaal	17	8.1.1	Rijksbijdrage 3D's	42
4.5	Doel 1 De inwoner centraal	18	8.1.2	Budget Participatiewet	42
4.6	Doel 2 Eigen kracht en eigen netwerk	19	8.1.3	Budget Wmo 2015	43
4.7	Doel 3 Voorkómen en vroegtijdig onderkennen	20	8.1.4	Budget Jeugdwet	44
4.8	Doel 4 Hulp en ondersteuning die nodig is	20	8.1.5	Kosten en eigen bijdrage 3D's	44
4.9	Doel 5 Keuzevrijheid	22	8.2	Control	45
4.10	Doel 6 Kansrijk opgroeien	22	9	Overgangsregelingen en bedrijfsvoering	48
4.11	Doel 7 Veilig opgroeien	23	9.1	Overgangsregelingen	48
4.12	Doel 8 Sociale participatie	23	9.1.1	Overgangsregeling Participatiewet	48
4.13	Doel 9 Naar vermogen meedoen op de arbeidsmarkt	24	9.1.2	Overgangsregeling Wmo 2015	48
			9.1.3	Overgangsregeling Jeugdwet	48
5	Integrale toegang en dienstverlening	29	9.2	Bedrijfsvoering	49
5.1	Overzicht integrale toegang en dienstverlening	29	Bijlage 1: Omschrijving doelgroepen	50	
5.2	Transformatie en preventie	29	Bijlage 2: Passend onderwijs	53	
5.3	De (hulp)vraag	31	Bijlage 3: Casussen	54	
5.3.1	(Hulp)vraag inwoner of risicosignaal	31	Bijlage 4: Begrippenlijst	57	
5.3.2	Verschillende plekken	31	Bijlage 5: Afkortingen	61	
5.3.3	Integraal punt	32			
5.3.4	Breed en integraal	32			
5.3.5	Loket én outreachend	32			
5.3.6	Vraagverheldering	32			
5.3.7	Complex of niet-complex	33			

1. Inleiding

Maatschappelijke opgave en ambities

Wageningen staat voor grote nieuwe opgaven. De veranderende samenleving, de decentralisaties in het sociaal domein van Provincie en Rijk naar gemeenten en de financiële druk vragen om een nieuw sociaal stelsel met andere verantwoordelijkheden en zelforganisatie. De gemeente gaat als regievoerder dit nieuwe stelsel samen met inwoners en professionals initiëren, opbouwen en gebruiken.

1.1 Waarom dit beleidskader?

In de komende jaren wordt een aantal grote taken naar de gemeente Wageningen gedecentraliseerd: de volledige jeugdhulp (Jeugdwet), de begeleidingsfunctie, kort verblijf, vervoer, een klein deel van de persoonlijke verzorging uit de Algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015, en de regelingen voor de zogenaamde onderkant van de arbeidsmarkt (de Participatiewet).

Per 1 januari 2015 wordt de gemeente verantwoordelijk voor het totale sociale domein. Dit raakt alle leefgebieden van onze inwoners: zorg, welzijn, opvoedingsondersteuning, onderwijs, werk, veiligheid, schuldhulpverlening en inkomensondersteuning. Daarnaast krijgt de gemeente vanaf 2014 te maken met een nieuw stelsel voor passend onderwijs. De Wet passend onderwijs verplicht scholen¹ een passende onderwijsplek te bieden aan leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. De lokale overheid is beter in staat om een integraal, samenhangend beleid te voeren, zodat de dienstverlening aan de inwoners beter wordt. Wageningen kan beter dan het Rijk inspelen op de vraag en behoeften van de inwoners.

Een integrale aanpak in het sociale domein is van groot belang om de decentralisatieopgave succesvol

te kunnen uitvoeren. Het gaat om ingrijpende veranderingen in het sociale domein. Wij kunnen dat alleen als er sprake is van overdracht van taken. Zo kunnen wij dicht bij de inwoners op lokaal niveau arrangementen op maat creëren. Wij hebben een samenhangend beleid in het sociale domein voor ogen.

Het is onze ambitie om de zelfredzaamheid van de inwoner maximaal te faciliteren en te stimuleren. Inwoners zijn samen met hun netwerk in de eerste plaats verantwoordelijk. Mensen die het echt nodig hebben kunnen blijven rekenen op de ondersteuning van de overheid. Op ondersteuning die aansluit bij hun behoefte en mogelijkheden. Centraal staat de individuele behoefte aan ondersteuning van de inwoner: het anders, dicht bij de inwoner organiseren van de dienstverlening. Daarvoor doorbreken wij op verschillende niveaus schotten tussen voorzieningen. Hulp moet zo effectief en efficiënt mogelijk ingezet worden.

De nieuwe gemeentelijke taken in het kader van de jeugdzorg, Wmo en de Participatiewet betreffen deels dezelfde doelgroep en worden tegelijkertijd uitgevoerd.

Regionale samenwerking

Het kabinet geeft gemeenten de opdracht om te komen tot regionale afstemming tussen de decentralisaties. Het Rijk verwacht dat dit ook de mogelijkheid biedt om de uitvoering van de taken tegen lagere kosten uit te voeren, bijvoorbeeld door ze regionaal te organiseren.

¹ Passend onderwijs gaat over alle leerlingen in het PO, het VO, het speciaal onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs.

De gemeenten in zowel Food Valley als in de regio Arnhem willen bij de voorbereiding op de decentralisaties nauw met elkaar samenwerken en van elkaar leren. Duidelijk is dat de beleidskeuzes voor de (toegang tot de) dienstverlening lokaal worden gemaakt. Parallel aan de ontwikkeling van voorliggend lokaal kader wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een regionale afspraken over sturing. Deze afspraken bevatten de onderwerpen waar (boven)regionaal wordt samengewerkt, omdat dit wettelijk verplicht is (bijvoorbeeld gedwongen jeugdzorg) of omdat het voordelen biedt (bijvoorbeeld schaalvoordeel inkoop).

Wageningen neemt deel aan twee regio's. Voor de decentralisaties Jeugd en AWBZ werkt Wageningen samen met de gemeenten in regio Arnhem. Voor de Participatiewet en passend onderwijs werken wij samen met de gemeenten in Food Valley. Hierbij geldt: "lokaal wat kan en regionaal wat moet en/ of meerwaarde heeft". De Wageningse inwoner krijgt te maken met dienstverlening die is gebaseerd op een lokale keuze. De samenwerking binnen twee verschillende regio's heeft geen merkbare gevolgen voor de Wageningse inwoner.

1.2 Samenhang bestaand beleid

Aan deze notitie ligt een aantal documenten ten grondslag. Deze zijn voor het grootste deel lokaal. Dit is geheel in de lijn met 'lokaal waar het kan, regionaal wat moet/ en of meerwaarde heeft'. Het betreft:

Lokaal

- de visie op Mens en Maatschappij, vastgesteld op 8 maart 2011;
- beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning 2012-2015, vastgesteld op 10 januari 2012;
- de integrale visie 3 D's, vastgesteld op 27 mei 2013.

De visie en uitgangspunten in deze plannen blijven van kracht en vormen mede de bouwstenen voor dit beleidskader. In de loop van de tijd zal het duidelijk worden of de visie en/ of de uitgangspunten moeten worden bijgesteld. Het beleid voor het sociale domein heeft ook consequenties voor andere terreinen, zoals het economisch beleid. Deze samenhang wordt, indien van toepassing, in deze notitie aangegeven.

Regionaal

Zowel in de regio Arnhem als in regio Food Valley zijn diverse visiedocumenten verschenen. Ook deze zijn meegenomen bij de ontwikkeling van voorliggend document.

1.3 Rolverdeling

Het is belangrijk om vooraf te beschrijven bij wie de verschillende taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden worden belegd. De beleidsbepalende rol ligt bij de gemeenteraad. De raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het beleid(kaders). Daarnaast bepaalt de raad de beschikbare budget(ten), de controlemechanismen en de sturingsparameters. De raad legt verantwoording af aan de burgers. De opdrachtgevende rol ligt bij het college. Het college is verantwoordelijk voor de procesmonitoring (voortgang van de resultaten). Het college legt verantwoording af aan de gemeenteraad. Maatschappelijke organisaties, professionals en sociaal netwerk zijn aanspreekbaar op het verlenen van kwalitatief goede, efficiënte en effectieve hulp. In hun uitvoerdersrol leggen zij verantwoording af aan inwoners en aan ambulante teams waar ze onderdeel van zijn. De regie wordt zo veel mogelijk bij de inwoner gelegd. Invulling daarvan vindt u in hoofdstuk 5 over integrale toegang en dienstverlening.

1.4 Beleid in ontwikkeling

De wetten die ten grondslag liggen aan de decentralisaties zijn nog niet vastgesteld. Als wij wachten met het vaststellen van kaders, blijft er te weinig voorbereidingstijd over. Daarom willen wij nu kaders vaststellen, zodat wij snel de implementatie kunnen starten. In de loop van 2014 legt het college een voorstel aan de raad voor met toetsbare kaders en keuzeopties met een prioritering naar voorbeeld van het MO beleidsplan 2012. Theoretisch is het mogelijk dat de definitieve wetsvoorstellen wijzigingen in het integrale beleidskader tot gevolg hebben.

De inwoner gaat meer vanuit eigen kracht zijn eigen situatie vormgeven. Daarom is er behoefte aan nieuwe uitvoeringsvormen. Deze gaan wij onderzoeken, en waar gewenst mee experimenteren. In de regio zijn verschillende 'veranderopgaven' beschreven. Op basis van die veranderopgaven zijn zogenaamde 'proeftuinen' benoemd. Hiermee kan de inrichting van het sociale domein in de praktijk worden getoetst. Alle proeftuinen bij elkaar vormen zo de regionale leeromgeving. Aan de hand van de ervaringen die hiermee worden opgegaan, bepalen wij de nieuwe werkwijze.

Dit betekent dat het beleid, maar ook de uitvoering nog volop in ontwikkeling is (zie ook paragraaf 9.2). Niet alleen de ervaringen die worden opgedaan in de praktijk, maar ook aanpassingen tijdens de kamerbehandeling en financiële kaders, die pas later duidelijk worden, kunnen hier debet aan zijn.

1.5 Evaluatie

Gelet op het voorgaande betekent dit dat het kader voor 2015 en 2016 richtinggevend is, maar ook nog in ontwikkeling. Het beleidsplan Maatschappelijke Ondersteuning, de preventieve kant van het sociale domein, loopt eind 2015 af. De subsidiëring van de uitvoering loopt door tot en met 2016. Gedurende de uitvoering in 2015 en 2016 wordt bekeken of de beide beleidskaders voldoende op elkaar aansluiten en waar mogelijk bijstelling noodzakelijk is. Het voornemen is het MO-beleid te verlengen tot en met 2016. Beide beleidskaders kunnen dan in 2016 worden geëvalueerd om eind 2016 een geïntegreerd en geactualiseerd beleidskader Sociaal domein ter vaststelling aan te kunnen bieden. In de tussentijd kijken we met de maatschappelijke organisaties hoe ze al kunnen inspelen op de nieuwe doelen en het beleidskader van de drie decentralisaties.

1.6 Totstandkoming

Dit beleidskader is tot stand gekomen dankzij de hulp en inbreng van velen. Zo zijn er diverse consultaties gehouden onder professionals en ervaringsdeskundigen. De jongerenraad heeft een advies uitgebracht gebaseerd op een onderzoek onder jongeren met ervaring in de jeugdzorg. Binnen de uitvoering van het MO-beleid hebben de samenwerkingsverbanden domeinoverstijgend een voorstel gemaakt voor de toegang. Van al dit voorwerk is dankbaar gebruik gemaakt bij de kaders voor de integrale dienstverlening en toegang.

Net voor de zomer van 2013 zijn drie conceptnotities voor inspraak vrijgegeven. Eén notitie over integrale dienstverlening, een kadernotitie voor de jeugdhulp en een kadernotitie voor de decentralisatie AWBZ. Hierop zijn veel reacties binnen gekomen. Er was grote behoefte om te komen tot één integraal stuk, waar ook de Participatiewet deel van uitmaakt. Ook een directe relatie met de wet op het passend onderwijs (ook wel vierde decentralisatie genoemd) werd genoemd. Deze behoefte kwam ook naar voren in de diverse schriftelijke reacties en adviezen, onder andere van de adviesraad Wmo/ WI en de cliëntenraad WWB².

De drie oorspronkelijke conceptnotities zijn ineen geschoven en aangevuld met het kader voor de Participatiewet. Daarnaast is de relatie met de Wet op het passend onderwijs nadrukkelijker aangegeven.

1.7 Leeswijzer

Als u in deze notitie inwoner leest zijn hier alle leeftijdsgroepen mee bedoeld. Waar het beleid voor een bepaalde leeftijdsgroep bedoeld is, geven we dit expliciet aan.

Het eerste hoofdstuk is inleidend van aard. In hoofdstuk twee schetsen wij de belangrijkste kaders uit de drie nieuwe wetten en de daaraan gerelateerde wetgeving.

Vervolgens beschrijft hoofdstuk drie de doelgroepen die nieuw voor de gemeente Wageningen zijn. Hoofdstuk 4: hier komen de 3D-visie en missie, integrale aanpak, transformatie, lokaal/ regionaal, Wageningse doelen, subdoelen en uitvoering aan de orde. In het vijfde hoofdstuk komt de integrale toegang en dienstverlening aan bod. Daarna is kwaliteit het onderwerp voor het zesde hoofdstuk. De invloed van de inwoner op beleid en uitvoering wordt beschreven in het zevende hoofdstuk. Hoofdstuk acht beschrijft financiën en control. Het negende hoofdstuk gaat in op overgangsregelingen en bedrijfsvoering. Een aantal bijlagen vormt het sluitstuk van deze notitie.

Voor afkortingen en begrippen verwijzen we naar bijlage 4 en 5.

² In overleg met de Wsw-raad is afgesproken dat zij bij de uitwerking van het beleid voor de voorziening beschut werken worden betrokken.

2. Wettelijke kaders per 1-1-2015

De decentralisaties worden vastgelegd in drie nieuwe wettelijke kaders. Het gaat om de Participatiewet, de Wmo 2015 en de Jeugdwet. De nieuwe wetgeving heeft ook gevolgen voor bestaande wet- en regelgeving. Vanuit de betreffende wetgeving worden diverse organisaties verantwoordelijk voor de uitvoering.

2.1. Participatiewet

Het kabinet heeft een wetsvoorstel in voorbereiding waarin de WWB, Wajong en Wsw worden samengevoegd tot één regeling: de Participatiewet. De nieuwe wet wordt decentraal uitgevoerd door gemeenten. Het kabinet koerst op invoering van de wet op 1 januari 2015.

De doelstelling van de Participatiewet is om iedereen met arbeidsvermogen toe te leiden naar werk. Bij voorkeur naar regulier werk of als dat niet kan in een beschutte werkomgeving. Het kabinet voert één regeling door voor iedereen die in staat is om te werken, ook de mensen met een arbeidsbeperking. De regeling moet gemeenten in staat stellen om meer mensen te laten participeren, budgetten gericht en effectiever in te zetten en kosten te besparen. Voor wie (nog) niet kan werken, is meedoen naar vermogen (participatie) aan de orde.

Sociaal akkoord

In het sociaal akkoord (afgesloten op 11 april 2013) hebben de sociale partners, werkgevers en werknemers, zich verbonden aan de doelstelling van de Participatiewet om zoveel mogelijk mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. Met dit akkoord vinden sociale partners en het kabinet elkaar in een structurele aanpak voor de economie en de arbeidsmarkt, met als doel om zoveel mogelijk mensen een eerlijke kans te geven op werk en economische zelfstandigheid. Werkgevers stellen zich garant om per 2026 100.000 extra banen in de marktsector te creëren voor mensen met een

arbeidsbeperking. De overheid stelt zich garant voor 2.500 extra banen per jaar vanaf 2014 totdat een maximum is bereikt van 25.000 banen. De regering werkt een wettelijke quotumregeling uit, die geactiveerd wordt als op de peildatum in 2016 de realisatie van de banen achterblijft bij de gemaakte afspraken.

Gemeenten willen met de Participatiewet mensen duurzaam op de regionale arbeidsmarkt aan de slag helpen. Dat lukt alleen wanneer werkgevers, gemeenten, Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) en onderwijsorganisaties samenwerken. Om dit te realiseren is het land verdeeld in 35 arbeidsmarktregio's. Food Valley (Barneveld, Ede, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Veenendaal en Wageningen³) is een zelfstandige arbeidsmarktregio. In het sociaal akkoord is afgesproken dat er 35 werkbedrijven komen: 1 werkbedrijf per arbeidsmarktregio. Zij vormen de schakel tussen werkgevers en mensen met een arbeidsbeperking. De werkbedrijven zijn een instrument om de banen voor de doelgroep zorgvuldig en snel te matchen met de mensen waarvoor ze bedoeld zijn.

De verdere uitwerking van het sociaal akkoord vindt plaats in de daarvoor opgerichte landelijke werkkamer. De uitwerking gebeurt door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en sociale partners, in nauw overleg met Divosa, UWV, Cedris en onderwijsinstellingen. Op dit moment is nog geen concrete uitwerking vanuit de landelijke werkkamer beschikbaar. Uitkomsten zullen duidelijk moeten maken of er sprake is van een virtueel werkbedrijf of een zichtbaar bedrijf.

³ Nijkerk is wel onderdeel van Food Valley, maar zij participeert niet in Food Valley als arbeidsmarktregio.

Dit alles leidt tot onderstaande kaders in de nieuwe wetgeving:

Wet	Kaders per 01-01-2015	Verantwoordelijk voor de uitvoering ⁴
Participatiewet	<ul style="list-style-type: none"> • vervangt de Wet werk en bijstand (WWB), (gedeeltelijk) de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wet Wajong), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen; • doelgroep: iedereen met arbeidsvermogen doet mee (instrument loonwaarde); • instrument loonkostensubsidie 'nieuwe stijl' voor mensen met een arbeidsbeperking; • voorziening beschut werken voor landelijk 30.000 werkplekken; • versterken regionale samenwerking, vooral op het terrein van werkgeversdienstverlening en het organiseren van een werkbedrijf; • één gebundeld re-integratiebudget; budgetten komen met kortingen over; • activerende bijstand door bestaande ontheffingen van arbeid en re-integratieplicht te herzien (per 1-7-2014; WWB); • verplichting tot tegenprestatie naar vermogen (per 1-7-2014; WWB); • compensatie kostendelersnorm: beoordeelde Wajongers worden voor de duur van 2,5 jaar uitgezonderd van de kostendelersnorm en krijgen in deze periode recht op bijstand gebaseerd op alleenstaandennorm (70%) of gehuwdennorm (100%). 	gemeente
Participatiewet	<ul style="list-style-type: none"> • herkeuring zittend bestand wet Wajong, waarbij Wajongers met arbeidsvermogen gaan behoren tot doelgroep Participatiewet en Wajongers zonder arbeidsvermogen recht blijven houden op Wajong-uitkering (met uitkering van 75% Wettelijk Minimum Loon (WML)); • herkeuring Wajongers in zes cohorten (bepaald door uitkeringsduur) in periode januari 2015 t/m december 2017; • overgangstermijn van 6 maanden, dus beoordeelde Wajongers met arbeidsvermogen komen over naar gemeente in periode juli 2015 t/m juni 2018; • werkende Wajongers die ondersteuning krijgen (jobcoach, loondispensatie, aanvullende uitkering) blijven bij UWV totdat hun dienstbetrekking eindigt, daarna gaan zij tot doelgroep Participatiewet behoren. 	UWV via Participatiewet
Participatiewet	<ul style="list-style-type: none"> • mensen met Wsw-indicatie die op 01-01-2015 op de wachtlijst staan en geen Wsw-dienstbetrekking hebben, vallen per die datum onder de Participatiewet als zij tot de gemeentelijke doelgroep behoren; • efficiencykorting Wsw gaat in per 01-01-2015 en wordt geleidelijk over 6 jaar verspreid (rijksbijdrage per plek neemt af van 25.900 tot 22.700 structureel vanaf 2020). 	gemeente
Wet passend onderwijs	Passend onderwijs wordt ingevoerd (zie ook onder Jeugdwet en in bijlage 4)	schoolbesturen
Wajong	Blijft voor jonggehandicapten die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben.	UWV
Wsw	<ul style="list-style-type: none"> • Vanaf 01-01-2015 afgesloten voor nieuwe instroom; • mensen die op 31-12-2014 een Wsw-dienstbetrekking hebben, houden hun wettelijke rechten en plichten. 	gemeente

4 Individuele gemeenten zijn bij wetgeving verantwoordelijk gemaakt en het is vervolgens aan de gemeenten om zelf te bepalen of de uitvoering in regionaal verband wordt opgepakt.

5 Tijdens het algemeen overleg met de vaste Kamercommissie is de herkeuring van het zittend bestand Wajong een punt van discussie geweest. Het is nog niet duidelijk of de Kamer hiermee in gaat stemmen wanneer de wet behandeld wordt. Dit is naar verwachting voorjaar 2014. Daarnaast wil de staatssecretaris kijken of die mensen waarvan op basis van het dossier duidelijk is dat ze duurzaam en volledig arbeidsongeschikt zijn, kunnen worden ontzien van een herkeuring.

2.2. Wmo 2015 (waarin van AWBZ naar Wmo)

De huidige AWBZ zal worden vervangen door een nieuwe wet, die waarschijnlijk Wet langdurige zorg gaat heten. Het aantal functies dat deze nieuwe wet bevat, is kleiner dan op dit moment in de AWBZ is opgenomen. Een aantal functies zal in de Wmo 2015 worden opgenomen. Het gaat om begeleiding in de thuissituatie, vervoer, kort verblijven een klein deel van persoonlijke verzorging in de thuissituatie. Het conceptwetsvoorstel Wmo leidt tot de volgende kaders in de wetgeving:

In de Jeugdwet wordt een leeftijdsgrens van 18 jaar gehanteerd voor de verschillende vormen van jeugdhulp en de uitvoering van de jeugdbeschermingsmaatregelen. Na het 18e jaar vinden ondersteuning, hulp en zorg in de regel plaats uit een andere wettelijk kader, zoals Wmo, Zvw of AWBZ. Jeugdhulp kan doorlopen tot maximaal het 23e levensjaar, als de hulp niet onder een ander wettelijk kader valt of als de jeugdhulp met 18 jaar nog niet is afgerond. Voor jeugdclassering en jeugdhulp die voortvloeien uit een strafrechtelijke beslissing geldt geen leeftijdsgrens.

Wet	Kaders per 01-01-2015	Verantwoordelijk voor de uitvoering
Wmo	<ul style="list-style-type: none"> • overheveling van functie extramuraal begeleiding in de thuissituatie (groeps- en individueel) vanuit AWBZ; • overheveling van functie vervoer naar groepsbegeleiding vanuit AWBZ; • overheveling van functie kort verblijf (logeeropvang) vanuit AWBZ; • overheveling van 5% van functie persoonlijke verzorging in de thuissituatie (ondersteuning bij wassen, aankleden enz.) vanuit AWBZ, 95% gaat naar de Zorgverzekeringswet (het overnemen van wassen, aankleden enz.); • overheveling van beschermd wonen voor inwoners die langdurige ondersteuning op het terrein van de Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) ontvangen, waarbij geen behandeling plaats vindt; behandeling gaat over naar de Zvw; • overheveling budget cliëntondersteuning (MEE-organisaties) vanuit AWBZ; • forse bezuiniging op het budget voor hulp bij het huishouden (40%); • bezuiniging op het budget voor begeleiding (25%); • zelfredzaamheid en participatie staat voorop in plaats van bijvoorbeeld resultaat 'schoon en leefbaar huis'; • prestatievelden komen te vervallen; een andere verdeling is nodig; • meer eigen verantwoordelijkheid en meer ondersteuning op maat; • keuze voor persoonsgebonden budget mogelijk maken; • het bieden van toegang tot ondersteuning regelen. 	gemeente

Er is nog slechts een eerste concept beschikbaar van de wettekst voor de Wmo 2015. Deze is begin oktober 2013 openbaar gemaakt. Naar verwachting zal de wet pas medio 2014 worden vastgesteld.

2.3. Jeugdwet

Het VN-Verdrag betreffende de rechten van het kind vormt de basis voor alle wetgeving van toepassing op jeugd. Ouders zijn allereerst verantwoordelijk dat kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen participeren in de samenleving. De overheid komt in beeld als dit niet vanzelf gaat. Dan moet het jeugdstelsel snel, goed en op maat functioneren.

De Jeugdwet vervangt de oude wet op de Jeugdzorg. In deze wet is het begrip jeugdzorg vervangen door jeugdhulp. Er zijn geen veranderingen ten aanzien van de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de jeugdgezondheidszorg (JGZ) (0-19 jaar) op basis van de Wet publieke gezondheidzorg (Wpg) (preventie & vroegsignalering; informeren, screenen, signaleren, adviseren, begeleiden, monitoren, toeleiden en verwijzen).

Wet	Kaders per 01-01-2015	Verantwoordelijk voor de uitvoering
Jeugdwet	<p>De gemeente wordt bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de jeugdhulp en ondersteuning die vielen onder de provincie op basis van de Wet op de jeugdzorg; • de jeugd-ggz, jeugd-vb: begeleiding, persoonlijke verzorging, kortdurend verblijf (voorheen AWBZ); • de jeugd-ggz en dyslexiehulp (voorheen Zwv); • de gesloten jeugdzorg en de hulp en ondersteuning in het gedwongen kader van jeugdbescherming en jeugdreclassering (voorheen van het Rijk). <p>De gemeente geeft beleid rond opgroeien en opvoeden vorm op basis van de volgende uitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preventie en vroege signalering; • het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en voorzieningen; • het inschakelen, herstellen en versterken van het eigen probleemoplossend vermogen van de jeugdige, zijn ouders en zijn sociale omgeving; • het bevorderen van de veiligheid van de jeugdige; • integrale hulp aan gezinnen volgens het uitgangspunt: één gezin, één plan, één regisseur. <p>De gemeente treft voorzieningen als er sprake is van opgroei-, opvoedings- en psychische problemen en stoornissen en het zelfoplossend vermogen van de jeugdigen en de ouders onvoldoende is, en zij treft voorzieningen voor de uitvoering van jeugdbescherming en jeugdreclassering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de gemeente zorgt voor de toeleiding naar, advisering over en inzet van de aangewezen vorm van jeugdhulp; • als het gaat om hulp in de vorm van begeleiding, omvat deze hulp ook het vervoer van en naar de begeleiding als de zelfredzaamheid ontoereikend is; • als het gaat om jeugdigen die aangewezen zijn op permanent toezicht, treft de gemeente voorzieningen waardoor de ouders hun rol als verzorgers en opvoeders kunnen blijven vervullen; • de gemeente biedt keuzevrijheid voor de jeugdhulp als dit redelijkerwijs mogelijk is; • in het geval van uithuisplaatsingen zorgt de gemeente voor plaatsing van de jeugdige bij een pleegouder of in een gezinshuis, als dit redelijkerwijs mogelijk is. <p>De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jeugdbescherming en –reclassering wordt uitgevoerd door een gecertificeerde instelling; • als de rechter, officier van justitie, Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) of directeur van een justitiële jeugdinrichting een maatregel oplegt, moet de gemeente hier uitvoering aan geven; • als een kinderschermingsregeling noodzakelijk is, schakelt de gemeente de Raad voor de Kinderbescherming in. 	gemeente
Jeugdwet	Jeugdhulp is toegankelijk na verwijzing door de huisarts, de medisch specialist en de jeugdarts.	huisarts, medisch specialist en jeugdarts
Jeugdwet	<p>De inspectie jeugdzorg onderzoekt de kwaliteit van</p> <ul style="list-style-type: none"> • de jeugdhulpaanbieders; • de certificerende instelling; • de gecertificeerde instellingen; • het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling AMHK); • de Raad voor de Kinderbescherming; • de justitiële jeugdinrichtingen; <p>en rapporteert hierover.</p>	inspectie jeugdzorg (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport)

Wet	Kaders per 01-01-2015	Verantwoordelijk voor de uitvoering
Jeugdwet	De Raad voor de Kinderbescherming: onderzoekt de noodzaak om een kindbeschermings-maatregel te treffen als de raad hiervoor een verzoek krijgt van de gemeente, een gecertificeerde instelling of het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling; onderzoekt als er sprake is van een acute en ernstige bedreigende situatie voor de minderjarige.	Raad voor de Kinderbescherming (Ministerie van Veiligheid en Justitie)
Jeugdwet	De kinderrechter kan een machtiging verlenen om een jeugdige in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven als: <ul style="list-style-type: none"> • jeugdhulp noodzakelijk is door ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen; • de opneming en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich onttrekt aan jeugdhulp. 	kinderrechter
Jeugdwet	De minister van Veiligheid en Justitie wijst de certificerende instellingen aan voor de certificering van de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. De minister stelt ook het normenkader voor certificering vast.	minister van Veiligheid en Justitie
Wmo	De gemeente draagt zorg voor de organisatie van een AMHK.	gemeente
Wmo	Het AMHK heeft als taak: <ul style="list-style-type: none"> • een herkenbaar en toegankelijk meldpunt te zijn voor gevallen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling; • advies en consult te verlenen aan de melder; • onderzoek te doen naar aanleiding van een melding van (een vermoeden van) geweld om te bepalen of sprake is van kindermishandeling of een andere vorm van geweld in huiselijke kring; • de politie en de Raad voor de Kinderbescherming te informeren en inschakelen van passende hulp en ondersteuning; • een casus aan de Raad voor de Kinderbescherming over te dragen zodra blijkt dat vrijwillige hulp en ondersteuning de problemen niet kan oplossen en een kind bedreigd wordt in zijn ontwikkeling. 	gemeente
Wet passend onderwijs (zie ook bijlage 4)	<ul style="list-style-type: none"> • de school regelt extra ondersteuning in de klas, een plek op een andere school of in het speciaal onderwijs. De landelijke indicatiesystematiek wordt afgeschaft; • het accent verschuift van het medisch labelen van kinderen, naar wat zij daadwerkelijk nodig hebben om onderwijs te kunnen volgen. De onderwijsbehoefte is het uitgangspunt; • scholen stellen een schoolondersteuningsprofiel op. Hierin geven zij aan welke onderwijssteuning ze aan leerlingen kunnen bieden; • leraren worden opgeleid in het omgaan met leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften; • leerlingen krijgen zo veel mogelijk extra ondersteuning in de klas, in plaats van daarbuiten; • de samenwerkingsverbanden passend onderwijs worden verantwoordelijk voor de toekenning en bekostiging van lichte en zware ondersteuning aan kinderen met een extra onderwijsbehoefte; • samenwerkingsverbanden krijgen een eigen budget voor extra ondersteuning; • samenwerkingsverbanden stellen een ondersteuningsplan op waarin zij onder meer aangeven welk niveau van basisondersteuning zij bieden, hoe zij met elkaar een samenhangend geheel aan ondersteuningsvoorzieningen hebben gecreëerd, hoe de beschikbare middelen worden verdeeld, op welke wijze verwijzing naar het (v)so plaatsvindt en hoe zij ouders informeren. 	schoolbesturen

3. Welke doelgroepen komen over?

De decentralisaties gaan gepaard met de komst van nieuwe doelgroepen. Voor iedere wet wordt een korte beschrijving gegeven om welke groepen inwoners het gaat.

3.1. Doelgroep Participatiewet

In het kader van de Participatiewet behoudt de gemeente de doelgroep WWB en Wsw en krijgt zij de Wajongers als nieuwe doelgroep over. De Wajong is per 1 januari 2015 alleen nog toegankelijk voor mensen die duurzaam geen arbeidsvermogen hebben. Het UWV blijft de uitkering voor deze groep verzorgen. Inwoners die niet in aanmerking komen voor de Wajong, omdat zij (gedeeltelijk) arbeidsvermogen hebben, vallen onder de doelgroep van de Participatiewet. Mensen die al in de Wajong zitten worden beoordeeld op arbeidsvermogen. Als daaruit blijkt dat zij arbeidsvermogen hebben en tot de doelgroep van de gemeente horen, dan kunnen zij een beroep doen op de gemeenten voor re-integratie-ondersteuning en/ of een uitkering.

In Wageningen hebben 309⁶ inwoners een Wajong-uitkering. Van deze groep heeft 133 al een werkgever en zijn 177 inwoners nog op zoek naar een passende werkplek. Van deze werkzoekenden vallen op 1 januari 2015 circa 133 inwoners onder de Participatiewet en zijn er 44 inwoners die door de nieuwe wetgeving niet langer aanspraak kunnen maken op een uitkering (zogenaamde niet-uitkeringsgerechtigden).

Om een beeld te krijgen van de totale doelgroep verwijzen we naar bijlage 1. In deze bijlage zijn de cijfers opgenomen van zowel het totaal aantal inwoners dat gebruik maakt van de huidige dienstverlening als de nieuwe dienstverlening.

3.2. Doelgroep Wmo 2015

De huidige AWBZ wordt vervangen door een nieuwe wet, die waarschijnlijk Wet langdurige zorg gaat heten. Het aantal functies dat deze nieuwe wet bevat is kleiner dan op dit moment in de AWBZ is opgenomen. Een aantal functies zal in de Wmo 2015 worden opgenomen. Het gaat om begeleiding in de thuissituatie, vervoer, kort verblijf en een klein deel van persoonlijke verzorging in de thuissituatie.

3.2.1 Begeleiding

De 'eigen kracht' van mensen is het uitgangspunt. Begeleiding draagt bij aan zelfredzaamheid en functioneren vanuit de eigen kracht. Hierdoor zijn de inwoners beter in staat te functioneren en kan opname in een instelling of verwaarlozing worden voorkomen. Deze begeleiding is bedoeld voor mensen, zonder verblijfsindicatie (dus die zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen), die matige of zware beperkingen hebben op het terrein van sociale zelfredzaamheid, bewegen en verplaatsen, psychisch functioneren, geheugen en oriëntatie en/ of probleemgedrag. De voor de gemeente nieuwe doelgroep kan zonder ondersteuning niet zelfstandig functioneren en participeren.

Uit de gegevens van het Centrum voor indicatiestelling zorg (CIZ) zien wij dat er op 1 januari 2013 in totaal 445 inwoners uit Wageningen overkomen naar de Wmo 2015. In bijlage 1 is een omschrijving van de doelgroep 'begeleiding' opgenomen.

⁶ Cijfers zijn afkomstig van CBS Statline, peildatum tweede kwartaal 2013.

3.2.2 Persoonlijke verzorging

Bij de huidige AWBZ wordt persoonlijke verzorging geboden aan mensen in de thuissituatie met een lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke handicap, en met een psycho-geriatisch of psychiatrisch probleem. Het gaat om matige of ernstige beperkingen. Het huidige doel van persoonlijke verzorging is om een tekort aan zelfredzaamheid op te heffen bij activiteiten op het gebied van de algemeen dagelijkse levensverrichtingen. Dit zijn activiteiten als douchen, aankleden, scheren, ogen druppelen of naar het toilet gaan. Ook hulp en ondersteuning in verband met een gezondheidsprobleem (zoals stoma, sonde) valt hieronder.

Onlangs heeft het kabinet besloten dat ondersteuning bij de persoonlijke verzorging (5% van het totaal) naar de Wmo gaat en dat bij mensen waarbij de persoonlijke verzorging wordt overgenomen (95% van het totaal) deze persoonlijke verzorging naar de Zorgverzekeringswet gaat. Voor Wageningen gaat het om circa 20 tot 25 mensen die voor wat betreft persoonlijke verzorging naar de Wmo gaan. Zij hebben een verstandelijke beperking, een zintuiglijke beperking of een psychiatrische problematiek.

3.2.3 Kort verblijf/ logeeropvang

Kort verblijf wordt ook wel logeeropvang genoemd. Volwassenen of kinderen kunnen, veelal voor één nacht, na indicatie buiten de eigen woonomgeving logeren. Dit met als doel dat de thuissituatie wordt ontlast. Uit gegevens van het CIZ blijkt dat het in Wageningen gaat om 20 volwassenen die per 1 januari 2013 van logeeropvang gebruik maken.

3.2.4 Vervoer

Het vervoer van intramurale en extramurale begeleiding valt momenteel onder de AWBZ. De toekenning of iemand recht heeft op vervoer gebeurt binnen de AWBZ op basis van een medische indicatie. Het vervoer naar groepsbegeleiding (extramuraal) wordt onderdeel van de Wmo 2015. Het vervoer vanuit de intramurale begeleiding blijft in de AWBZ. Dit is bijvoorbeeld het geval als bewoners van een intramurale instelling naar een dagbesteding buiten de deur gaan. Uit gegevens van het CIZ blijkt dat 105 inwoners uit Wageningen een medische indicatie voor AWBZ-vervoer hebben in combinatie met een indicatie voor groepsbegeleiding. Ongeveer een kwart wordt vervoerd op somatische grondslag, eveneens circa een kwart op psychiatrische grondslag. Ongeveer éénvijfde deel heeft een psychogeriatrische indicatie. Om een beeld te krijgen van de totale doelgroep verwijzen we naar bijlage 1. In deze bijlage zijn de cijfers opgenomen van zowel het totaal aantal inwoners dat gebruik maakt van de huidige dienstverlening als de nieuwe dienstverlening.

3.3. Doelgroep Jeugdwet

Naast de huidige taken op het gebied van de preventieve opvoedondersteuning, wordt de gemeente verantwoordelijk voor de volledige jeugdhulptaken. Het exacte aantal jeugdigen en gezinnen dat momenteel gebruik maakt van jeugdzorg is moeilijk te achterhalen. Organisaties registreren op diverse wijzen en door de verkokering in het jeugdzorgstelsel zijn dubbelingen niet te achterhalen. Het is dus niet duidelijk welke kinderen in meerdere kokers van het stelsel hulp en ondersteuning ontvangen, gelijktijdig of opvolgend. Hierdoor is het niet mogelijk het totaal te geven voor het aantal jongeren in de jeugdzorg. In onderstaande tabel zijn per koker van jeugdzorg de aantallen gegeven. De cijfers zijn gebaseerd op het woonadres van de gezagsdragende ouder(s) van de jongeren in zorg.

Circa 100 Wageningse jongeren verblijven in deeltijd of voltijd buiten het eigen gezin, verspreid over de diverse kokers van jeugdzorg (AWBZ, GGZ, pleegzorg, provinciaal, jeugdzorgplus). Vooral het aantal jongeren in de jeugdzorgplus is hoog in verhouding met andere gemeenten. Deze hulp en ondersteuning is de meest intensieve en kostbare hulp en ondersteuning. Dit is overigens ook een vorm van jeugdzorg waarvan de aantallen jaarlijks in hoge mate kunnen fluctueren.

Om een beeld te krijgen van de totale doelgroep verwijzen we naar bijlage 1. In deze bijlage zijn de cijfers opgenomen van zowel het totaal aantal inwoners dat gebruik maakt van de huidige dienstverlening als de nieuwe dienstverlening.

Financier	Categorie	Aantal Wageningse jongeren	Jaartal
AWBZ ⁷ (langdurige begeleiding GGZ of LVG)	Zorg zonder verblijf (ambulant): GGZ of zorg voor licht verstandelijkgehandicapten(LVG)	Zorg in natura: 33 PGB: 51	2012 2011
	Zorg met (tijdelijk) verblijf: GGZ of zorg voor LVG	Zorg in natura: 4 PGB: 34	2011 2012
Zorgverzekering ⁸ (op genezing gerichte GGZ)	Eerstelijns geestelijke gezondheidszorg	±150	2011
	Tweedelijns geestelijke gezondheidszorg zonder verblijf	433 tot 688 ⁹	2011
	Tweedelijns geestelijke gezondheidszorg met kort of lang verblijf	11 tot 44 ¹⁰	2011
Provinciale jeugdzorg	Ambulante hulp en ondersteuning	65	2011
	Verblijf accommodatie deel-/ voltijd (waarvan ±2/3 deel bestaat uit daghulp)	45	2011
	Verblijf pleegzorg	30	2011
	Jeugdbescherming Bureau Jeugdzorg	95	2011
	Jeugdbescherming William Schrikker Groep ¹¹	13	1-1-2013
	Jeugdreclassering BJZ	30	2011
	Jeugdreclassering William Schrikker Groep	6	1-1-2013
	Aanmeldingen BJZ	120	2011
	Onderzoeken door Advies- en meldpunt Kindermishandeling	17	2011
Rijk	Intramurale behandeling (jeugdzorgplus: civiel-rechtelijk, geen strafrecht)	5	2011

7 Waar GGZ-zorg in de Zvw gericht is op genezing en behandeling, is GGZ-zorg in de AWBZ gericht op langdurige begeleiding (en zelfredzaamheid) van mensen.

8 Zie voetnoot 7

9 Door de wijze van registreren is er in de meest actuele cijfers over de GGZ een marge ingebouwd. Daarom zijn er in de tabellen zowel minimale als maximale aantallen genoemd.

10 Zie voetnoot 9

11 Uitvoering jeugdbescherming en jeugdreclassering LVG

4. Doelen, subdoelen en uitvoering

Vanuit de missie en uitgangspunten en de visie op de drie decentralisaties kunnen doelen en subdoelen worden geformuleerd. Deze Wageningse doelen maken het mogelijk het beleid integraal uit te voeren. Ondersteunend hieraan is de integrale aanpak, de Transformatie en een beschrijving van wat we lokaal dan wel regionaal organiseren en uitvoeren.

4.1. Missie en uitgangspunten decentralisaties

Missie en uitgangspunten 3 decentralisaties: (vastgesteld door de gemeenteraad op 27 mei 2013: 'integrale visie drie decentralisaties')

Missie

De inwoners van Wageningen die zich in een kwetsbare positie bevinden of in een kwetsbare positie dreigen te komen en zelf en/ of binnen hun omgeving onvoldoende mogelijkheden vinden om mee te doen, in staat stellen naar vermogen zowel sociaal als economisch te participeren binnen de samenleving.

Uitgangspunten

- De inwoner benut zijn eigen kracht zo goed mogelijk
- Eén huishouden, één plan, één regisseur
- De dienstverlening is vraaggericht georganiseerd
- De dienstverlening is dichtbij georganiseerd
- Lokaal wat kan en regionaal wat moet en/ of meerwaarde heeft; ledere inwoner brengt, al dan niet met hulp, een optimale mix van dienstverlening to stand vanuit de omgeving, informele en formele voorzieningen (maatwerk)
- Budget volgt beleid

4.2. Integrale aanpak

De mens in relatie met al zijn levensdomeinen is leidend geweest voor het zoeken naar een geïntegreerde aanpak van de drie grote decentralisaties die op ons af komen.

Met de integrale aanpak streven we na dat:

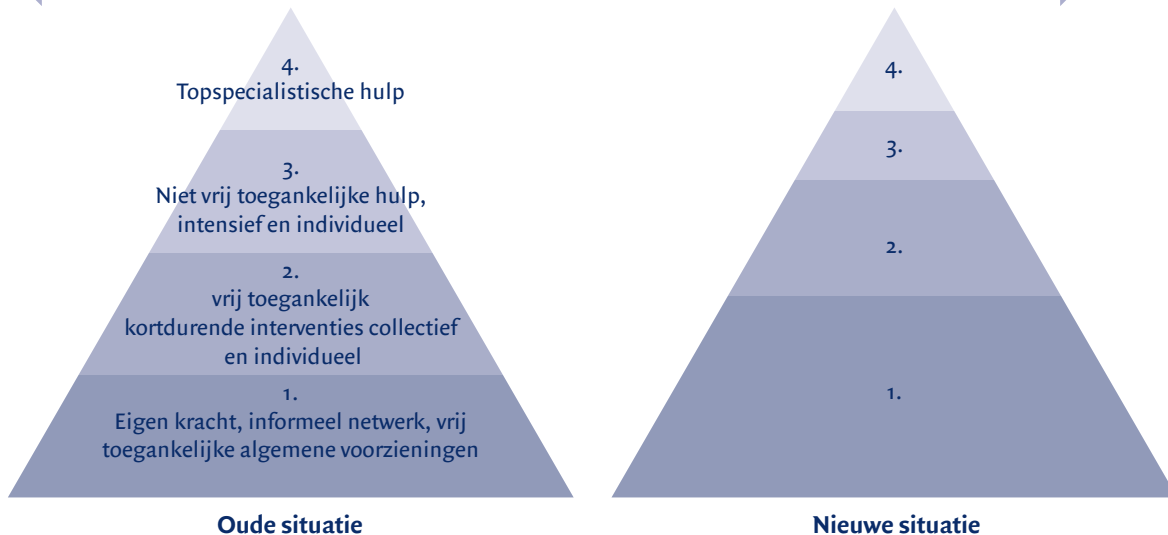
- de inwoner tevreden is over de geboden hulp en ondersteuning;
- de hulp effectief is;
- inwoners zowel sociaal, zelfredzaam als economisch zelfredzaam zijn;
- het gebruik van hulp en ondersteuning boven in de piramide neemt af en de eigen kracht toeneemt (zie schema 1);
- er vindt een kwaliteitsverbetering plaats van de hulp- en dienstverlening.

4.3. Transformatie en inwoner centraal

De inwoner staat centraal en is eigenaar van zijn eigen probleem en oplossing. Inwoners hebben en houden de regie (met of zonder ondersteuning), tenzij de veiligheid in het geding is. Iedereen die mee kan doen, doet naar eigen vermogen en draagkracht mee.

In de integrale visie op de drie decentralisaties hebben we al vastgesteld dat het belangrijk is dat er een transformatie plaatsvindt. Dit vereist een andere manier van denken en handelen van alle betrokken partijen: inwoners, maatschappelijke organisaties en overheden. En daarbinnen ook van professionals, besturen en raden.

De cultuurverandering, wat de transformatie is, zal veel meer tijd vragen om doorgevoerd te worden, dan de implementatie van de nieuwe wetten. Het bevat een omslag op meerdere fronten, die zichtbaar wordt in tabel 1.

Schema 1: Gebruik van hulp en ondersteuning.

Oud	Nieuw
Van beperkingen	→ Mogelijkheden
Van hulp vragen aan de overheid	→ Hulp bieden en vragen aan informele netwerk
Van recht op	→ Eigen initiatief en verantwoordelijkheid
Van zelfredzaam	→ Samen redzaam
Van indicatiestelling	→ Het samen vinden van een oplossing (arrangement)
Het systeem centraal	→ Het leven van de inwoner centraal
Van aanbod	→ Inwoners creëren zelf
Van een sturende gemeente	→ Een faciliterende gemeente
Van eigen beleid en uitvoering	→ Benutten initiatieven lokale gemeenschap
Van eigen organisatie	→ Netwerken en co-creatie
Van centraal en veraf	→ Lokaal en dichtbij

Tabel 1: Transformatie; van oud naar nieuw.

Deze transformatie is ook van toepassing op het onderdeel vervoer. Ook hier zal als eerste gekeken worden wat onze inwoners zelf en met behulp van hun netwerk kunnen. Vervolgens komt een algemene voorziening in beeld zoals een plusbus. Pas als laatste in de rij is een specifieke vervoersvoorziening aan de orde.

4.4. Lokaal en/of regionaal

De dienstverlening wordt waar mogelijk lokaal georganiseerd en uitgevoerd. Daar waar er (inhoudelijk en financieel) voordeel is om regionaal te organiseren/ in te kopen realiseren we lokale toegang en streven we naar zo veel mogelijk lokale uitvoering van de (ambulante) dienstverlening.

Vanuit dit kader zal steeds de afweging gemaakt moeten worden wat wij lokaal doen en wat wij regionaal doen. In hoofdlijnen ziet het er als volgt uit:

Criteria regionale samenwerking

We gaan uit van lokale uitvoering en werken alleen regionaal samen indien dit moet of meerwaarde heeft. Aan de hand van de volgende criteria vindt de

afweging plaats:

Inhoudelijk

- Als dat wenselijk of nodig is voor het uitwisselen van ervaringen, kennis en kunde;
- Als het onmogelijk, duur en/ of inefficiënt is om zorg lokaal te organiseren;
- Als daardoor een bepaalde voorziening in stand gehouden wordt (bijv. waar een leveringsplicht voor geldt);
- Als daardoor gewenst of noodzakelijk aanbod gecontinueerd kan worden;
- Als er daardoor keuzevrijheid ontstaat/ blijft voor inwoners in het aanbod.

Bestuurlijk/ gemeentelijk

- Met de mogelijkheid tot risicospreiding;
- Om een zekere 'inkoopmacht' te vormen richting de (landelijke) zorgaanbieders;
- Als er een organisatievorm (schaal) wordt ingericht met minimale overhead;
- Verplichting vanuit landelijke wet- en regelgeving.

Schema 2: Afweging lokaal en regionaal.

De uiteindelijke keuze om iets lokaal op te pakken kan Wageningen zelfstandig maken (mits de wetgeving hierin geen verplichting op legt). De keuze om zaken regionaal op te pakken is natuurlijk afhankelijk van de samenwerkingspartners in de regio; ook zij zullen dit dan met ons moeten willen oppakken. In de loop van 2014 zal helder worden wat lokaal en wat regionaal zal worden opgepakt, waarbij het streven blijft om in ieder geval voor alles en iedereen de toegang lokaal te houden en waar mogelijk ook de uitvoering van de dienstverlening.

Participatiewet

Sinds 2012 is Food Valley een zelfstandige arbeidsmarktregio. Om arbeidsmarktregio te zijn stelt de wet SUWI een aantal vereisten:

- op bestuurlijk en ambtelijk niveau is er overleg over het arbeidsmarktbeleid en de operationele vraagstukken die daarbij horen als het gaat over dienstverlening;
- er is een gedeelde arbeidsmarktanalyse en een gezamenlijk arbeidsmarktplan, in nauwe samenwerking met brancheorganisaties en bedrijfsleven;
- er is 1 aanspreekpunt / (digitaal) loket vanuit UWV en gemeenten voor werkgevers voor informatie en advies;
- er is transparantie op de arbeidsmarkt door gebruik te maken van Sonar en Werk.nl en door informatie over werkgelegenhedenprojecten met elkaar te delen.

De Programmaraad heeft een aantal ontwikkelvarianten voor het vormgeven van de werkgeversdienstverlening gemaakt. De bestuurders in Food Valley hebben op 1 november 2012 gekozen voor ontwikkelvariant 2 (de tussenvariant) met de ambitie om op termijn op de maximale variant uit te komen. Ontwikkelvariant 2 houdt in dat wij gaan samenwerken op regionaal niveau met uitvoerende teams in subregio's/ gemeenten en in de tijd toewerken naar de maximale samenwerking op regionaal niveau (de maximale variant).

Wmo 2015

De Wmo 2015 kan evenals de huidige Wmo groten-deels lokaal worden georganiseerd en uitgevoerd. De begeleiding in groepsverband zal zoveel mogelijk plaats vinden in vrij toegankelijke algemene voorzieningen in Wageningen. Dit geldt – indien nodig – ook voor het vervoersaspect. De toegang naar individuele begeleiding vindt lokaal plaats en de individuele begeleiding is ook in Wageningen zelf. Het deel van persoonlijke verzorging dat onderdeel gaat uitmaken van de Wmo 2015 kan lokaal worden georganiseerd en uitgevoerd. Wat betreft kort verblijf/ logeeropvang geldt dat dit waarschijnlijk regionaal moet worden opgepakt, omdat de vraag naar logeeropvang in Wageningen (vooralsnog) niet overeenkomt met het aanbod.

Jeugdwet

Wat betreft de Jeugdhulp zijn er zaken die nu lokaal ingekocht en uitgevoerd worden, zoals bijvoorbeeld jeugdwelzijnswerk en (school) maatschappelijk werk. Een voorbeeld van dienstverlening die wij nu regionaal organiseren maar lokaal uitvoeren is de JGZ.

Vanuit de Jeugdwet móeten gemeenten in ieder geval voor de volgende taken regionaal en/ of bovenregionaal samenwerken: Jeugdbescherming en Jeugdreclassering, AMHK en specialistische zorg (veelal verblijfszorg).

4.5. Doel 1 - De inwoner centraal

De inwoner staat centraal.

Subdoelen

- a. We geven de inwoner, aandacht, vertrouwen, ruimte, keuzevrijheid en kwaliteit.
- b. Inwoners zijn in principe eigenaar van hun probleem en hun oplossing.
- c. Inwoners hebben en houden de regie (met of zonder ondersteuning), tenzij hun veiligheid of die van hun kinderen in het geding is.
- d. Inwoners hebben inzicht in hun situatie en in de gegevens die organisaties over hun hebben.
- e. Wij waarborgen de privacy van de inwoners.
- f. De veiligheid van het kind gaat voor op het recht op privacy.
- g. Wij geven inwoners zoveel mogelijk ruimte om actief te bouwen aan de eigen samenleving en om mogelijke oplossingen voor ondersteuning en hulp in te brengen.

Uitvoering

- De dienstverlening zo organiseren dat deze is afgestemd op de belevingswereld van de inwoners.
- De 'gekantelde' professional praat niet óver maar mét de inwoners. Hiermee blijven inwoners ook op de hoogte van het proces en zijn zij actief betrokken.
- Faciliteren dat de informatieverstrekking over hulp en ondersteuning helder is; preventief, zoals goede voorlichting, hoe kom je bij een organisatie terecht, en curatief, zoals wat doet een organisatie, verschillen tussen organisaties, duidelijkheid van methode en doelen.
- Duidelijkheid scheppen over wie wanneer toegang krijgt over welke gegevens.
- Minimale administratieve lasten voor de uitvoering, zodat er maximale aandacht is voor de inwoner.
- Stimuleren en faciliteren van innovatieve initiatieven, passend binnen de beleidskaders.

Toelichting

Door de inwoner centraal te stellen, willen wij een omslag maken van 'oude systeemwaarden' naar 'nieuwe menswaarden'. Tabel 2 laat zien hoe deze omslag er uit ziet.

Oude systeemwaarden	Nieuwe menswaarden
doelmatigheid	→ aandacht / tijd
efficiency	→ vertrouwen
controle, beheersing	→ ruimte
regelzucht	→ keuzevrijheid
kosten / baten	→ kwaliteit

Tabel 2: Van oude systeemwaarden naar nieuwe menswaarden.

Daar waar er kinderen bij betrokken zijn, geldt altijd: 'het kind centraal', gebaseerd op het Kinderrechtenverdrag. Dit houdt in dat iedereen in de samenleving de plicht heeft om voor kinderen te zorgen.

Met de decentralisaties krijgen wij de mogelijkheid om de schotten tussen zorg, werk, inkomen, onderwijs te laten verdwijnen en breder naar een vraag te kijken. Het centraal stellen van de vraag betekent het centraal stellen van de mensen zelf, in plaats van het aanbod van de organisaties. Zo kan een vader die kampt met depressiviteit en problemen heeft met de opvoeding van zijn kinderen wel eens het meest gebaat zijn met hulp bij het vinden van een baan, in plaats van een opvoedcursus of psychotherapie.

Er zijn inwoners die hulp nodig hebben, maar geen hulpvraag stellen en daardoor niet in beeld komen. Signalen hierover moeten opgepakt worden. Er moet aandacht aan besteed blijven worden om deze inwoners te bereiken en dus centraal te stellen.

Mensen zijn verschillend en bevinden zich in uiteenlopende situaties. Wij willen de dienstverlening zo organiseren dat die is afgestemd op de belevingswereld van de inwoners. De ondersteuning is gericht op het erkennen en waarderen van verschillen tussen mensen. Door middel van een divers samengesteld personeelsbestand kan gebruik gemaakt worden van de verschillende achtergronden en kwaliteiten van de medewerkers.

Bescherming van privacy

Voor het realiseren van één plan voor één huishouden en hiermee integrale, effectieve en efficiënte hulp en ondersteuning te realiseren, is het noodzakelijk om informatie tussen professionals te delen. Dit raakt het vraagstuk over de bescherming van de privacy. Wij zullen de regels uit het Burgerlijk Wetboek, die van toepassing zijn op de privacy hierover in acht nemen. Wij vinden dat de inwoner inzicht moet hebben in de eigen situatie en in de gegevens die organisaties van hem hebben. De inwoner geeft zelf toestemming om gegevens door te sturen of uit te wisselen. Dit is makkelijker te realiseren omdat de professional niet meer óver, maar met de inwoner praat. Wat betekent deze integraliteit, gegevensuitwisseling en privacy voor de automatisering? Enerzijds willen we dat de inwoner maar één keer gegevens hoeft te verstrekken, maar anderzijds willen we niet dat iedere medewerker in de hulpverlening direct inzage krijgt in de bron van de gegevens. Dit vraagstuk wordt in 2014 nog nader uitgewerkt.

Soms moet hulp verplicht worden. In situaties waarin de veiligheid van de inwoner in het geding is of de inwoner ernstig in zijn/ haar ontwikkeling en/ of opvoeding wordt bedreigd gaat de veiligheid van de inwoner voor op het recht op privacy.

4.6. Doel 2 - Eigen kracht en eigen netwerk

Iedere inwoner benut zijn eigen kracht en eigen netwerk zo goed mogelijk, zodat meer inwoners zelfstandig functioneren.

Subdoelen

- De inwoners maken zoveel mogelijk gebruik van het eigen oplossend vermogen met hulp van het eigen netwerk.
- Versterken directe leefomgeving, (pedagogische) civil society (zie ook doel 6).
- Versterken en ondersteunen wat mensen wél kunnen.
- Inwoners zijn mede verantwoordelijk voor het bieden van hulp en ondersteuning binnen hun eigen netwerk.
- Streven naar lokale innovatieve initiatieven die een reële verbetering van de hulp en ondersteuning inhouden.
- Ruimte creëren voor burgerparticipatie en burgerkracht.
- Het eigen netwerk wordt niet overbelast en kan zelf de grenzen aangeven. Professionals ondersteunen vrijwilligers en niet andersom.

Uitvoering

- Bevorderen inzet eigen netwerkoplossingen.
- Het plan (1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur) door de inwoners laten opstellen, indien nodig met ondersteuning van het eigen netwerk of van professionals.
- Stimuleren en faciliteren van innovatieve initiatieven, passend binnen de beleidskaders.
- Stimuleren van de samenwerking tussen professionals en inwoners.
- Gebruik zelfredzaamheidsmatrix of vergelijkbaar instrument.
- Vervoer wordt bekeken vanuit de kantelingsgedachte.

Toelichting

Wij zetten maximaal in op het versterken van de eigen kracht van alle inwoners en op het versterken van sociale netwerken in de directe leefomgeving (buurtkracht). Dat doen we door aan te sluiten bij de leefomgeving en de vraag van onze inwoners. Wij spreken de mogelijkheden en talenten van onze inwoners aan en ondersteunen bij het wegnemen van belemmeringen voor door hun ingebrachte initiatieven. Hiermee doen we een beroep op betrokkenheid, creativiteit en innovatiekracht van coalities van maatschappelijke partners, bedrijven en inwoners bij maatschappelijke vraagstukken. Deze aanpak gaat uit van de kracht van de samenleving en doet een beroep op de gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Onze inwoners nemen zelf het initiatief, maken hun eigen keuzes en betrekken hun eigen sociale omgeving bij het vinden van oplossingen. Iedereen is zelf verantwoordelijk voor zijn eigen leven. Daarbij

gaan wij uit van een positief mensbeeld: iedereen wil werken en/ of actief worden. Het gaat niet langer om de beperkingen, maar om dat wat iemand nog wel kan. Werk is daarmee een sleutel tot participatie in de samenleving. Economische zelfstandigheid leidt bovendien tot een vermindering van de zorgvraag.

De inwoners krijgen ook meer een rol in de ondersteuning bij andere inwoners. Zo worden onze inwoners steeds meer onderdeel van informele netwerken van anderen. Informele netwerken zijn bijvoorbeeld burens, familie, mantelzorgers, vrienden en zorgvrijwilligers. Het is belangrijk dat zij betrokken worden bij gesprekken. Tevens hebben we aandacht voor eventuele overbelasting van de mantelzorger.

4.7. Doel 3 - Voorkómen en vroegtijdig onderkennen

Voorkomen dat een inwoner in een kwetsbare positie komt of dit in een zo vroeg mogelijk stadium onderkennen.

Subdoelen

- Intensiveren en innoveren van preventie en kortdurende en laagdrempelige ondersteuning.
- Hulp- en ondersteuningsvragen en problemen worden tijdig en adequaat gesignaleerd en geadresseerd.
- Inwoners zijn economisch zelfredzaam.

Uitvoering

- Creëren van een sterke basisvoorziening die vrij toegankelijk is (zonder verwijzing/ toekenning) en waarin de voorzieningen elkaar complementeren en versterken.
- Invulling geven aan de poortwachtersfunctie.
- Zorgen voor een adequate aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zodat geen beroep hoeft te worden gedaan op een uitkering.

Toelichting

Beter voorkomen dan genezen. Indien er toch sprake is van een hulpvraag, is een combinatie van zowel preventieve als curatieve dienstverlening onvermijdelijk. Hierbij is het uitgangspunt: licht als het kan en zwaar als het moet. We willen echter wel dat door de transformatiegedachte en de inzet van meer preventieve dienstverlening de curatieve dienstverlening minder wordt. Dit levert zowel inhoudelijk als financieel, zo is de verwachting, winst op. Het huidige MO-beleid zet fors in op preventie.

Tijdig signaleren van kinderen (0-19 jaar) waar het mogelijk niet goed mee gaat, vindt structureel plaats vanuit de bestaande gemeentelijke verantwoordelijkheid op basis van de Wpg. Met de JGZ wordt bereikt dat kinderen die mogelijk een risico lopen in hun ontwikkeling tijdig hulp en ondersteuning op maat krijgen.

Werk en een onafhankelijke inkomenspositie zijn belangrijk voor de eigenwaarde van de werkzoekende. Het is daarom zaak om de afhankelijkheid van een uitkering zoveel mogelijk te beperken. Dit kan door invulling te geven aan de poortwachtersfunctie van sociale zaken. Dat wil zeggen:

- terugverwijzen naar onderwijs;
- van WW-uitkering naar werk;
- van werk naar werk.

4.8. Doel 4 - Hulp en ondersteuning die nodig is

Iedere inwoner krijgt de hulp en ondersteuning die hij/ zij nodig heeft: Maatwerk en autonomie staan daarbij centraal; de regie ligt bij de inwoner.

Subdoelen

- De dienstverlening is vraaggericht georganiseerd waarbij de (hulp)vraag van de inwoner centraal staat.
- De hulpverlener is in staat zich in de inwoners in te leven en ondersteunt hem/ haar (indien nodig) bij het achterhalen van de 'vraag achter de vraag'.
- De (hulp)vraag is leidend en de diagnose ondersteunend.
- Het belang van de inwoner staat voorop (en niet het belang van de organisatie noch dat van de gemeente).
- Ondersteuningsvragen en problemen worden tijdig en adequaat gesignaleerd en geadresseerd.
- Hulpverleners streven ernaar dat de ondersteuning en begeleiding zoveel mogelijk aansluit op de eigen leefwereld van de inwoners.
- Hulp en ondersteuning is gericht op 'terugkeer' naar zoveel mogelijk zelfredzaamheid en/ of samenredzaamheid.
- Wanneer hulp en ondersteuning nodig is, krijgen de inwoners die zo snel mogelijk.
- De geboden hulp en ondersteuning is effectief, zo licht en kort als mogelijk en zo lang en zwaar als nodig.
- Nazorg bieden bij het afbouwen van de dienstverlening.
- Aan moeilijk bereikbare groepen, zoals inwoners met een laag sociaal economische status en zorgmijders, wordt specifieke aandacht besteed om deze te bereiken.
- Verbinding, bundeling, overzicht en doorgeleiding leidt tot integrale benadering van de (hulp)vraag en uitvoering.
- Er wordt samen met het onderwijs integraal gekeken naar problemen van kinderen en jongeren en de ondersteuningsbehoefte die ze hebben.
- De beslissing welke hulp of ondersteuning nodig is en door wie die zal worden aangeboden, wordt duidelijk gemotiveerd. Maatwerk en autonomie wegen daarbij zwaar mee, zodat de regie bij de inwoner ligt.

Uitvoering

Integrale toegang en dienstverlening:

- Bij alle hulpvragen wordt het sociale netwerk geactiveerd door eigen kracht conferenties, familie netwerkberaad of andere activeringsvormen.
- Als ‘gekantelde’ professional wordt er o.a. niet óver maar mét de inwoners gepraat.
- Eén integraal punt waar inwoners met alle (hulp) vragen op het gebied van het sociaal domein terecht kunnen.
- Toepassen eenduidige vraagverhelderingsmethodiek op de verschillende vindplaatsen.
- Inzet van één huishouden, één plan, één regisseur bij complexe vragen. In het plan staan duidelijke, te behalen resultaten van de ondersteuning en hoe die te behalen. Gedwongen hulp is onderdeel van het integrale plan.
- Per plan is er een ambulant team voor de uitvoering op maat, dat binnen het beschikbare budget en de beoogde resultaten handelt.
- Er is één kernteam dat een bindend advies geeft over de toegang tot de niet vrij toegankelijke gemeentelijke voorzieningen.
- Outreachend werken en diverse andere instrumenten om inwoners met een laag sociaal economische status en zorgmijders te bereiken en te ondersteunen.
- Dienstverlening “dichtbij” organiseren.

Individuele cliëntondersteuning is op maat beschikbaar.

Cliënten hebben invloed op beleid en uitvoering.

Optimaal samenwerken en afstemmen door betrokken partijen (sociale omgeving, informele en formele dienstverlening) ten behoeve van de inwoner, door goede verbindingen:

- zorgstructuur vanuit scholen (passend onderwijs) met het kernteam;
- adequate afstemming en samenwerking tussen diverse financieringsstromen (AWBZ, Zvw), preventie en zorg, kernteam en wijkverpleging (Zvw), formele en informele dienstverlening, Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (AMHK), Veiligheidshuis, en (school)hulp.
- adequate afstemming met de huisarts over doorverwijzing naar specialistische voorzieningen bij jeugdhulp;
- goede afspraken tussen betrokkenen bij gemeenteoverschrijdende hulp en ondersteuning.

Toelichting

Een integrale benadering van de inwoner in zijn leefomgeving betekent ruimte voor verschillen. Alleen als er verschillen gemaakt mogen worden, is

maatwerk mogelijk. De wetgever voorziet in beleidsvrijheid voor de gemeente op dit punt. Dat betekent dat we de individuele ondersteuningsbehoefte van de inwoners centraal stellen en niet langer de huidige afzonderlijke regelingen en de kenmerken van de verschillende voorzieningen. Dat is belangrijk, omdat hulpvragen veelal niet op zichzelf staan, maar meekomen met de context en historie van een persoon en/ of het huishouden waarvan deze deel uitmaakt. Daarom gaan we uit van één plan per huishouden, met één regisseur! Dit vraagt om een integrale toegang en een integrale dienstverlening. Het belang en de behoefte van de inwoner is voor hulpverleners het uitgangspunt bij hun handelen. Dit betekent dat zij een aanpak op maat bieden en dit samen met de inwoner vormgeven. Hulpverleners geven heldere informatie over de hulp en maken duidelijke afspraken over doelen en methoden. Wij verwachten van hulpaanbieders dat zij samenwerken, met name in de doorverwijzing/ overdracht en afronding. In het geval dat ouders (bijvoorbeeld door aanwezige psychische- en of verslavingsproblemen) een belemmering vormen voor het leveren van passende hulp en ondersteuning voor de jeugdige is de aanpak niet alleen gericht op het kind maar op het totale huishouden.

Dienstverlening aan de inwoner wordt zo veel mogelijk “dichtbij” georganiseerd:

- op laagdrempelige wijze aangeboden;
- aansluiten bij de behoefte;
- aansluiten bij de eigen leefwereld;
- aansluiten bij de eigen leefomgeving;
- aansluiten bij de eigen kracht.

Hulpverleners dragen zorg voor een veilige omgeving, een goede relatie en zijn goed bereikbaar. In het geval van gedwongen hulp, informeren de aanbieders over nut/ noodzaak en betrekken ook de betrokken inwoner en zijn omgeving hierbij. Ook de aanpak voor gedwongen (jeugd)hulp maakt onderdeel uit van het totale gezinsplan.

Met de stelselwijzigingen Passend Onderwijs (zie bijlage 2) en Jeugdzorg krijgen respectievelijk schoolbesturen en gemeenten de verantwoordelijkheid voor hulp aan kinderen en gezinnen die extra (onderwijs) ondersteuning nodig hebben. Schoolbesturen krijgen de opdracht en de middelen om kinderen met een specifieke onderwijsbehoefte passend onderwijs te bieden. Gemeenten worden verantwoordelijk voor hulp aan jeugdigen en ouders in gezin, wijk/ buurt. Beide hebben de opdracht om de speelvelden met elkaar te verbinden en de plannen over en weer af te stemmen, deze zijn immers complementair aan elkaar. Onderwijs en jeugdzorg blijven echter qua bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheden gescheiden.

De verwachting is dat door de inzet van gespecialiseerde jeugdhulp de afstroom van onderwijs naar een lager niveau en de uitstroom naar het speciaal

onderwijs worden beperkt. Ook omgekeerd kunnen gemeenten geen sluitende aanpak voor jeugdhulp mogelijk maken zonder inzet van het onderwijs. Daarmee is er een risico dat als de ene sector de instroom in vormen van hulp en ondersteuning wil beperken, de vraag naar hulp en ondersteuning in de andere sector gaat stijgen. Hierbij zijn een aantal gemeenschappelijke uitgangspunten te benoemen: nl. de beweging van curatieve naar meer preventieve ondersteuning, ondersteuning op maat (vraaggericht/ behoefte kind centraal), en van sectoraal naar intersectoraal en integraal denken en werken.

4.9. Doel 5 - Keuzevrijheid

Keuzevrijheid voor iedere inwoner, waarbij in principe ingezet wordt op de meest doelmatige, goedkope en dichtstbijzijnde (qua afstand) oplossing.

Subdoelen

- Voor hulp en ondersteuning in natura zijn er, zo mogelijk, meerdere aanbieders.
- Keuze voor PGB mogelijk maken.
- Streven naar lokale innovatieve initiatieven.
- Redelijkerwijs rekening houden met behoeften en persoonskenmerken van inwoner, de godsdienstige gezindheid, de levensovertuiging en de culturele achtergrond.

Uitvoering

- Bij hulp en ondersteuning in natura kiezen tussen meerdere aanbieders.
- Kiezen voor een PGB (binnen bepaalde randvoorwaarden).
- Stimuleren en faciliteren van lokale innovatieve initiatieven.

Toelichting

Wij vinden het belangrijk dat er keuzevrijheid is voor de inwoner. Binnen deze keuzevrijheid zijn echter wel grenzen aan te geven. Het maatwerkprincipe geldt ook voor de keuzevrijheid. Wie kan wel en wie kan niet de keuzevrijheid aan? Er is keuzevrijheid voor de inwoner door bijvoorbeeld waar mogelijk hulp en ondersteuning in natura in te kopen bij meer dan één aanbieder. Daarnaast kan de inwoner kiezen voor een PGB. Het PGB is in principe alleen mogelijk voor inzet van een individuele professionele voorziening. Stel dat het resultaat op twee manieren bereikt kan worden, geldt de meest doelmatige, goedkope en dichtstbijzijnde (qua afstand) oplossing. Als de inwoner de voorkeur heeft voor een andere keuze die duurder is, dan kan hij of zij de extra kosten zelf bijdragen.

4.10. Doel 6 - Kansrijk opgroeien

Alle kinderen groeien kansrijk op, ontwikkelen hun talenten en participeren naar vermogen in de samenleving. Binnen het eigen gezin en de omgeving wordt hiervoor een sterke basis gelegd.

Subdoelen

- Ouders worden ondersteund bij het opvoeden en opgroeien van kinderen.
- Het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en voorzieningen als kinderopvang (incl. Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)) wordt versterkt.
- Meer gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de opvoeding binnen de directe leefomgeving.

Uitvoering

- Meer inzet van oplossingen uit het eigen netwerk, vanuit de directe en indirecte leefomgeving.
- De competenties van ouders verder ontwikkelen.
- Geven van informatie en advies op het gebied van opvoeden en opgroeien.
- Er is een basisinfrastructuur waarin de voorzieningen elkaar complementeren en versterken (zie ook doel 2).

Toelichting

Een belangrijke voorwaarde voor kansrijk opgroeien is een goede thuissituatie. Ouders hebben de verantwoordelijkheid om hun kinderen op te voeden, te verzorgen en hen veiligheid te bieden. Een goede dagelijkse opvoeding in het gezin is dan ook de belangrijkste vorm van ondersteuning die kinderen kunnen krijgen.

In de loop van de tijd is de rol van het informele netwerk bij opvoeden en opgroeien minder vanzelfsprekend geworden. De sociale omgeving van het gezin blijkt echter van groot belang voor het welzijn van kinderen en gezinnen. Zo kan de sociale omgeving een positieve invloed hebben op het opgroeien van jeugdigen en op de relatie tussen de jeugdige en hun ouders. Met steun uit het informele netwerk beleven ouders de opvoeding positiever, vertonen ze positiever opvoedgedrag en hebben ze meer zelfvertrouwen. Ook in opvoedsituaties waar vragen of problemen zijn kan het informele netwerk hulp en steun geven aan de ouders. Met de kanteling van de jeugdhulp zal het informele netwerk actief betrokken worden bij problemen in de omgeving.

Ouders worden bij hun opvoedtaken ondersteund via uiteenlopende basisvoorzieningen. Deze algemene voorzieningen moeten voor het effect een hoog bereik hebben. Opvoeders in de diverse verbanden complementeren elkaar zoveel mogelijk. Elk heeft net weer een andere rol in de opvoeding. Ze moeten dus elkaar aanvullen, vanuit een gemeenschappelijk doel: een

optimale positieve ontwikkeling van het kind. Deze voorzieningen vormen ook belangrijk vindplaatsen voor het vroegtijdig signaleren van problemen. Daarnaast bewegen jeugdigen zich in verschillende omgevingen: sociaal (vriendenkring, sportvereniging, buurtbewoners, werkkring, schoolgemeenschap), fysiek (openbare ruimte, natuur) en virtueel (oude en nieuwe media). Dit alles bij elkaar vormt de basisinfrastructuur voor jeugd en opvoeding.

De school is geen instelling voor opvoedingsondersteuning of hulpverlening, maar door een goede samenwerking en gebruik te maken van elkaars kennis en faciliteiten kunnen meer jeugdigen en ouders bereikt worden met preventieve interventies. Ook kunnen op die manier problemen tijdig gesignaleerd en aangepakt worden. In het kader van de Wet passend onderwijs maken de gemeente en onderwijsaanbieder afspraken over de inzet aan hulp en ondersteuning voor kinderen. Hierbij wordt samengewerkt vanuit het belang van het kind/ het gezin met het kind/ het gezin als vertrekpunt. Dit is overigens ook de basis voor de huidige werkwijze met Zorg Advies teams op school en de aanwezigheid van de jongerenwerker, de gebiedsagent, de schoolmaatschappelijk werker en de leerplichtambtenaar op school.

4.11. Doel 7 - Veilig opgroeien

Alle kinderen groeien veilig op.

Subdoelen

- a. Veiligheidsrisico's bij het opgroeien en opvoeden worden in een vroegtijdig stadium gesignaleerd en zo veel mogelijk in een vrijwillig traject opgepakt.
- b. Het belang van de jeugdige staat centraal.

Uitvoering

- Bij belangrijke vindplaatsen (onderwijs, kinderopvang, verenigingen) is er meer kennis en kunde om risico's te signaleren en aan te pakken.
- Een goede risicotaxatie voor veiligheid van jeugdigen breed toepassen.
- Er is een integraal, lokaal punt waar alle signalen rondom veiligheidsrisico's terecht komen.
- Vergroten van het aantal organisaties en functionarissen die aangesloten zijn op de Verwijsindex en zorgen dat het gebruik van de Verwijsindex toeneemt.
- Er is een voorziening waar jeugdigen kosteloos en anoniem advies kunnen krijgen over opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.

Toelichting

Jeugdigen hebben recht op bescherming en het is de plicht van de gemeente om de jeugdige snel en doortastend te beschermen als de ouders geen veilige opvoedsituatie bieden. Gemeenten en (professionele) samenwerkingspartners hebben een handelingsplicht naar de jeugdige en zijn ouders. Zorg- en hulpverleners die zich bewegen binnen de leefwereld van de jeugdige dienen zich aangesproken te voelen, en zetten zich integraal en in samenwerking in voor de bescherming van de jeugdige. Met de invoering van de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling krijgen professionals in de gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie de verplichting om vermoedens van kindermishandeling in kaart te brengen, te bespreken met de jeugdigen en zijn ouders, te duiden en te besluiten tot het organiseren van hulp of het doen van een melding.

De gemeente stimuleert het gebruik van de Verwijsindex risicjongeren. De Verwijsindex heeft als doel om vroegtijdige en onderlinge afstemming tussen organisaties te organiseren, zodat jeugdigen op tijd de juiste hulp krijgen. De gemeente maakt hierover afspraken met de betrokken organisaties.

Soms moet hulp verplicht worden. Zeker in die situaties waarin de veiligheid van de jeugdige in het geding is of de jeugdige ernstig in zijn/ haar ontwikkeling of opvoeding wordt bedreigd. De vertrouwensband met de ouders is dan ondergeschikt aan het belang van het kind. Op advies en met de hulp van de betreffende professionals moeten we die verantwoordelijkheid nemen met als doel het, zo mogelijk, (snel) herstellen van de gezonde en veilige situatie. De veiligheid van het kind gaat voor op het recht op privacy.

4.12. Doel 8 - Sociale participatie

Iedere inwoner integreert zoveel mogelijk in de maatschappij (sociale participatie).

Subdoelen

- a. Het versterken van zelfredzaamheid en participatie.
- b. Verbinden van gemeentelijke hulp en ondersteuning aan jeugdigen met de ondersteuning vanuit het onderwijs.

Uitvoering

- Inwoners en organisaties stimuleren tot zelfredzaamheid en participatie.
- Het ondersteunen van dagelijkse levensverrichtingen.
- Afstemmen ondersteuningsplannen met jeugdhulp en onderwijs.

Toelichting

Wij vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners zelfredzaam zijn en maatschappelijk kunnen participeren. Het maatschappelijk participeren, het meedoen, moet zoveel mogelijk aansluiten bij het leven van alledag. Dit geldt voor al onze inwoners. Met of zonder beperkingen. Meedoen begint veelal met ontmoeten, zodat men elkaar leert kennen en eenzaamheid wordt tegengegaan. Op deze wijze wordt het eigen netwerk vergroot. In het MO-beleid zijn de volgende uitgangspunten belangrijk: 'In Wageningen doet iedereen naar vermogen mee en iedereen neemt naar vermogen de verantwoordelijkheid voor de ander'. 'Samen maken wij de stad en samen zijn we de stad'. Door de uitvoering van het MO-beleid wordt het meedoen gestimuleerd en versterkt.

In het kader van passend onderwijs worden scholen verplicht ondersteuningsplannen op te stellen voor leerlingen met een specifieke onderwijsbehoefte. Wij willen graag dat zoveel mogelijk kinderen naar het regulier onderwijs gaan op een manier die voor hen passend is.

In de praktijk betekent dit doel ook dat wij zo min mogelijk aparte plekken willen voor de dagbesteding, die vanuit de AWBZ naar de Wmo 2015 over gaat. Wij willen dat deze dagbesteding, waar mogelijk, midden in de maatschappij plaatsvindt, bijvoorbeeld in een huis van de wijk, de sportvereniging of in de bibliotheek.

4.13. Doel 9 - Naar vermogen meedoen op de arbeidsmarkt

Iedereen met loonwaarde doet naar vermogen mee op de arbeidsmarkt en kan voorzien in het eigen levensonderhoud.

Subdoelen

- Vergroten van uitstroom: toeleiding naar betaald werk van mensen die onder de Participatiewet vallen, naar bij voorkeur regulier werk.
- Verlagen loonkostensubsidie doordat de werknemer zich ontwikkelt en zijn loonwaarde vergroot.
- Meer werkgelegenheid voor alle doelgroepen uit de Participatiewet.
- (Toekomstige) vraag van werkgevers en aanbod van (toekomstige) werknemers bij elkaar brengen.

Uitvoering

Werkzoekendendienstverlening:
Er wordt optimaal gebruik gemaakt van talenten en capaciteiten van werkzoekenden.

Toeleiden naar:

- betaalde arbeid;
- beschutte arbeid;
- arbeidsmatige dagbesteding.

De persoonlijke ontwikkeling van de werknemer (maatschappelijk rendement) en de in geld uitgedrukte waarde (financieel rendement) zijn met elkaar in balans.

Werkgeversdienstverlening

- Vestigingsklimaat voor bedrijven verbeteren.
- Kwaliteit dienstverlening aan werkgevers verbeteren.
- Zorgen dat er meer bedrijven maatschappelijk verantwoord ondernemen en sociale duurzaamheid nastreven.
- Adequate invulling van personeelsbehoefte van ondernemers nu en in de toekomst.
- Zorgen dat er sprake is van een adequate afstemming tussen publieke en private partners.

Werkbedrijf

- Realiseren van een werkbedrijf.
- Afstemmen onderwijs op (toekomstige) personeelsbehoefte van ondernemers, zodat de frictie tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt minimaal is.

Toelichting

Om van de uitvoering van de Participatiewet een succes te maken is goede dienstverlening cruciaal. Goede dienstverlening aan de doelgroep van de wet, mensen met en zonder arbeidsbeperking zodat zij in staat zijn naar vermogen mee te doen. En goede dienstverlening aan werkgevers zodat beide partners (werkgevers en overheid) samen werken aan het oplossen van personele vraagstukken en het creëren van banen voor de doelgroep. Om dit te realiseren investeert de gemeente in haar dienstverlening aan werkzoekenden (werkzoekendendienstverlening) en aan werkgevers (werkgeversdienstverlening). Het werkbedrijf gaat zorgen voor een bemiddeling tussen werkzoekenden en werkgevers.

Werkzoekendendienstverlening

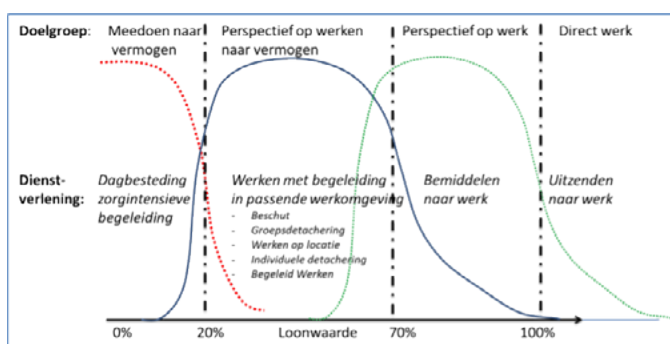
De arbeidsmarktaanpak kan de economische ontwikkeling ondersteunen, door de vraag naar gekwalificeerd personeel van stedelijke en regionale werkgevers te beantwoorden. Dit kan door recht te doen aan de mogelijkheden van mensen en vanuit het uitgangspunt dat iedereen die kan meedoen ook mee doet. Ondersteuning van de werkgever en begeleiding van de werknemer zijn daarbij van belang.

Voor het behoud van werkgelegenheid is het belangrijk werk boven uitkering te stellen. Sociale partners zijn bereid zich in te zetten voor het bevorderen van instroom van jongeren, het behoud van vakkrachten

en het creëren van mogelijkheden om werknemers die hun baan dreigen te verliezen van werk naar werk te begeleiden.

Meedoen, leren en werken vindt plaats in de reguliere setting van een normale werkplek. Dit biedt werkzoekenden de beste mogelijkheid succesvol te re-integreren.

De Participatiewet kent een breed spectrum van doelgroepen met een verschillende afstand tot de arbeidsmarkt. In dit brede spectrum zien we dat de benodigde dienstverlening varieert. In figuur 1 zien we dat de dienstverlening wijzigt van werken met begeleiding in een passende omgeving tot bemiddelen naar werk. De participatiewet hanteert loonwaarde als belangrijk onderdeel. Loonwaarde is de verhouding tussen het loon dat verdiend kan worden en het (WML).

Figuur 1: Dienstverlening aan de doelgroepen van de Participatiewet.

Dit leidt tot de volgende indeling van de doelgroep:

1. Meedoen naar vermogen;
2. Perspectief op werken naar vermogen;
3. Perspectief op werken;
4. Direct werk.

Ad 1: Meedoen naar vermogen

De loonwaarde van deze groep is laag: <20%. Er is nauwelijks tot geen arbeidscapaciteit. (Arbeidsmatige) dagbesteding of vrijwilligerswerk is voor deze groep haalbaar. Er is meer sprake van hulp en ondersteuning, waarbij het welbevinden van de persoon centraal staat.

Ad 2: Perspectief op werken naar vermogen

Deze groep mensen is gedeeltelijk inzetbaar, maar vanwege de hoge mate van ondersteuning die zij nodig hebben, niet (zonder meer) bij een reguliere werkgever. Hier geldt dat binnen de doelgroep Perspectief op Werken naar vermogen een variatie aan mogelijkheden is van Beschut werken (20 – 30%), individuele en groepsdetacheringen en begeleid werken met loonkostensubsidie (30-70%). Daarnaast bevat deze groep een deel van de huidige WWB-doelgroep en huidige Wajong-doelgroep. De begeleiding van deze mensen kan door de werkgever zelf worden geleverd of door een externe partij.

Ad 3: Perspectief op werken

Voor deze groep geldt dat zij op basis van hun loon-

waarde bemiddeld kunnen worden naar werk. De werkzoekende heeft een geringe ondersteuningsbehoefte. Na de vaststelling van deze loonwaarde wordt bezien met welk instrument (of combinatie van instrumenten) de duurzame uitstroom naar regulier werk het beste bereikt kan worden.

Ad 4: Direct werk

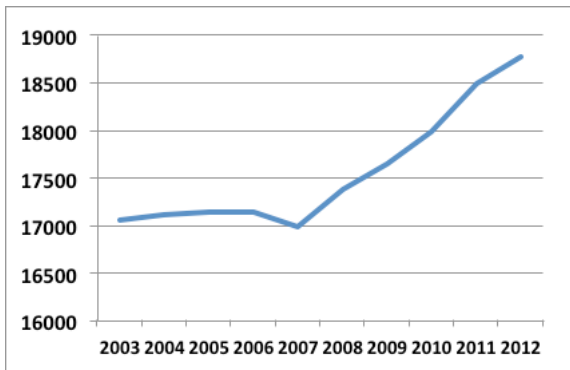
Deze groep kan direct bemiddeld worden naar werk. Dit is de groep die in principe in staat is om zelfstandig aan de slag te gaan bij een reguliere werkgever. Doelstelling van de gemeente Wageningen is om jongeren, die in staat mogen worden geacht om een startkwalificatie te behalen, minimaal toe te leiden naar een diploma op niveau van Havo of MBO niveau 2. Wanneer het behalen van een startkwalificatie niet mogelijk is, wordt gekeken naar een plek op de arbeidsmarkt of naar een passende opleiding. De Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC-functie) (aanpak voortijdig schoolverlaten) is een voorliggende voorziening voor de Participatiewet. In de uitvoering zal integratie en schakeling tussen de RMC-functie en Participatiewet nader vormgegeven moeten worden.

Doelstelling is dat loonwaarde voor iedereen toeneemt. Als er ontwikkelingsperspectief is in loonwaarde zal deze worden ondersteund tot betrokkene zelfstandig het WML kan verdienen. Dit levert de werknemer een groei op in zijn/haar mogelijkheden en persoonlijke ontwikkeling. De werkgever ontvangt meer arbeidsproductiviteit, maar zal hier tegenover wel naar rato moeten bijdragen. De gemeente zal als gevolg van een hogere loonwaarde, minder loonkostensubsidie hoeven te verstrekken.

Werkgeversdienstverlening

Het versterken van de werkgeversdienstverlening moet leiden tot een nog sterkere economie en een groter aanbod van banen. We verwachten dat wanneer we eerst op economie en vervolgens op werk focussen, dit leidt tot banen. De werkgelegenheidpositie van Wageningen is goed te noemen. Vergelijken met de andere Gelderse gemeenten beschikt Wageningen, tezamen met die van buurgemeente Ede, over de sterkste economie.¹² Er zijn meer banen beschikbaar voor de beroepsbevolking dan in vergelijkbare gemeenten. Zoals uit figuur 2 blijkt is er vanaf 2003 een constante, geleidelijk groei van het aantal banen in Wageningen.

12 Stadsmonitor (Oktober 2013)

Figuur 2: Ontwikkeling werkgelegenheid gemeente Wageningen 2003-2012.
 Bron: PWE, 2012

Een deel van de bevolking van Wageningen is voor werk aangewezen op grotere steden in de omgeving.

Wageningen is een bijzondere stad. Aan de ene kant hebben we veel kennisintensieve bedrijven als gevolg van de aanwezigheid de Wageningen Universiteit. Dit heeft geleid tot de Kennis-As Ede-Wageningen. De Wageningen UR is veruit de grootste werkgever in Wageningen, maar niet alle werkgelegenheid is écht kennisgerelateerd: Wageningen is meer dan alleen kennis. Er zijn ook bedrijven in de industrie, ambacht, groothandel, bouw en transport en opslag. Het gaat hier om bedrijven uit het MKB. Bij beide onderdelen van de economie zijn er mogelijkheden voor de doelgroep van de Participatiewet. Voorop staat echter dat we voor alle bedrijven vraaggericht onze dienstverlening willen aanbieden en met hen willen zoeken naar mogelijkheden die voor alle betrokkenen (werkgevers, werkzoekenden en gemeente) voordeel biedt.

De gemeente realiseert deze gewenste focus door een klimaat te creëren dat gericht is op actieve ondersteuning aan werkgevers zodat zij succesvol kunnen ondernemen. Het is dan ook belangrijk dat de gemeente/ regio oog heeft voor bedrijven die zich willen vestigen (acquisitiebeleid) en voeling houdt met het zittende bedrijfsleven (werkgeversdienstverlening). Dit om tijdig op de wensen en verzoeken van het bedrijfsleven te kunnen reageren en deze te faciliteren.

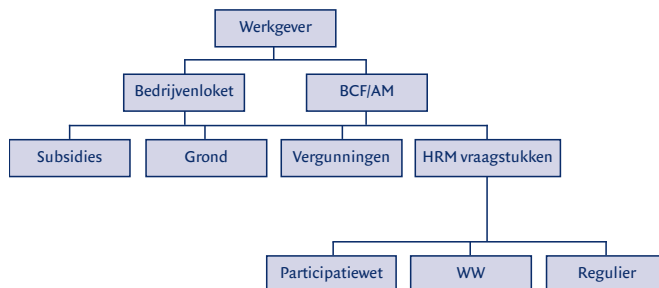
Uit onderzoek blijkt dat werkgevers behoefte hebben aan:

- één loket waar ze met al hun vragen aan de gemeente terecht kunnen;
- snelle en adequate matching;
- vaste contactpersonen;
- persoonlijke dienstverlening door deskundige medewerkers;
- digitale dienstverlening;
- relatiemanagement ;
- meedenken over beheersing werkgeversrisico's;
- voorlichting over instrumentarium om werkgevers te ondersteunen ook ten aanzien van Social Return on Investment (SROI) of Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO);
- administratief gemak.

Dit leidt tot het versterken van de cultuuromslag waardoor de vraag: “wat heeft de ondernemer nodig?”, centraal komt te staan. De gemeenten in Food Valley stellen daarvoor, in overleg met werkgevers, een gezamenlijk dienstenpakket op waarmee zij een vraaggerichte bediening van werkgevers realiseren. Dit vraagt ook afstemming met andere dienstverleners als UWV, Sociale Werkvoorziening-bedrijven (SW-bedrijven).

Voor de werkgever betekent dit dat er een bedrijvenloket beschikbaar komt en een bedrijfscontactfunctionaris (BCF) die het relatiebeheer gaat doen. Door frequent contact met het bedrijfsleven in eigen gemeente worden zowel problemen als kansen eerder opgemerkt. Dit heeft directe positieve effecten op de werkgelegenheid. De BCF is ook in staat om aan functiecreatie te doen en pro-actief met bedrijven na te denken over mogelijke bedrijfsoplossingen die bedrijfseconomisch interessant zijn van de ondernemer en daarnaast banen creëren. Het bedrijvenloket is een vraagbaak voor alle vragen die een ondernemer wil stellen over de dienstverlening aan bedrijven. De vragen aan de BCF en het loket betreffen onderwerpen als subsidies, duurzaamheid, grond, vergunningen en, in dit kader vooral relevant, vragen over personeel, SROI en dergelijke.

Werkgevers kunnen voor al hun vragen terecht bij een loket of bij hun eigen contactpersoon bij de gemeente. Dit wordt in schema 3 weergegeven:

Schema 3: Stroomschema werkgeversdienstverlening.

Het bedrijvenloket en de BCF¹³ vormen gezamenlijk de frontoffice voor (vooralsnog) Wageningse bedrijven of bedrijven die zich in Wageningen willen vestigen. Beiden werken lokaal. Op termijn kan er sprake zijn van een regionaal werkgeversservicepunt dat voor de hele regio Food Valley werkzaam is. Zelfs dan is de verwachting dat er lokaal een aanspreekpunt zal blijven. De diverse gemeentelijke teams fungeren als back-office.

Als een bedrijf vragen heeft omtrent personele zaken (HRM-vraagstukken) komen die via het loket of de BCF binnen. Vervolgens wordt intern de verbinding gelegd met diegene, die vanuit Wageningen voor de arbeidsmarktregio Food Valley in het Regionaal accountteam zit. Dit regionale team is samengesteld

¹³ Bedrijfsfunctionaris is een oude term. Bij de uitvoering zal hier rekening mee worden gehouden.

uit vertegenwoordigers van de zeven gemeenten (excl. Nijkerk), de twee SW-bedrijven en het UWV. Op deze wijze wordt het mogelijk om snel lokaal vacatures op te halen die regionaal worden ingevuld of juist andersom, regionale vacatures die lokaal worden ingevuld. Ook kan vanuit de kennis van het klantenbestand met de bedrijven meegedacht worden over SROI, constructies om te faciliteren dat mensen met een beperkte loonwaarde in dienst kunnen worden genomen, en dergelijke.

Werkgevers geven aan ‘ontzorgd’ te willen worden. Dit betekent geen administratieve rompslomp bij alle dienstverlening van de gemeente. Ook nu geldt weer dat dit van toepassing is op het brede stuk van dienstverlening. Bijv. ten aanzien van aanvragen vergunningen, maar ook ten aanzien van het in dienst nemen van mensen uit de doelgroep Participatiewet en het organiseren van begeleiding.

Naast het feit dat de ondernemer nu arbeidskrachten nodig heeft waar wij een rol in kunnen spelen, dient ook de toekomstige vraag van werkgevers en de benodigde opleidingscapaciteit centraal te staan. De gemeenten is dan een professionele dienstverlener op het gebied van personeelsvraagstukken. De werkgeversdienstverlening wordt ondersteund door op regionaal niveau afspraken te maken over de manier waarop werkgevers worden benaderd.

Het instrument loonkostensubsidie komt beschikbaar voor de groep met een loonwaarde tussen de 30 en de 80%. Dit zijn de mensen die perspectief op werken naar vermogen hebben en een klein gedeelte van de groep die perspectief op werk heeft.

Bij loonkostensubsidie compenseert de overheid de werkgever het verschil tussen de loonwaarde en het WML. Mensen met een productiviteit onder het WML

met de VNG en gemeenten en andere partijen nader uitgewerkt. Het gaat dan onder meer om de bepaling van de doelgroep, de vormgeving van de loonwaardebepaling, de hoogte en duur, de wijze van financiering en de doorwerking naar andere instrumenten. Uitgangspunt is een regeling met zo weinig mogelijk administratieve lasten voor werkgevers en gemeenten.

Het regionale werkbedrijf

Het werkbedrijf is de schakel tussen de werkgevers en de mensen met een arbeidsbeperking die aan de slag worden geholpen. De uitwerking van het werkbedrijf is erop gericht om tot een regionale aanpak voor bedrijven en mensen met een arbeidsbeperking te komen. De gemeenten hebben de lead en werken samen met het UWV en de sociale partners. Het werkbedrijf kan diverse onderdelen bevatten.

Er is geen blauwdruk voor de werkbedrijven, dus er zal op regionaal niveau gezamenlijk invulling moeten worden gegeven aan de nieuwe (netwerk)organisatie. Dit kan een echt bedrijf zijn of een netwerkconstructie van samenwerkende partners. De Food Valley-gemeenten zullen daarin hun rol pakken. De bijzondere positie ten opzichte van de sociale werkvoorziening versterkt dit belang. Er zijn namelijk relaties met twee SW-bedrijven (Permar en Instituut voor Werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht (IW4)).

Het werkbedrijf zal bestaan uit diverse bouwstenen. Deze bouwstenen vloeien voort uit de opdracht die de Participatiewet de gemeente geeft en de vereisten die er zijn vanuit het ministerie om als zelfstandige arbeidsmarktregio te fungeren. De bouwstenen zijn voor een deel zaken die we nu al uitvoeren (beschut werk via Permar, activering via SZ) en voor een deel zijn het nieuwe taken. Van deze taken wordt in 2014 beslist wie deze gaat uitvoeren. Dit leidt tot schema 4.

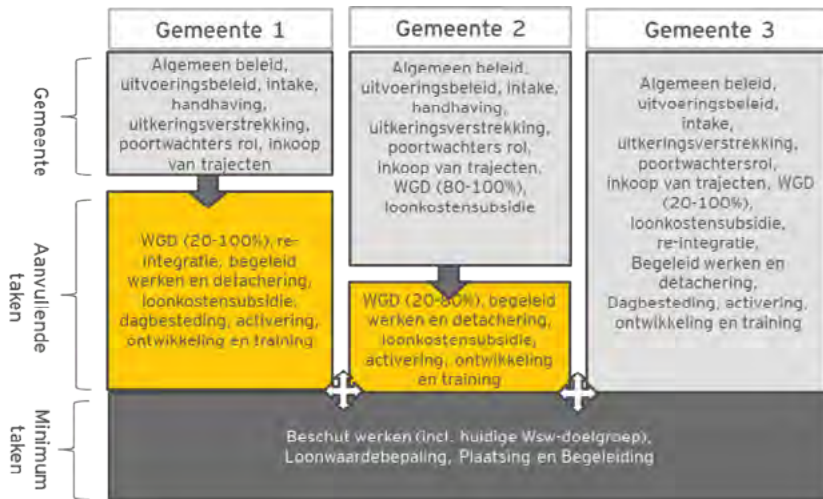

worden conform de CAO door de werkgever betaald. De overheid vult het verschil tussen de loonwaarde en het WML aan met een loonkostensubsidie van maximaal 70 procent van het WML.

Schema 4: Bouwstenen werkbedrijf.

Het verschil tussen het CAO-loon en WML is voor rekening van de werkgever. De invulling van loonkostensubsidie wordt in de komende periode in overleg

Het is binnen Food Valley duidelijk dat er ruimte zal zijn om op basis van een cafetariamodel afspraken te maken over welke bouwstenen lokaal, subregionaal of regionaal worden uitgevoerd. Het belang om aan de vereisten van de arbeidsmarktregio te blijven voldoen dient hierbij wel te worden bewaakt. Het cafetariamodel laat zich vertalen in schema 5. Het schema laat zien dat een gemeente meer of minder zelf ter hand kan nemen. De afweging die we hierin als gemeente Wageningen willen maken, vindt plaats in 2014.

Schema 5: Cafetariamodel werkbedrijf. (bron Pemark/ IW4).

5. Integrale toegang en dienstverlening

Wij willen de uitvoering in het sociaal domein integraal organiseren. Dit betekent onder andere een integrale toegang voor alle drie de decentralisaties. Hierbij onderscheiden wij drie fasen: de vraag (paragraaf 5.3), de analyse en toekenning (paragraaf 5.4) en de uiteindelijke dienstverlening (paragraaf 5.5). De figuur in paragraaf 5.1 geeft hiervan een overzicht.

Ter illustratie zijn in de bijlage 3 twee fictieve casussen opgenomen: de familie Bloem en meneer Gijs. Uitspraken van betrokkenen uit deze casussen illustreren de toelichting in dit hoofdstuk.

5.1. Overzicht integrale toegang en dienstverlening

Schema 6 geeft aan hoe wij de integrale dienstverlening willen uitvoeren in het sociaal domein. We maken een onderscheid in de vraag, in de analyse en toekenning en in de dienstverlening.

De toegang en dienstverlening zijn voor alle drie de decentralisaties van toepassing. Dit geldt ook voor de term hulp en ondersteuning: deze heeft betrekking op zowel de jeugdhulp, de Wmo-ondersteuning als op de ondersteuning die vanuit de Participatiewet gevraagd en geleverd wordt.

5.2. Transformatie en preventie

Schema 6 geeft de integrale toegang en dienstverlening schematisch weer. Onderstaand schema (schema 7) kan als volgt vereenvoudigd worden weergegeven:

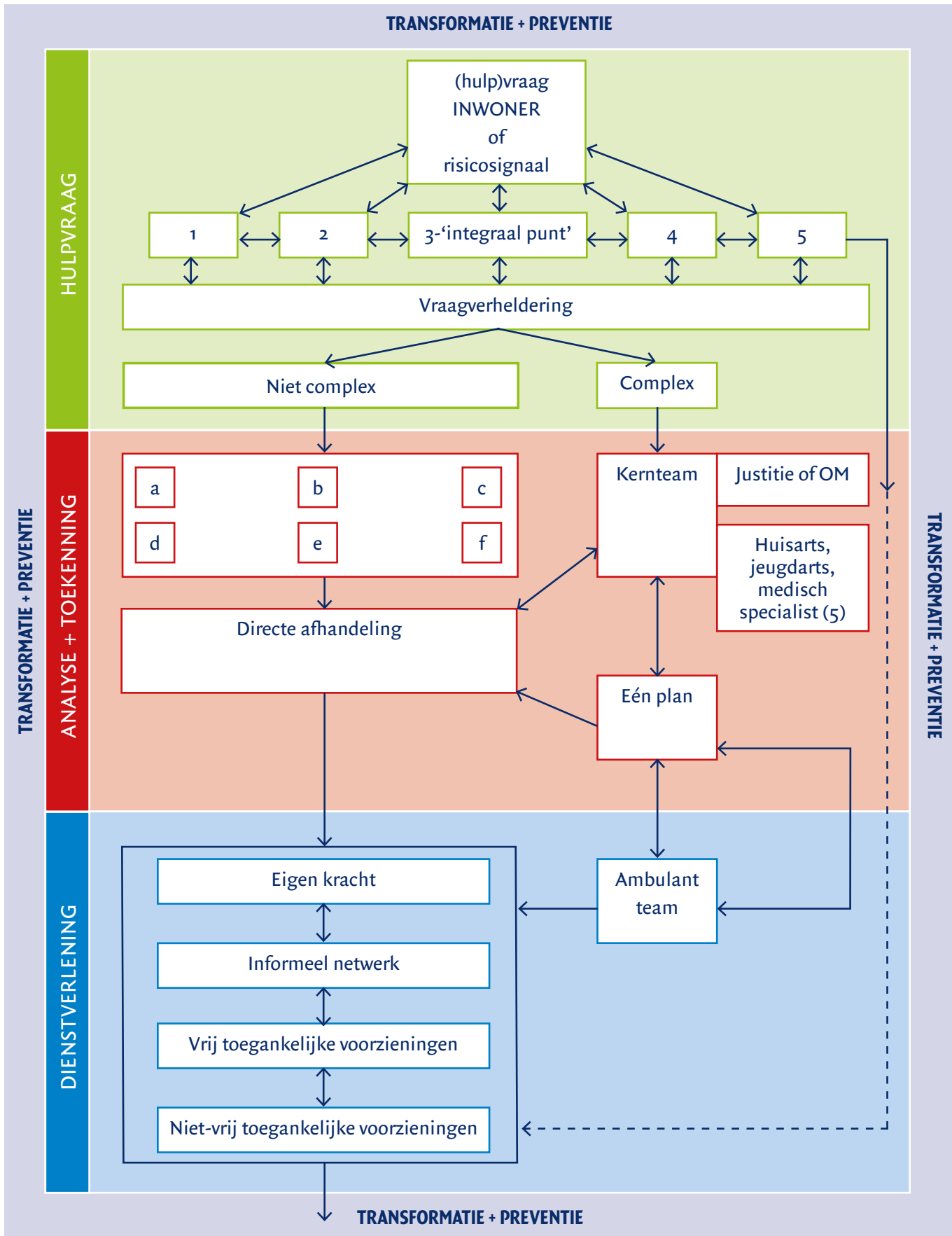
Schema 7: Transformatie en preventie.

De buitenste ring wordt gevormd door ‘transformatie en preventie’. Dit betekent dat het volledige proces binnen de integrale dienstverlening plaatsvindt vanuit de transformatiegedachte en preventieve benadering:

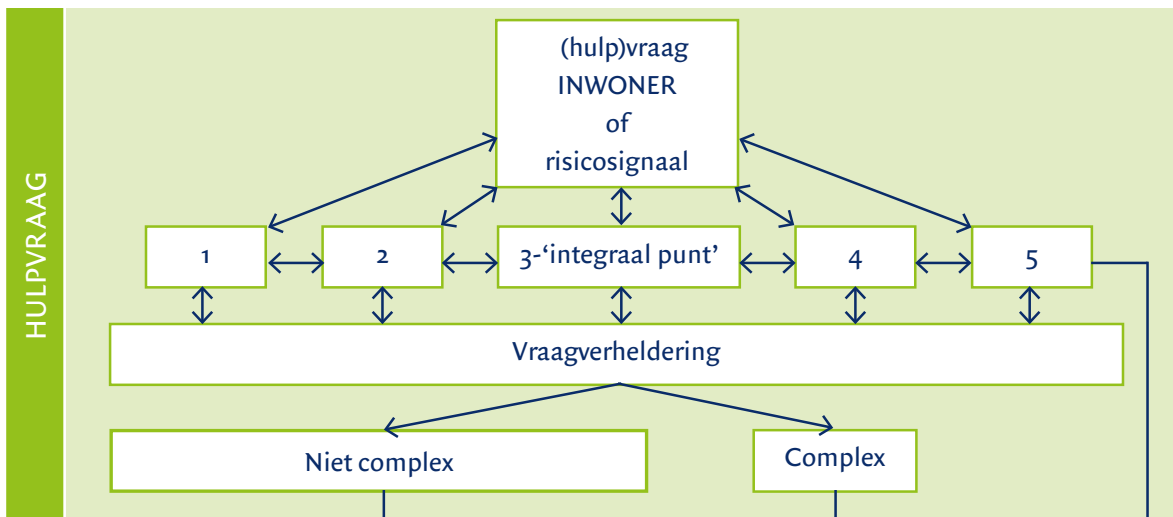
- de vraag van de inwoner staat centraal;
- focus op wat de inwoner kán (bijdragen aan de participatiesamenleving);
- inzet eigen kracht, ondersteuning in versterken eigen kracht;
- zo nodig met ondersteuning vanuit eigen netwerk (familie en vrienden);
- zo nodig met ondersteuning vanuit vrijwillig (buurt)netwerk;
- zo nodig met georganiseerde ondersteuning door vrijwilligers;
- zo nodig terugvallen op vangnet gemeente: professionele ondersteuning.

De transformatie is een verandering in houding en gedrag van onze inwoners en alle professionals (incl. overheid). Zowel de inwoner als de professional moet bereid zijn om los te laten, eigen verantwoordelijkheid te nemen en om op een andere wijze mensen perspectief te bieden. Iedereen die mee kan doen, doet naar eigen vermogen en draagkracht mee.

In de kern van het schema is het proces van de integrale dienstverlening aangegeven met 3 fasen, die van boven naar beneden worden doorlopen. Dit zijn achtereenvolgens de hulpvraag, de analyse en toekenning, en als laatste de dienstverlening. Deze drie fasen worden in de volgende paragrafen uitgewerkt.

Schema 6: Integrale toegang en dienstverlening.

5.3. De (hulp)vraag

De eerste fase binnen de integrale dienstverlening is de (hulp)vraag. Dit wordt weergegeven in schema 6.

5.3.1 (Hulp)vraag inwoner of risicosignaal

De inwoner staat centraal. Dat wil zeggen dat de vraag van de inwoner centraal staat, dat de inwoner de regie houdt (met of zonder ondersteuning), dat er gepraat wordt mét de inwoner (en niet over). Dit zet de inwoner maximaal in zijn eigen kracht en sluit aan bij de zelfredzaamheid van inwoners. Het belang van de inwoner staat voorop (en niet het belang van de organisatie), zélf als de hulp verplicht wordt ingezet. Dit laatste geldt voor die situaties waarin de veiligheid van de inwoner in het geding is of de persoon ernstig in zijn/ haar ontwikkeling of opvoeding wordt bedreigd.

Er zijn inwoners die niet zelf een vraag stellen en daardoor niet vanzelf in beeld komen. Signalen hierover moeten opgepakt worden. Er moet blijvend aandacht aan besteed worden om deze inwoners te bereiken (zie paragraaf 5.5.1).

Signalen ofwel zorgmeldingen kunnen worden gedaan door zowel professionals als inwoners. De politie is een belangrijke melder van zorgsignalen. Binnen het nieuwe stelsel van de Jeugdwet moeten zorgmeldingen lokaal gedaan worden, bij het “Integraal punt”, en in afstemming met de lokale zorgstructuur worden opgepakt.

“We hadden Pieter al vaker gezien bij een bekende groep overlast gevende jongeren; na een belletje van school waarbij drugs gevonden zijn, hebben we direct contact opgenomen met zijn ouders.” Politieagent

Het huidige beleid maatschappelijke ondersteuning is gericht op de kwetsbare inwoner. Maar de niet-kwetsbare inwoner kan ook een vraag hebben. Denk bijvoorbeeld aan vragen op gebied van opvoeden en opgroeien. Informatie en advies in een vroegtijdig stadium kan ondersteuning in een later stadium voor-

“De XTC pillen die ik in m’n tas had, zijn op school gevonden; ik moest me meteen melden bij de directeur. Ik zie geen gevaar in die pillen; ik voel me er gewoon lekker bij.” Pieter, 16 jaar

komen. Ook voor de niet-kwetsbare inwoners moet de er de mogelijkheid zijn om een vraag te kunnen stellen op het gebied van het sociaal domein. Het is immers bij binnenkomst van de inwoner niet meteen duidelijk of het gaat om een kwetsbare situatie.

5.3.2 Verschillende plekken (in schema: 1, 2, 4, 5)

Er zijn verschillende plekken waar (hulp)vragen gesteld worden. Denk bijvoorbeeld aan het consultatiebureau, de huisarts, huizen van de wijk, CJG, verzorgingshuizen, Meldpunt Vrijwilligerswerk, publieksbalie gemeente etc. Dit moet ook zo blijven. Als in de vraagverheldering blijkt dat het enkelvoudige, niet-complexe vragen betreft, kan de professional, waar de vraag gesteld wordt, dit oppakken of kan er sprake zijn van een snelle doorverwijzing.

Het is echter wel van belang dat alle organisaties dezelfde methodiek hanteren ten aanzien van vraagverheldering en registratie. Hierover meer in paragraaf 5.3.4.

De huidige wijkteams zijn één van de plekken waar inwoners hun vragen kunnen stellen. De wijkteams zijn gericht op de leefbaarheid en de sociale veiligheid van de buurt. Indien de wijkteams signaleren dat er binnen één huishouden complexe vragen zijn, gaan zij in overleg met het kernteam. Wellicht zijn er ook door andere organisaties signalen afgegeven. Op deze manier komt dit samen en kan er een integraal plan worden gemaakt, waarbij ook de informele hulp en ondersteuning een taak heeft.

De steunpunten, genoemd in de visie op de woon-servicegebieden, zullen ook één van de plekken zijn waar inwoners hun vragen kunnen stellen. Wat er precies in de steunpunten komt, wordt nog uitgewerkt.

Een optie zou kunnen zijn dat er iemand van het integraal punt, spreekuur heeft in een steunpunt.

“Omdat ik me zorgen maak over m’n kinderen ben ik naar het CJG gegaan voor informatie. Ze gaven me informatie over ADHD, maar ze wisten ook veel van drugsgebruik bij jongeren.” *Moeder Denise*

5.3.3 “Integraal punt”

Wij willen één plek maken waar de inwoner terecht kan met alle vragen op het gebied van het sociaal domein, naast de plekken waar inwoners nu al terecht kunnen met hun vragen. Deze plek moet fysiek, digitaal en telefonisch bereikbaar zijn.

Een aantal bestaande (gemeentelijke) loketten op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, participatie en jeugdhulp worden gebundeld en uitgebreid tot een integraal punt. Het uitgangspunt hierbij is dat dit gebeurt onder regie en coördinatie van de gemeente. Reden hiervoor is dat er een groot aantal nieuwe taken, processen en budgetten naar de gemeente toe komt, met grote onzekerheden en risico’s, waardoor het noodzakelijk is dat de gemeente als verantwoordelijke de coördinatie houdt.

Wij vinden het belangrijk dat diverse organisaties een rol hierin hebben, omdat daar veel expertise en kennis is op het brede gebied van het sociaal domein. Hiermee verwachten wij ook een extra impuls te geven aan de samenwerking, die wij van groot belang vinden voor een goed resultaat naar de inwoner. De medewerkers in dit “integraal punt” werken organisatie neutraal, dus onafhankelijk. Het belang van de inwoner staat voorop.

5.3.4 Breed en integraal

Het is belangrijk dat de inwoner voor alle vragen binnen het sociaal domein terecht kan bij het integrale centrale punt. Het sociale domein kan worden afgebakend door bijvoorbeeld de zelfredzaamheidsmatrix te gebruiken. In deze matrix worden elf domeinen genoemd. Dit betreft de domeinen: financiën (waaronder arbeid), dagbesteding, huisvesting, huishoudelijke relaties, geestelijke gezondheid, lichamelijke gezondheid, verslaving, activiteiten dagelijks leven, sociaal netwerk, maatschappelijke participatie en justitie. De domeinen samen vormen het sociaal domein.

5.3.5 Loket én outreachend

Diverse inwoners weten de weg naar een loket te vinden. Zij zullen vragen stellen bij bijvoorbeeld het consultatiebureau, huizen van de wijk, verzorgingshuizen, Meldpunt Vrijwilligerswerk, digitaal, etc. Anderzijds zijn er ook kwetsbare inwoners in Wageningen die niet zelf een vraag stellen en daarvoor niet vanzelf in beeld komen. Hiervoor is het nodig om outreachend te werken, bijvoorbeeld in de

vorm van huisbezoeken, spreekuren op scholen of door aan te sluiten bij diverse activiteiten in de buurt of anderszins. Het verschil met de huidige situatie is dat complexe situaties worden doorgesluist naar het kernteam (zie uitleg over het kernteam in paragraaf 5.4.3).

“Ik wist niet wie ik moest bellen, maar iemand van de gemeente vertelde me dat ik voor al mijn verschillende vragen terecht kon bij het “Integraal punt”. Daarna kwam er iemand langs om te bespreken wat ik nodig had.” *Gijs, 77 jaar*

5.3.6 Vraagverheldering

Het is van belang dat op alle punten waar inwoners vragen kunnen stellen, een eenduidige methodiek voor vraagverheldering wordt gehanteerd, waarbij zelfredzaamheid het uitgangspunt is. De methodiek moet eenvoudig zijn, de vraag moet worden verduidelijkt (achterhalen van ‘de vraag achter de vraag’) en de eigen kracht van de inwoners moet worden benut.

Deze methodische manier van specifieke vragen stellen, waarmee de hulpverlener de eigen kracht van de inwoner kan blootleggen en de motivatie tot veranderingen kan oproepen, impliceert een zeer respectvolle houding naar inwoners, hun wensen en mogelijkheden. De professional sluit goed aan bij de inwoner door binnen zijn referentiekader te blijven. In deze methodiek krijgen inwoners bovendien ‘macht’ om de doelstellingen van de hulp en ondersteuning en de middelen hoe die te bereiken zelf mede te bepalen.

Een goed hulpmiddel bij vraagverheldering kan de zelfredzaamheidsmatrix¹⁴ zijn. Met deze matrix kan de mate van zelfredzaamheid van de inwoner eenvoudig en volledig worden beoordeeld per domein (bijvoorbeeld financiën, huisvesting, geestelijke gezondheid, maatschappelijke participatie). Door een eenduidige methodiek te hanteren worden inwoners niet volgens uiteenlopende protocollen benaderd, maar dat er door overzicht ook ruimte is voor maatwerk. Maatwerk weegt zwaarder dan gelijkwaardig behandelen.

“In de gesprekken met Lucas merkte ik dat zijn burn-out niet alleen hem zelf in de weg stond, maar zijn hele gezin. En dit had weer zijn weerslag op Lucas. Toen heb ik met hem overlegd om het kernteam in te schakelen.” *klantmanager Participatiewet*

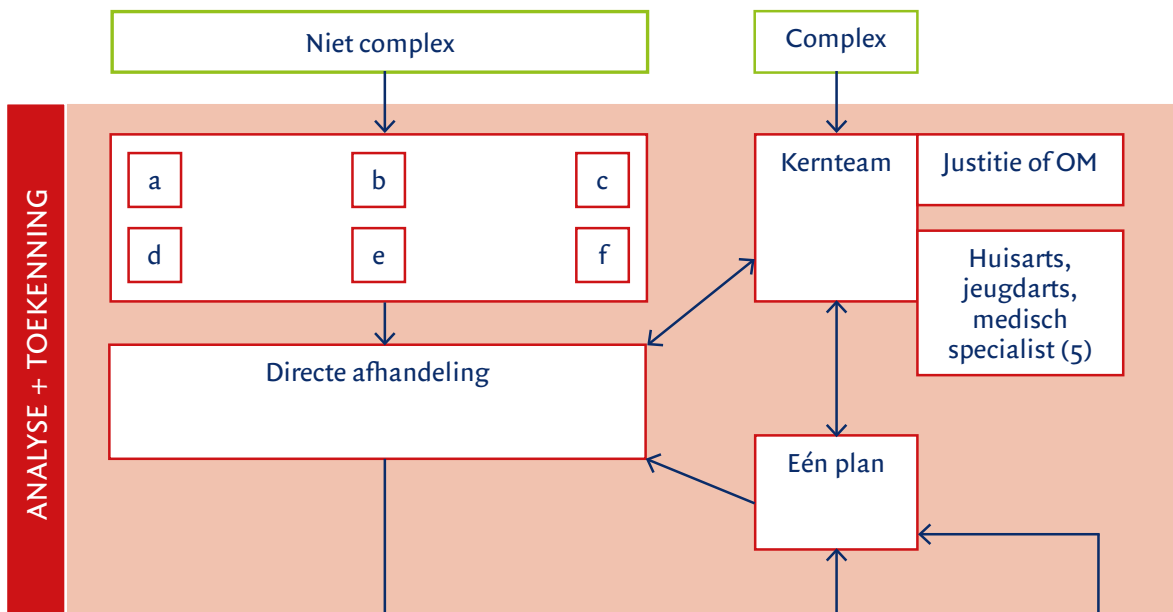
¹⁴ Voor meer informatie verwijzen wij naar www.zelfredzaamheidsmatrix.nl

5.3.7 Complex of niet-complex

De vraag van de inwoner kan enkelvoudig zijn of betrekking hebben op meerdere gebieden in het sociaal domein, dus meervoudig. In beide gevallen kan er sprake zijn van complexe of niet-complexe situaties. Er is geen harde grens aan te geven of een situatie complex is of niet complex. Deze afweging wordt gemaakt door een goede vraagverheldering en de deskundigheid van de professional. In de praktijk kan het ook voorkomen dat pas in een later stadium blijkt dat er meer aan de hand is dan in eerste instantie was gedacht.

5.4. De analyse en toekenning

In de tweede fase van het proces van de integrale dienstverlening (schema 6) vindt de analyse en de toekenning plaats. Dit is in het schema als volgt weergegeven:

Wij willen ondersteuning bieden op basis van één plan (1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur), waarbij de diagnose ondersteunend wordt ingezet en er niet uitsluitend gemedicaliseerd en geïndiceerd wordt. Maatwerk wordt toegepast.

5.4.1 Verschillende plekken (in schema a, b, c, etc)

Als het gaat om een enkelvoudige of meervoudige vraag, die niet complex is, kan de inwoner met behulp van een of meer organisatie(s) informatie en advies krijgen op deze vraag. Inzet is dat de inwoner op eigen kracht weer verder gaat. Ook bij de niet-complexe vragen op meerdere gebieden in het sociaal domein is er samen met de inwoner afstemming tussen hulpverleners.

5.4.2 Directe afhandeling

Als uit de analyse blijkt dat er hulp en ondersteuning nodig is, kan dit afgehandeld worden door de organisatie die het budget beheert. De beslissingsbevoegdheid over deze toekenning ligt bij de

betaler. Bij de decentralisaties in veel gevallen dus de gemeente. De kaders voor de gemeentelijke, niet vrij toegankelijke, hulp en ondersteuning worden vastgelegd in een verordening.

5.4.3 Kernteam

Voor complexe vragen is er één kernteam beschikbaar. Dit team is verbonden met alle plekken waar inwoners terecht kunnen met hun vragen. Samen met betrokkene(n) stelt dit kernteam 1 ondersteuningsplan op met aandacht voor de eigen kracht en het informele netwerk van de inwoner (1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur). Indien duidelijk is wie de regisseur gaat worden, wordt deze zo snel mogelijk betrokken (dit kan ook de inwoner zelf zijn). Op basis van dit ondersteuningsplan wordt een ambulante team samengesteld om het plan, samen met de inwoner, uit te voeren. Deze ambulante teams kunnen gedurende het traject

veranderen van samenstelling.

Er moet één plek zijn, één kernteam, dat overzicht heeft over alle plannen waar sprake is van complexe problematiek, die zich voordoet op één of meerdere levensgebieden en waarbij over het algemeen inzet is van meerdere partijen. Wij beschouwen Wageningen in dit kader als één wijk en daarom is één kernteam voldoende¹⁵.

De functies, ofwel taken van het kernteam zijn als volgt:

- Analyseren van de hulpvraag.
- De hulpvraag integraal benaderen.
- Zwaarwegend advies uitbrengen voor het beschikbaar stellen van budget voor niet vrij toegankelijke individuele voorzieningen.
- Coördinatie van hulp en ondersteuning bij complexe problematiek. Dit betekent dat:

¹⁵ In de handreiking 'bovenlokale samenwerking voor zorg bij jeugd' wordt een ideale schaalomvang genoemd voor een kernteam van 20.000 – 50.000 inwoners

1. de inwoner wordt ondersteund door het kernteam bij het maken van het plan, of het team stelt het plan op in samenwerking met de inwoner;
 2. er een team op maat wordt samengesteld die met de casus aan de slag gaat;
 3. met de inwoner wordt bepaald wie er regisseur wordt;
 4. prioriteiten worden gesteld over de aanpak van (onderdelen van) de hulpvraag.
- Zorgdragen dat er geen tegenstrijdige maatregelen worden afgesproken.
 - Centrale coördinatie en overzicht houden over de resultaten en activiteiten van de ambulante teams.
 - Verzamelen en bespreken van signalen over dubbelingen, niet functionerend of overbodig aanbod, of ontbrekende schakels.

Door invoering van een kernteam, kunnen oude overlegstructuren vervallen (bijvoorbeeld vangnetoverleggen en casuïstiekbespreking door wijkteams). Andere, zoals team bemoeizorg, kunnen ingezet worden door het kernteam als ambulante team.

De gemeente coördineert het kernteam en is procesregisseur. Zij houdt de voortgang van het proces en de budgetten in de gaten.

“Het is zo fijn dat ik niet meer op allerlei verschillende plekken mijn situatie hoeft uit te leggen.” Moeder Denise

Generalisten of specialisten?

Eén van de functies van het kernteam is de klant te ondersteunen bij het opstellen van een plan en een ambulante team samen te stellen (zie paragraaf 5.5.1). Enerzijds houdt dit in dat de professionals uit dit kernteam brede kennis moeten hebben van problematiek op diverse gebieden, MO-beleid, jeugdhulp, werk en inkomen en AWBZ en dus generalisten zijn. Aan de andere kant kan er sprake zijn van problematiek waarbij brede kennis niet voldoet, en waar specialisten nodig zijn. Uit de huidige praktijk blijkt (CJG, Vitaliteitscentrum) dat een generalist voldoet voor de enkelvoudige vraag op allerlei gebied, maar zodra het gaat om complexe problematiek is het echter belangrijk dat er specialisten in het kernteam zitting hebben. Deze specialisten zijn kundig op diverse leefdomeinen, zodat zij gezamenlijk een generalistisch team vormen.

In het kernteam zit (in beginsel) een specialist die de kanteling goed borgt, dus alert is op het gebruiken van de eigen kracht en het informele netwerk. Wat kan de inwoner zelf of samen met het informele netwerk. Op het moment dat de transformatie van de professionals vorm heeft gekregen en integraal onderdeel is van hun handelingswijze moet de aanwezigheid van deze specialist opnieuw worden beoordeeld.

In het kernteam moet voldoende deskundigheid aanwezig zijn over gedwongen hulp (zie ook paragraaf 5.4.5) om risicovolle situaties te signaleren, zo nodig direct hulp te bieden of te besluiten dat er een onderzoek nodig is.

Het kan natuurlijk altijd voorkomen dat er op een specifiek gebied extra expertise nodig is om een goede analyse te maken. Deze specialisten kunnen altijd gevraagd worden om ad hoc deel te nemen in het kernteam zodat zij geraadpleegd kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan een psychiater of huisarts. Het is belangrijk dat de deskundigen die aanvullende expertise leveren, goed kunnen samenwerken met het kernteam. Het kernteam kan dus worden aangevuld met deskundigheid die op dat moment nodig is; de zogenaamde ‘flexibele schil’.

Procesregisseur kernteam

Naast deze specialisten heeft de gemeente een grote rol in het kernteam. De gemeente coördineert het kernteam en is procesregisseur. Hij/ zij houdt de voortgang van het proces in de gaten en de financiën.

Bindend advies

Het advies van het kernteam over de toekenning, hoogte en duur van individuele en specialistische voorzieningen die gefinancierd worden door de gemeente, is bindend. Dit betekent dat de gemeente zich, in principe, houdt aan dit advies.

Inhoudelijk regisseur

Het doel van het inzetten van een inhoudelijk regisseur is om de hulp en ondersteuning bij complexe problematiek efficiënter en effectiever te laten verlopen, zodat het huishouden hun problemen weer aankunnen en grip hebben op hun (gezins)leven. Mogelijke escalaties worden tijdig gesignaleerd en wordt tijdig ingegrepen, zodat een daadwerkelijke escalatie wordt voorkomen. Deze inhoudelijk regisseur moet onafhankelijk van een organisatie kunnen werken.

Functies en taken van de regisseur:

- Samen met de inwoner en het gezin de afstemming van alle hulp en ondersteuning regelen.
- De verbindende schakel tussen de hulpverleners en het huishouden.
- Bundelen en onderling verbinden van informatie, verschillende deskundigheden, interventies.
- Advies en informatie geven.
- Het huishouden bij de uitvoering van de hulp en ondersteuning ondersteunen, waar de inwoner dat niet zelf kan.
- Signaleren.
- Coördineren en bewaken van het plan, samen met het huishouden.
- Andere hulpverleners aanspreken op hun verantwoordelijkheden.
- Het plan bijstellen, binnen dezelfde doelen, resultaten en het beschikbare budget

- Het kernteam opnieuw inschakelen als er sprake is van nieuwe doelen, resultaten en bijbehorend budget.

De inwoner is zo mogelijk zelf regisseur.

“Er is nu 1 persoon die de afstemming regelt tussen de verschillende hulpverleners in mijn gezin. Nu weet iedereen van elkaar waar ze mee bezig zijn.” Vader Lucas

Het is van groot belang dat de regisseur voldoende tijd heeft om zijn/ haar taak uit te voeren. Deze taak moet niet ‘even’ naast de andere hulpverlenerstaken uitgevoerd worden.

5-4-4 Samenvatting rolverdeling

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat de regierol komt te liggen bij de inwoners, de ambulante teams en het kernteam. De inwoner is beslissingsbevoegd om al dan niet het eigen sociaal netwerk en de vrij-toegankelijke hulp aan te spreken. Het ambulante team is verantwoordelijk en bevoegd om, in samenwerking met de inwoner, vrij en niet-vrij toegankelijke hulp in één plan op te nemen. Het ambulante team bepaalt, met instemming van de inwoner, welke hulp, hoe lang en van welke aanbieder wordt aangetrokken. Het ambulante team legt (voornamelijk inhoudelijk) verantwoording af aan het kernteam over de hulpkeuzes en het effect van de hulp.

Het kernteam controleert de kwaliteit en de effectiviteit van de ambulante teams. Daarnaast beslist het kernteam over uitbreiding van het maximale budget van de ambulante teams, om dure top-specialistische hulpvraag in te kunnen vullen. Het kernteam legt verantwoording af aan het college van B&W over bereikte resultaten (kwaliteit, effect, kosten) van de hulpverlening.

5-4-5 Eén plan

Het plan wordt door de inwoner zelf of met behulp van zijn gezin en/ of netwerk opgesteld. Eventueel kunnen zij hierbij ondersteund worden door een professional.

Op basis van het plan blijkt of de inwoner een individuele¹⁶ voorziening nodig heeft, ofwel een voorziening die niet vrij toegankelijk is. Bij de decentralisaties ligt de beslissingsbevoegdheid over deze voorzieningen veelal bij de gemeente. Het advies van het kernteam (zie paragraaf 5.4.3) over de toekenning van eventuele voorzieningen die door de gemeente worden gefinancierd, is bindend. De formele bevoegdheid van de verstrekking ligt bij de gemeente door middel van het verstrekken van een individuele beschikking. Tegen deze beschikking is bezwaar en beroep mogelijk.

De inhoud van het plan gaat in op het type hulp dat de inwoner nodig heeft, de duur en het budget. Het

gaat er niet om bij welke organisatie deze hulp wordt verleend. Daarin heeft de inwoner een keuze.

Als er sprake is van een complexe vraag en de gebodenhulp en ondersteuning niet betaald wordt door de gemeente, wordt deze bij voorkeur in het kernteam behandeld of besproken.

Bij het voeren van een gesprek en het opstellen van een plan staat de inwoner centraal. Er wordt dus mét de inwoner en/ of verzorger gepraat en niet óver. Het belang van de inwoner staat voorop en niet het belang van de organisatie.

De inwoner is eigenaar van het probleem en de oplossing. Inwoners hebben en houden de regie (met of zonder ondersteuning), tenzij de veiligheid in het geding is.

Met behulp van de regisseur en het kernteam wordt (een onderdeel van) de hulpvraag geprioriteerd en wordt afgesproken welk probleem als eerste zal worden aangepakt.

“Eindelijk wordt er met ons gesproken en niet meer over ons.” Vader Lucas en moeder Denise

Eén plan: resultaatgericht

Bij het maken van één plan is het uitgangspunt dat de ondersteuning resultaatgericht is (uitgangspunt 2 van de visie drie decentralisaties). Waar hulp en ondersteuning aan inwoners wordt geboden, worden concrete afspraken gemaakt over de vraag op welke ondersteuning van vrijwilligers of professionals men kan rekenen, wat daarbij de eigen inzet is (met hulp van het informele netwerk) en naar welke resultaten wordt toegewerkt. De juiste hulp, op de juiste plek, op het juiste moment. Ondersteuning moet effectief zijn. De doelen in een plan moeten voor elke betrokkene duidelijk, concreet en haalbaar zijn zowel op korte als de lange termijn. Kortom: definieer duidelijke, te behalen resultaten van de ondersteuning en spreek af hoe die te behalen.

Hulp is gericht op ‘terugkeer’

Of er nu sprake is van complexiteit of niet; de ingezette hulp moet altijd gericht zijn op ‘terugkeer’ naar zoveel mogelijk zelfredzaamheid of samenredzaamheid. Dit maakt onderdeel uit van het plan.

Aansluiting

Er zijn op diverse gebieden raakvlakken tussen de decentralisatie en andere gebieden op het sociaal domein met gescheiden bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheden. De inwoner moet hier geen hinder van ondervinden. Wij moeten zorgdragen voor een goede aansluiting en afstemming zodat er integraliteit en continuïteit is van dienstverlening. In het kader van de kanteling is de verbinding tussen informele en formele hulp en ondersteuning erg belangrijk.

¹⁶ Voor een individuele voorzieningen wordt een beschikking afgegeven waarop bezwaar en beroep mogelijk is.

5.4.6 Justitie of OM (het gedwongen kader)

Organisaties die betrokken zijn bij risicosignalering en het gedwongen kader stemmen af met het kernteam. Zo hechten we er belang aan dat lokale partijen worden betrokken bij onderzoeken door het AMHK naar mogelijke huiselijk geweld/ kindermishandelingen. Gedwongen hulp maakt onderdeel uit van de integrale aanpak, en ook hierbij heeft de sociale omgeving een rol.

Als het gaat om de veiligheid of bedreigende situaties is de verbinding tussen het Veiligheidshuis en het kernteam essentieel. Bij de opschaling vanuit het kernteam naar het Veiligheidshuis is er altijd sprake van een strafrechtcomponent dan wel een risico daarop. Hierbij is het belangrijk dat gemeenten en partners (zoals het AMHK) afspraken maken over wie, waar, wat wanneer agendeert in het Veiligheidshuis en wat is het moment dat het Veiligheidshuis de zaak kan loslaten en de reguliere partners (politie, jeugdhulpverlening, gemeentelijke instanties etc.) de zaak weer op kunnen pakken. Belangrijk is het organiseren van een verantwoordelijke ‘verbindende factor’ tussen het Veiligheidshuis en het lokale kernteam, al dan niet regionaal georganiseerd.

Jeugdbescherming

Op basis van de Jeugdwet leggen de gemeente en de RvdK de wijze waarop zij samenwerken vast in een protocol. Het kernteam adviseert over het al dan niet doen van een verzoek aan de RvdK om een onderzoek in te stellen. Dit is het geval wanneer vrijwillige hulp en ondersteuning niet afdoende is of in een crisissituatie. Ook het AMHK kan na eigen onderzoek, op grond van signalen vanuit inwoners en professionals, het kernteam adviseren een onderzoek uit te laten voeren door de raad van kinderscherming. Het AMHK kan dit verzoek ook rechtstreeks doen aan de RvdK. Afstemming met het kernteam is hierbij van belang.

Aan de hand van het beschermingsonderzoek beslist de RvdK over een verzoek om een kinderschermingsmaatregel bij de kinderrechter. De raad neemt gelijk in haar verzoek ook op welke gecertificeerde instellingen zij contracteert voor het uitvoeren van de noodzakelijke jeugdhulp. De raad overlegt met de gemeente (of kernteam) over de gecertificeerde instelling. Ook informeert de raad het kernteam welke onderzoeken zij uitvoert als dit niet vanuit de gemeente is geïnitieerd.

Zowel in de aanloop tot, de uitvoering en de nazorg is goed overleg en afstemming tussen gemeente en de RvdK noodzakelijk. Ook indien de conclusie wordt getrokken dat een beschermingsmaatregel of andere gedwongen hulp niet aan de orde is, dient duidelijk gemaakt worden wie zicht houdt en/ of wie verantwoordelijk is voor de veiligheid van het kind en passende (vrijwillige) ondersteuning.

Jeugdreclassering

Ook bij de jeugdreclassering is het cruciaal dat er een goede afstemming is tussen het kernteam over de gewenste of opgelegde jeugdhulp in relatie tot de totale aanpak, zowel in de uitvoering als in de nazorg. De jeugdreclassering kan opdracht krijgen van de rechter, het Openbaar Ministerie, directeur van een justitiële jeugdinrichting of de RvdK. Jeugdreclassering kan op verschillende manieren bij het jeugdstrafrecht worden toegepast en zowel vrijwillig als strafrechtelijk opgelegd zijn.

Gesloten jeugdhulp

Gesloten jeugdhulp (Jeugdhulpplus) is een vorm van hulp en ondersteuning voor jongeren met ernstige gedragsproblemen. Jongeren worden gedwongen opgenomen en krijgen in hun eigen belang hulp in een gesloten omgeving. Het kernteam kan (op basis van een geraadpleegde expert) een verzoek doen aan de kinderrechter om een machtiging voor gesloten jeugdhulp af te geven. Ook hierbij geldt dat de gedwongen hulp onderdeel is van het ondersteuningsplan (1 huishouden, 1 regisseur, 1 plan).

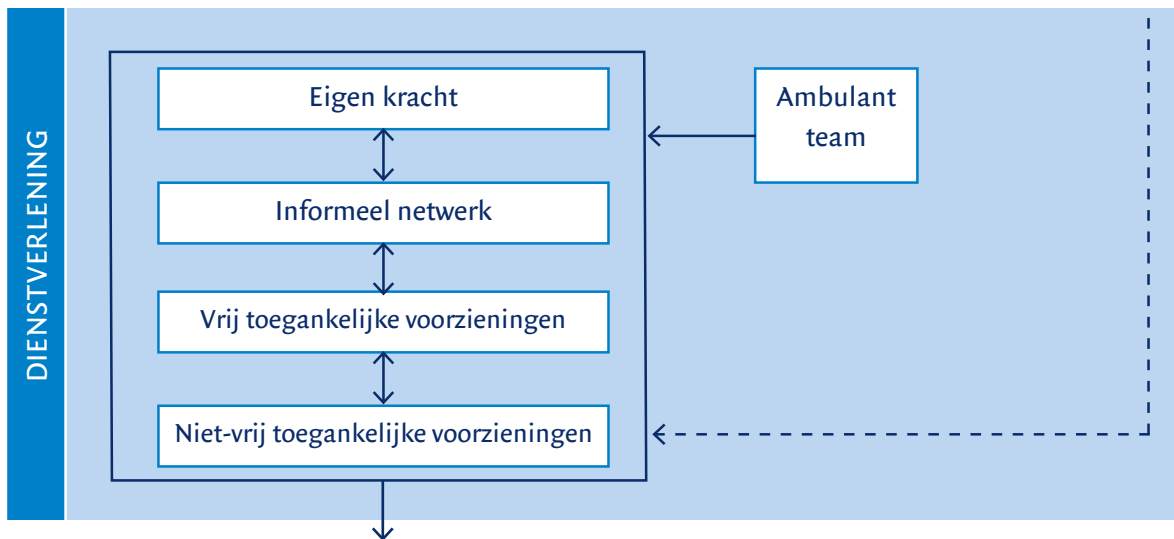
5.4.7 Huisarts, jeugdarts en medische specialist (nummer 5 in schema)

Zowel de huisarts, jeugdarts als de medisch specialist heeft vanuit zijn specifieke expertise een verantwoordelijkheid om goede diagnoses te stellen, hulp en ondersteuning te verlenen en de inwoner door te geleiden naar de hulp en ondersteuning die volgens de professionele standaard nodig is. Zij zien op hun spreekuur jeugdigen met somatische klachten die bij nader onderzoek samenhangen met psychische problematiek of problemen in de opvoedsituatie. De jeugdarts is de sociaal geneeskundig specialist van kinderen en ziet (bijna) alle kinderen.

Daarnaast speelt de huisarts ook een rol bij de jeugd GGZ-hulp en ondersteuning, bijvoorbeeld in het geval van het verstrekken van medicatie en het voeren van enkele gesprekken, waarbij de Praktijkondersteuner Huisarts¹⁷ voor de GGZ ingezet kan worden. Hiermee kan onnodig zware GGZ-hulp en ondersteuning worden voorkomen.

Op basis van de Jeugdwet kan de huisarts, de medisch specialist en de jeugdarts een inwoner direct doorverwijzen naar jeugdhulp die niet vrij toegankelijk is. Voor een goede integrale hulp en ondersteuning is het van belang om de totale situatie van de jeugdige en zijn gezin in beeld te hebben. Wanneer rondom het gezin de nodige kwetsbare factoren aanwezig zijn of er een uitgebreide hulpverleningsgeschiedenis is, ligt het voor de hand dat de beslissing over het inzetten van passende hulp wordt afgestemd met het kernteam. Vanuit het oogpunt van de kwali-

¹⁷ Een praktijkondersteuner is in Nederland een functie in de huisartsenzorg; letterlijk de ondersteuner van de (huisartsen)praktijk, vaak afgekort tot POH.

teit van de hulp en ondersteuning en kostenbeheersing moet de gemeente Wageningen kunnen sturen op volumebeheersing. We willen daarom afspraken maken over het voorschrijf- en doorverwijsgedrag en over de inzet van de huisarts, de medisch specialist en de jeugdarts vanuit het uitgangspunt van 1 huishouden, 1 regisseur, 1 plan.

Privacy

Bij de analyse en toekenning is het noodzakelijk om gegevens uit te wisselen. Wij zullen de regels die van toepassing zijn op de privacy hierover in acht nemen. De komende tijd werken wij uit hoe de privacy van de inwoner optimaal gewaarborgd blijft.

5.5. Dienstverlening

De derde fase in het proces van de integrale dienstverlening (schema 6) is hierboven.

5.5.1 Ambulant team en inwoner en/ of regisseur

Per plan is er een ambulant team, dat gedurende het traject kan veranderen van samenstelling. De inwoner bepaalt in principe zelf de samenstelling van zijn (ambulante) team.

De taak van het ambulante team is het uitvoeren van het gemaakte plan en gezamenlijk zorgen dat de resultaten worden behaald.

Als de hulp en ondersteuning op een gegeven moment afgebouwd kan worden, is het de taak van het ambulante team (of enkele teamleden) dat er een adequate nazorg is.

De inwoner en/ of inhoudelijk regisseur neemt deel aan het ambulante team.

5.5.2 Eigen kracht en informeel netwerk

De inwoner gaat zijn eigen kracht optimaal benutten. De dienstverlening is erop gericht de inwoner in zijn eigen verantwoordelijkheid, zijn eigen kracht te zetten en naar vermogen te participeren, zo nodig met gebruikmaking van zijn sociaal netwerk. Als er dienstverlening noodzakelijk of wenselijk is, komt deze pas daarna aan de orde.

De inwoners nemen zoveel mogelijk zelf de regie bij het hulpverleningsproces en voeren regie op de inhoud en de aanpak. Zij maken samen met hulpverleners een plan met duidelijke afspraken en een tijdsplan. Ook moet helder zijn wat de consequenties kunnen zijn van het niet nakomen van afspraken. Het belang, de veiligheid, van het kind dient voorop te staan in geval ouders (bijvoorbeeld door aanwezige psychische- en of verslavingsproblemen) een belemmering vormen voor het leveren van passende hulp en ondersteuning.

“Samen met mijn man gaan we de financiën beheren en een preventieve cursus schuldhulpverlening volgen.” Moeder Denise

5.5.3 Dienstverlening vrij toegankelijk

Ingezet wordt op een sterke basisdienstverlening (uitvoering bij doelstelling 3). Deze is gericht op informatie, advies en laagdrempelige en kortdurende ondersteuning, voor iedereen vrij toegankelijk. Vrij toegankelijk wil zeggen dat men zonder toestemming of tussenkomst van de gemeente gebruik kan maken van het aanbod. Er kan een financiële bijdrage gevraagd worden. Uitgangspunt daarbij is dat financiën geen belemmering mogen zijn om hulp te zoeken. Zowel algemene als individuele voorzieningen kunnen vrij toegankelijk zijn en de ondersteuning kan zowel generalistisch als specialistisch van aard zijn.

De toekomstige basisdienstverlening bevat functies die zowel onder de bestaande dienstverlening vallen (aanbod binnen het MO-beleid) als de nieuwe taken (Participatiewet, Jeugdhulp en Wmo 2015).

De lokale basisdienstverlening is bedoeld om vroegtijdig en laagdrempelig vraagstukken of problemen aan te pakken. Aard van het aanbod is preventief, licht, ambulant (vanuit de thuishouding) en kortdurend. Te denken valt aan de volgende dienstverlening:

- Ontmoeten, bijvoorbeeld in de huizen van de wijk, Markt 17 en het CJG.
- Informatie en advies. Bijvoorbeeld consultatiebureau, tiener/ jongerenwerk, Wmo loket.

- (Vroeg) signaleren van problemen en zo nodig doorverwijzen/ begeleiden. Bijvoorbeeld door de schoolarts, het CJG of VVE.
- Ondersteuning. Bijvoorbeeld mantelzorgondersteuning of het bieden van een maatje.
- Algemene kortdurende interventies (ambulante extensief). Bijvoorbeeld Algemeen maatschappelijk werk, een opvoedcursus of vrijwillige ondersteuning zoals Homestart. De interventies kunnen individueel of groepsgericht zijn.
- Specifieke kortdurende interventies (ambulante extensief). Bijvoorbeeld een kortdurend traject door een GZ psycholoog, jeugdpsychiater of opvoedondersteuning. Ook deze interventies kunnen individueel of groepsgericht aangeboden worden.
- Dagbesteding in een algemene voorziening. Zoals bijvoorbeeld activiteiten in de huizen van de wijk.
- Bedrijvenloket waar werkgevers terecht kunnen met vragen aan de lokale overheid.

“Nu de mevrouw van de gezinsbegeleiding klaar is, krijgt de jongste ondersteuning vanuit een vrijwilliger van Doorstart. Ik voel dat ik er niet alleen voor sta. Ik heb hierdoor meer rust en daardoor meer tijd voor mezelf.” Moeder Denise

5.5.4 Dienstverlening niet vrij toegankelijk

Voor het hulp en ondersteuningsaanbod dat niet vrij toegankelijk is, is tussenkomst van een derde partij nodig. In complexe gevallen is dat het kernteam. De dienstverlening wordt dan op grond van een integraal plan ingezet. In niet-complexe gevallen wordt dit direct toegekend door de organisatie die het budget beheert. Ook kan hier een (inkomensafhankelijke) eigen bijdrage gevraagd worden. De aard van de dienstverlening is meestal intensief (zwaar) en specialistisch. Te denken valt aan de volgende dienstverlening:

- re-integratietrajecten werkzoekenden;
- intensieve ambulante hulp en ondersteuning;
- dagbehandeling;
- verblijf intramuraal deeltijd en voltijd;
- dagbesteding in een specifieke voorziening;
- ondersteuning bij persoonlijke verzorging;
- individuele begeleiding, zoals woonbegeleiding en individuele ondersteuning;
- langdurige zorg en begeleiding;
- gedwongen zorg (Jeugdreclassering en jeugdbescherming);
- pleegzorg;
- verblijf jeugdzorgplus (gesloten);
- logeeropvang;
- vervoer (individueel/ bij medische noodzaak).

“Ik ben blij dat ik nu weer de rust kan vinden om echt te zoeken naar een nieuwe baan.” Vader Lucas

6. Kwaliteit

Kwaliteit is de mate waarin dienstverlening voldoet aan de eisen, behoeften en specificaties van de inwoner. In alle drie de concept wetteksten is een onderdeel over kwaliteitseisen opgenomen. Naast de wettelijke eisen, zullen wij mogelijk zelf eisen stellen aan de kwaliteit van de hulp en dienstverlening.

6.1. Kwaliteit in de Participatiewet

Met de kennis van nu over de Participatiewet is de inschatting dat bij de nieuwe wet het reeds opgebouwde systeem van kwaliteitscontroles nagenoeg in tact zal blijven. Wel is het de verwachting dat vanuit de wetgeving aanvullende verantwoording afgelegd moet worden over de nieuwe doelgroepen.

De wijze waarop de gemeente hier invulling aan geeft legt zij vast in een verordening, die vastgesteld wordt door de gemeenteraad.

6.2. Kwaliteit in de Wmo 2015

De concepttekst van de Wmo 2015 geeft aan dat er criteria in de Wmo 2015 worden opgenomen over de kwaliteit. De dienstverlening moet namelijk aan een aantal criteria voldoen. De dienstverlening moet veilig, doeltreffend en doelmatig zijn. Ook dient het afgestemd te worden op de behoefte en gericht te zijn op de inwoner. Respect voor de inwoner is hierbij een voorwaarde.

Op landelijk niveau worden professionele standaards gemaakt. Dit om de uitvoering van kwaliteitsregels te ondersteunen. De inspectie gezondheidzorg houdt toezicht op de toepassing van de landelijke kwaliteitsstandaards door aanbieders. Zij rapporteert gevraagd en ongevraagd aan colleges van B&W.

6.3. Kwaliteit in de Jeugdwet

De fundamentele kwaliteitseisen voor jeugdhulp komen uit de Jeugdwet. Voor preventieve hulp worden geen kwaliteitseisen gesteld door het Rijk. Met deze eisen worden de veiligheid, gezondheid en rechts-

positie van de jeugdige beschermd. Deze kwaliteitseisen zijn van toepassing op alle vormen van jeugdhulp, en zijn ook van toepassing op het AMHK. De eisen hebben onder meer betrekking op het leveren van verantwoorde hulp door geregistreerde professionals, verklaringen van gedrag, het gebruik van een hulpverleningsplan en het toepassen van meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling.

Kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering mogen alleen worden uitgevoerd door instellingen die daarvoor gecertificeerd zijn. Het Rijk bepaalt de normen waaraan de instellingen moeten voldoen. De uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering is niet meer voorbehouden aan aangewezen instellingen, maar iedere organisatie die voldoet aan de criteria van certificering kan dit aanbieden.

Het Rijk is verantwoordelijk voor de controles op de kwaliteit bij alle jeugdhulpaanbieders.

6.4. Algemene gemeentelijke kwaliteitseisen

Naast de wettelijke kwaliteitseisen, kan de gemeente in de voorwaarden bij hun contractuele overeenkomsten met hulpaanbieders zelf eisen stellen aan de kwaliteit van de hulp en ondersteuning. Voor zowel de (preventieve) ondersteuning als de hulp zullen wij mogelijk eisen stellen aan aanbieders. Deze eisen zijn gebaseerd op de doelstellingen uit dit beleidskader en werken wij uit in onze inkoop- en subsidievoorwaarden. Hoe wij de kwaliteit gaan borgen heeft een nauwe samenhang met de financiën en monitoring zoals in hoofdstuk 8 is beschreven en dat in de loop van 2014 nader wordt uitgewerkt.

7. Invloed van de inwoner op beleid en uitvoering

Wij willen graag dat inwoners een actieve rol gaan/blijven vervullen bij zowel het beleidsproces, als het initiatief en de uitvoering van voorzieningen en arrangementen. Dit kan door invloed uit te oefenen op beleid door deel te nemen in een adviesraad of op de uitvoering door bij te dragen aan het laten horen van de stem van de inwoner in de uitvoering.

7.1. Burgerparticipatie

Burgerparticipatie, cliëntenparticipatie, medezeggenschap. Deze begrippen worden vaak door elkaar gebruikt, omdat ze elkaar voor een deel overlappen. Bij alle begrippen gaat het voornamelijk om het meedenken over het beleid, het recht op inspraak en invloed uitoefenen op zaken waarbij je betrokken bent. Het verschil zit vooral in de groep mensen die meedenkt en de belangen die zij hebben. Bij burgerparticipatie gaat het om de betrokkenheid van inwoners bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van overheidsbeleid, in het bijzonder bij lokaal beleid. Denk aan Wmo-raden, burgerraadplegingen, maar ook burgerinitiatieven en -projecten. Het algemeen belang van inwoners staat hierbij voorop. Belangrijk hierbij is dat het algemeen burgerbelang kan verschillen van de belangen van specifieke groepen gebruikers.

Inwoners kunnen verschillende rollen aannemen: een rol als initiatiefnemer in een innovatief zorgproject in de buurt, als een ervaringsdeskundige die informatie geeft aan welke vorm van ondersteuning behoefte is, als participant in het beleidsproces of als een vrijwilliger in een lokale zorgvoorziening.

Als gemeente willen wij een andere rol aannemen ten aanzien van innovatieve initiatieven. Wij willen vooral stimuleren en faciliteren. Dit vraagt een transformatie van ons als overheid (bestuur en uitvoeringsorganisatie), zodat wij daadwerkelijk gebruik maken van de kracht van inwoners en het nieuwe sociale domein

samen met betrokkenen opbouwen en al lerend in de praktijk brengen. Innovatie is daarbij nodig: inwoners zoveel mogelijk ruimte geven om actief te bouwen aan hun eigen samenleving.

Door inwoners in een vroegtijdig stadium bij ontwikkelingen te betrekken, moet de hulp en ondersteuning beter aansluiten bij hun behoeften. De lokale gemeenschap kan bovendien een signalerende en ondersteunende functie vervullen bij het voorkomen en aanpakken van problemen.

7.2. Invloed op beleid

Op dit moment zijn er binnen de gemeente diverse adviesraden actief: de Wmo/ WI-adviesraad, de jongerenraad, de cliëntenraad WWB en de Wsw-raad. Alle raden hebben als taak om gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen aan het college van B&W over het beleid en de uitvoering.

Vanwege de ontwikkelingen binnen het sociaal domein willen wij ons heroriënteren op hoe wij de inwoner betrekken bij het sociaal beleid en hoe wij de medezeggenschap van inwoners organiseren. Daarbij speelt vaak de vraag of het wenselijk én mogelijk is om tot samenwerking of samenvoeging van de huidige Wsw-raad, cliëntenraad WWB en adviesraad Wmo/ WI te komen, dan wel te kiezen voor aparte raden. Hierbij dient er rekening te worden gehouden met het feit dat er sprake is van verbreding van het sociale domein, de visie dat wij het sociale domein integraal willen benaderen en dat er ook andere mogelijkheden zijn om inwoners op een juiste wijze te betrekken bij de totstandkoming van beleid. Tot slot dient er aansluiting te worden gezocht bij cliëntparticipatie.

7.3. Invloed op uitvoering

Medezeggenschap

Wij maken goede afspraken met de instellingen waar wij hulp en ondersteuning gaan inkopen over hoe medezeggenschap van de inwoners (ook jeugdigen) duurzaam geregeld gaat worden. Verder zoeken wij naar een vorm waarbij een afvaardiging van de huidige cliëntenraden een plek krijgen (lokaal en regionaal). Dit wordt nog samen met de regio Arnhem nader uitgewerkt.

Vertrouwenspersoon Jeugdhulp

Op basis van de Jeugdwet heeft de gemeente de taak om er voor te zorgen dat jeugdigen en ouders een beroep kunnen doen op een onafhankelijke vertrouwenspersoon. De gemeente, jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen zijn gehouden een vertrouwenspersoon in de gelegenheid te stellen zijn taak uit te oefenen. De vertrouwenspersoon staat naast de jeugdigen en zijn ouders en beantwoordt vragen over wat mag, moet en kan in de jeugdzorg. Daarnaast ondersteunt de vertrouwenspersoon bij het bespreekbaar maken van jongeren of ouders met de hulp of alles wat daarmee samenhangt. De vertrouwenspersoon heeft ook een belangrijke rol om de gesignaleerde knelpunten te bespreken met instellingen en gemeenten en zo ook samen naar oplossingen te zoeken om de kwaliteit van de jeugdhulp te verbeteren. De functie van vertrouwenspersoon kan verbreed worden naar ouderen, mensen met een verstandelijke beperking, mensen met een psychische problematiek en dak- en thuislozen.

Wij willen dat de vertrouwenspersoon makkelijk bereikbaar en toegankelijk is voor de inwoners. De gemeente Wageningen zal samen met de regio kijken naar de mogelijkheid om een (boven-) regionaal team van vertrouwenspersonen op te zetten om de continuïteit en bereikbaarheid beter te kunnen waarborgen.

Clïëntondersteuning Wmo

De organisatie MEE biedt in heel Nederland informatie en advies, ondersteuning en belangenbehartiging aan mensen met een beperking. Dit wordt momenteel gefinancierd vanuit de AWBZ. Het is de bedoeling dat de financiële middelen, geheel of gedeeltelijk, worden overgeheveld naar de gemeenten.

Ook andere organisaties bieden cliëntondersteuning zoals verschillende zorgaanbieders die verschillende doelgroepen ondersteunen, zoals RIBW, Opella, Vilente, Philadelphia etc. Ook ouderenadviseurs bieden ondersteuning aan veelal de oudere inwoners van Wageningen. Andere algemeen toegankelijke voorzieningen zijn bijvoorbeeld het steunpunt Mantelzorg en het meldpunt Vrijwilligerswerk.

Klachtbehandeling

Hulpaanbieders treffen een regeling voor de behandeling van klachten over gedragingen van hen of van voor hen werkzame personen. Deze klachten worden behandeld door een klachtencommissie waarvan de voorzitter niet werkzaam is bij de desbetreffende instelling. Indien een klacht zich richt op een ernstige situatie met een structureel karakter, stelt de klachtencommissie de hulpaanbieder daarvan in kennis. Als er onvoldoende maatregelen worden getroffen meldt de klachtencommissie deze klacht aan bij de betreffende inspectiedienst.

Voor klachten over medewerkers van de gemeente, geldt de gemeentelijke klachtenregeling. Wanneer de klacht niet naar tevredenheid is behandeld, is er de mogelijkheid de klacht extern te laten beoordelen door de Nationale Ombudsman.

Beroep en bezwaar

Inwoners die het niet eens zijn met besluiten van de gemeenten, bijvoorbeeld als het gaat om een besluit over niet vrij toegankelijke hulp, kunnen tegen het besluit bezwaar maken. Het bezwaarschrift wordt voor advies voorgelegd aan een bezwarencommissie. De bezwarencommissie adviseert de gemeente over hoe er op de bezwaren moet worden besloten. Als de inwoner het niet eens is met het besluit op het bezwaarschrift, dan kan de inwoner beroep aantekenen bij de rechtbank. Als het besluit onherstelbare gevolgen heeft voor de inwoner, dan kan de inwoner, naast beroep ook om een voorlopige voorziening vragen.

8. Financiën en control

Het kabinet is voor de financiering van de transities voornemens een deelfonds sociaal domein in te stellen. Dit deelfonds wordt gecreëerd vanuit diverse geldstromen. Het bestaat uit het Participatiebudget, middelen voor de maatschappelijke ondersteuning en middelen voor de uitvoering van de Jeugdwet. Daarnaast wordt nog bezien of onderdelen binnen het gemeentefonds zodanige inhoudelijke en beleidsmatige raakvlakken hebben, dat ze vanuit de optiek van sturing en verantwoording logischerwijs aan dit deelfonds kunnen worden toegevoegd. Te denken valt aan de huidige Wmo-middelen en/ of de bestaande gemeentefondsmiddelen voor maatschappelijke ondersteuning en jeugd en/ of de uitvoeringskosten van de WWB.¹⁸

8.1. Financiën

8.1.1 Rijksbijdrage 3D's

Door één financieringsstroom stelt het kabinet gemeenten optimaal in staat integraal beleid te voeren op de brede participatie van mensen en maatwerk te leveren in hun ondersteuningsbehoefte.

Het Rijk stelt wel (tijdelijk) bestedingsvoorwaarden aan het deelfonds sociaal domein. De eerste drie jaar mogen de middelen alleen worden besteed aan de doelen van het sociaal deelfonds. Dat betekent dat ze niet gebruikt mogen worden voor bijvoorbeeld wegen en water. Na deze drie jaar, waarin de kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling goed gevolgd kan worden, is het de bedoeling dat de middelen onderdeel worden van de reguliere algemene uitkering uit het gemeentefonds.

In het vervolg van deze paragraaf geven wij een toelichting op het budget voor de Participatiewet,

¹⁸ Het huidige inkomensdeel van de WWB (bedoeld voor bijstandsverstrekking) wordt in ieder geval geen onderdeel van het sociaal deelfonds. Volgens het kabinet verschilt dit dermate van de op participatie gerichte taken in de Wmo, Jeugdzorg en het Participatiebudget, dat samenvoeging geen mogelijkheden biedt tot doelmatigheidswinst, terwijl er wel risico's aan kleven. Ook vanuit gemeenten bestaat geen wens om het inkomensdeel toe te voegen aan het sociaal deelfonds.

middelen voor de maatschappelijke ondersteuning en middelen voor de uitvoering van de Jeugdwet. Omdat nog geen totaalbeeld te geven is van de mogelijke budgetten voor de gemeente Wageningen is volstaan met de toelichting van de budgetten die op landelijk niveau beschikbaar kunnen komen voor alle gemeenten (zgn. macrobudgetten). Waar mogelijk is wel een vertaling naar wat dit voor Wageningen betekent gemaakt, maar dit zijn slechts indicatieve bedragen.

In totaal gaat het om een toename van € 11 miljoen op de programma's 5 en 6 van de gemeentelijke begroting. Dit is in tabel 3 weergegeven.

Sector	Uitgaven nu	Uitgaven 2015
Ruimte	€ 26.293.000	€ 26.293.000
Samenleving	€ 46.084.000	€ 57.507.000
Overige	€ 6.958.000	€ 6.958.000
totaal	€ 79.335.000	€ 90.758.000

Tabel 3: Decentralisaties in relatie tot de gemeentebegroting.

Het bedrag van € 11 miljoen omvat een bezuiniging van ca 20% op de bedragen die nu aan deze nieuwe taken en voorzieningen wordt uitgegeven.

8.1.2 Budget Participatiewet

Aan de huidige middelen van het participatiebudget worden middelen toegevoegd in verband met het overkomen van de nieuwe doelgroep, de Wajongers (zij die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn en over loonwaarde beschikken). In dit budget is ook geld opgenomen voor de begeleiding van mensen die niet meer de Wsw kunnen instromen en voor het zittend bestand Wsw.

Het landelijke budget ziet er voor de eerste jaren als volgt uit (tabel 4):

Bedragen x €1 mln	2014	2015	2016	2017
Participatiebudget	689	668	693	707
Wsw budget	2.382	2.278	2.105	1.937
Wet Wajong ¹⁹	2.804	2.882	2.683	2.426
Totaal budget	5.875	5.828	5.481	5.070
Verlaging tov 2014		-47	-394	-805

Tabel 4: Landelijk budget Participatiewet.

Per saldo laten de participatiemiddelen een lichte stijging zien, voor een grotere doelgroep. De middelen voor de Wsw laten een substantiële daling zien. De afsluiting van de Wsw en de gedeeltelijke omvorming tot beschutte werkplekken levert een structurele besparing op van € 650 miljoen euro, waarvan € 290 miljoen euro in de vorm van een efficiencykorting. Daarnaast kunnen loonkostensubsidies worden gebruikt om de voormalige Wsw- en Wajonggroep aan regulier werk te helpen. Deze bedraagt € 480 miljoen euro.

Voor 2014 bedragen de budgetten voor Wageningen voor de Wsw € 4,4 miljoen en het Participatiebudget € 1,3 miljoen. Daarnaast heeft Wageningen hier € 1,1 miljoen eigen middelen aan toegevoegd.

8.1.3 Budget Wmo 2015

Landelijk worden een aantal budgetten aan de Wmo toegevoegd. Deze hebben deels betrekking op de decentralisatie AWBZ/ Wmo 2015. In de memorie van toelichting op het wetsvoorstel Wmo 2015 is onderstaande tabel opgenomen die een beeld geeft van het te verwachten macrobudget voor 2015:

Nieuwe ontwikkelingen	
Nieuw gemeentelijk budget nieuwe taken	6.779 ²⁰
Schrappen extramurale functies begeleiding en persoonlijke verzorging	-1.607
Extra budget voor ondersteuning	654
Sociale gebiedsteams	10
Uitvoeringsbudget	29
Uitvoeringsbudget extra	42
Middelen cliëntenondersteuning	174
Middelen ondersteuning mantelzorgers	87
Totaal nieuwe budgetten	6.168

¹⁹ Voor de overdracht van de Wajongers wordt een compensatie verwacht via het BUIG-budget. Dit is het inkomensdeel dat geen onderdeel zal uitmaken van het sociale deelfonds. Dit bedrag zal op landelijk niveau tot 2017 oplopen tot circa € 900 miljoen extra.

²⁰ Dit is het budget inclusief overgang van 100% van de functie persoonlijke verzorging.

Reeds beschikbare budgetten	
Wmo huishoudelijke hulp	1.468
Beperking huishoudelijke hulp	-465
Subsidieregelingen AWBZ/ WVG	269
Uitvoeringskosten Wmo	135
Algemene uitkering gemeentefonds	3.359
Beperken uitgaven hulpmiddelen	-15
Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang	403
Totaal beschikbare budgetten	5.154
Totaal nieuw + reeds beschikbaar	11.322

Tabel 5: Landelijk budget Wmo 2015. Uit: Memorie van toelichting Wmo 2015, conceptversie 16-08-2013, bedragen x € 1 mln

Wij zijn op dit moment niet in staat om het volledige veld en met name de (financiële) consequenties te overzien. Wat wij zeker weten is dat deze operaties gepaard gaan met forse bezuinigingen: het moet met minder geld dan op dit moment landelijk wordt ingezet. De verwachting is dat voor de AWBZ-functies die overkomen naar de Wmo een korting geldt van 25%.

Voor de huishoudelijke hulp geldt een korting van 40%. Het landelijke budget voor 2014 bedraagt € 1,4 miljard. Voor Wageningen is dat € 2,26 miljoen. Een korting van 40% betekent voor Wageningen een korting van circa € 900.000,-.

Op dit moment bedragen de jaarlijkse kosten voor groepsbegeleiding aan inwoners van Wageningen circa € 1,4 miljoen, dit bedrag is inclusief vervoerskosten. Aan individuele begeleiding wordt nu per jaar circa € 2,6 miljoen uitgegeven aan volwassen Wageningers. De huidige kosten voor begeleiding bedragen in totaal dus circa € 4 miljoen. Een korting van 25 % betekent voor Wageningen dus € 1.000.000,-.

Voor wat betreft kort verblijf/ logeeropvang aan volwassenen wordt circa € 50.000,- per jaar besteed aan Wageningse deelnemers.

De totale kosten voor persoonlijke verzorging aan Wageningers bedragen momenteel circa 4,6 miljoen per jaar. In het geval 5 % van deze functie over zou gaan, betekent dit een jaarlijks budget van circa € 230.000,-.

Geschat wordt dat het nieuwe jaarlijkse budget voor de huidige AWBZ-functies circa € 3,3 miljoen zal bedragen.

Inkomenssteun via de bijzondere bijstand

Voor het leveren van maatwerk aan chronisch zieken en gehandicapten die in de knel kunnen komen door meerkosten komt er een maatwerkvoorziening waarmee gemeenten steun kunnen bieden, ofwel via Wmo-voorzieningen ofwel inkomenssteun via de bijzondere bijstand.

Het budget hiervoor loopt van 654 miljoen in 2015 op tot ruim 700 miljoen in 2017. De huidige landelijke regelingen voor inkomenssteun verdwijnen. Dat zijn: compensatie eigen risico, de aftrek specifieke zorgkosten en de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten. Wij zullen dit meenemen in de uitvoering van ons minimabeleid.

8.1.4 Budget Jeugdwet

In de bestuursafspraken 2011-2015 is vastgelegd welke rekenregel gehanteerd wordt bij het vaststellen van het macrobudget. De Rekenkamer heeft in juni 2013 getoetst of de rekenregel correct is toegepast en welke afwijkingen er zijn. Hierbij is geconstateerd dat er nog enige onzekerheden in het totaalbedrag zitten. De staatssecretaris zal in het voorjaar van 2014 op basis van betere gegevens een herberekening uitvoeren om het definitieve budget vast te stellen. Onderstaande informatie geeft daarom slechts een indicatie van het jeugdzorgbudget.

Het totaal van het door de Algemene Rekenkamer getoetste bedrag telt op tot bruto € 3,6 miljard (afgerond) voor 2012 en 2014. Van daaruit wordt het macrobudget voor 2015 verder berekend, met onder andere correcties voor de taakstelling Rutte I en II, de PGB maatregel en mogelijke groei. Op grond van de meest actuele ramingen van de bedragen waarover nog onzekerheid bestaat, volgt dat de ondergrens van de bandbreedte zich rond de € 3,5 miljard bevindt. Dat is inclusief de taakstelling voor 2015. Dit bedrag is gehanteerd als uitgangspunt voor de verdeling naar de gemeenten en opgenomen in de meicirculaire 2013. De taakstelling loopt verder op tot € 300 miljoen in 2016 en € 450 miljoen structureel vanaf 2017. Tabel 6 geeft het volgende voorlopige beeld voor het macrobudget:

Nieuwe taken jeugdhulp bedragen x € 1 mln	2015	2016	2017	2018
bruto macrobudget	3.654	3.654	3.654	3.654
taakstelling	-120	-300	-450	-450
netto macrobudget	3.534	3.354	3.204	3.204

Tabel 6: Landelijk budget Jeugdhulp.

De verdeling van het beschikbare budget voor 2015 zal plaatsvinden op basis van historische gegevens over het gebruik van jeugdzorg op gemeentelijk niveau. Vanaf 2016 wordt een objectief verdeelmodel geleidelijk ingevoerd. In de brief van het Ministerie van VWS van 5 december 2013 is aangegeven dat gemeente Wageningen op basis van de historische gegevens een bedrag van € 6,12 miljoen ontvangt in 2015. Hoe het objectief verdeelmodel en de overgangsregeling eruit ziet is nog niet bekend.

Onderstaande tabel geeft dan ook slechts een indicatie van het budget, waarbij is uitgegaan van het voorlopige budget voor 2013 en naar rato rekening wordt gehouden met de taakstelling:

Nieuwe taken jeugdhulp Bedragen x € 1 mln	2015	2016	2017	2018
budget Wageningen	6,12	5,81	5,55	5,55

Tabel 7: Gemeentelijk budget jeugdhulp.

8.1.5 Kosten en eigen bijdrage 3D's

Hoe de kosten van de 3D's er precies uit zien is op dit moment nog niet goed te zeggen. Vanuit de regionale projectorganisatie Sociaal domein is momenteel een bestuurlijke notitie in voorbereiding over sturingsmogelijkheden. Deze notitie geeft aan wat we lokaal, regionaal, bovenregionaal of landelijk willen inkopen, uitvoeren en bekostigen. En daarnaast is dit het kader voor te maken keuzes op het gebied van inkoopvormen, uitvoeringsorganisatie en toegang/toeleiding voor de (boven)regionale onderwerpen. Het uitgangspunt hierbij is lokaal waar het kan en regionaal waar het moet en/ of meerwaarde heeft. Een voorbeeld van een wettelijk verplichte regionaal te organiseren zorgvorm is de gesloten jeugdzorg. Begeleid zelfstandig wonen en ambulante jeugdhulp zijn voorbeelden waarvan de verwachting is dat het (schaal)voordeel biedt om deze regionaal in te kopen maar waar de uitvoering lokaal geschiedt. Een voorbeeld van een inkoopvorm die hierbij past is het aangaan van raamcontracten.

Op dit moment volstaan wij in deze paragraaf met het aangeven van enkele uitgangspunten voor de nog te maken keuze van bekostiging en inkoop:

- waar mogelijk kiezen voor sturing die gericht is op het waarborgen van de beoogde resultaten en maatschappelijke effecten (resultaatsturing);
- maximale regie en keuzevrijheid door de inwoner en/ of verzorger op het eigen hulpverleningstraject (afhankelijk van de eigen kracht en binnen grenzen van veiligheid en budget); lagere administratieve lasten;
- efficiencyoverwegingen;
- lokale sturing/ invloed op a. de toegang tot hulp en b. ondersteuning en de te kiezen aanbieders en c. de kostentoe wijzing.

Inkoop jeugdhulp in 2015 en 2016

In het Transitiearrangement Jeugd regio Arnhem is afgesproken dat gemeenten voor 2015 en 2016 de hulp en ondersteuning inkopen bij de huidige aanbieders. Voorwaarde is wel dat zij zich verbinden aan een actief invulling geven aan de transformatie van de jeugdzorg, zoals het participeren in lokale teams. Voor de hulp en ondersteuning vanaf 1 januari 2017 geldt op voorhand niet het uitgangspunt dat de inkoop bij de bestaande aanbieders plaats vindt. In de regionale transformatieagenda wordt afgesproken op welke moment hierover besluitvorming door de gemeenten plaats vindt.

Persoonsgebonden budget

Wageningen hecht veel waarde aan de mogelijkheid dat inwoners de hulp naar eigen inzicht invullen. PGB wordt ingezet onder een aantal voorwaarden. Zo moet de hulp die met het PGB wordt gekocht van goede kwaliteit zijn, de kosten beheersbaar zijn en fraude worden tegengaan.

De gemeente formuleert alle voorwaarden voor het PGB in een verordening. De gemeente geeft duidelijke en volledige informatie over de mogelijkheden en de voor- en nadelen van het PGB aan. Bij jeugdhulp op grond van een rechterlijke maatregel is persoonlijk budget niet aan de orde.

Volgens onze informatie gaat een landelijk nog te selecteren organisatie de budgetten beheren. De cliënt geeft deze organisatie de opdracht om betalingen te doen aan zijn hulpverleners. Dit heet trekkingsrecht. Met het trekkingsrecht kan de besteding van het PGB gemakkelijker worden gecontroleerd.

Eigen bijdrage

De gemeente zal ook een eigen bijdrage vragen voor hulp, zowel voor de individuele vrij toegankelijke hulp als voor de hulp die na toekenning van het kernteam wordt geboden. Hierbij zullen wij er zeker rekening mee houden dat alle hulp laagdrempelig moet blijven en financiën geen belemmering mogen zijn om hulp te vragen.

Op grond van de Jeugdwet is een eigen bijdrage verplicht bij uit huisgeplaatste kinderen. Deze bijdrage is maximaal de hoogte van de kinderbijslag gedurende de uithuisplaatsing.

Naar verwachting blijft de systematiek voor de eigen bijdrage hetzelfde als in de huidige situatie. Dat betekent eigen bijdrage plus vermogensinkomens bijtelling. Dit wordt landelijk uitgevoerd door het centraal administratiekantoor (CAK).

8.2. Control

Op dit moment is nog veel onduidelijk. Daarom wordt hierna vooral een globaal beeld geschetst van de manier waarop wij de interne beheersing willen vormgeven. Ook wordt op een aantal strategisch aspecten nader ingegaan.

Bij de interne beheersing in het kader van de decentralisaties gaat het om de vraag hoe wij ervoor zorgen dat wij een redelijke mate van zekerheid verkrijgen over het bereiken van doelstellingen in de volgende categorieën (i) effectiviteit en efficiëntie van bedrijfsprocessen, (ii) de betrouwbaarheid van de (financiële) informatieverzorging en (iii) de naleving van relevante wet- en regelgeving.

Er zijn hierbij in hoofdlijnen vier aspecten van belang:

1. Wat zijn de doelen die wij beogen?
2. Welke risico's zijn van invloed op het behalen van deze doelen?

3. Hoe gaan wij om met deze risico's, welke maatregelen treffen wij?
4. Welke informatie hebben wij nodig om tijdig te kunnen (bij)sturen?

1. Doelen en monitoring

In deze notitie zijn de maatschappelijke doelen en subdoelen vermeld. Deze vormen de basis voor het opzetten van de programmakaarten van begroting en jaarrekening. Het is de bedoeling om deze abstracte doelen nader te concretiseren en meetbaar te maken. Dit is nodig om enerzijds het college van B&W en de ambtelijke organisatie sturingsmogelijkheden te geven en anderzijds de gemeenteraad haar controlerende rol te kunnen laten uitoefenen. Het concreet maken van de maatschappelijke doelen zal gebeuren door het bepalen van objectieve indicatoren. Op die wijze richt het beleid zich op de maatschappelijke doelen en de indicatoren zeggen iets over de geleverde prestatie.

Zoals aangegeven zijn in deze notitie de verschillende maatschappelijke doelen en subdoelen vermeld. Als voor het gemak even voorbij wordt gegaan aan specifieke aspecten, dan blijkt dat de doelen erop gericht zijn om gebruik van specifieke, kostbare, voorzieningen terug te brengen naar het gebruik van collectieve voorzieningen of eigen netwerk oplossingen.

Dit sluit aan op het vraagstuk waar de gemeente voor staat. Een groot gedeelte van kosten van specifieke voorzieningen worden veroorzaakt door een beperkt aantal inwoners. Veel inwoners maken gebruik van eigen netwerk of collectieve voorzieningen waarmee vraagstukken worden opgelost. Naar verwachting zijn deze oplossingen effectief en de kosten van die oplossingen zijn veel lager. De verhouding tussen gebruik van niet-vrij toegankelijke voorzieningen en vrij-toegankelijke voorzieningen is als volgt: 15% van de inwoners maakt gebruik van specifieke regelingen en 85% van de inwoners van andere voorzieningen. Qua kosten ligt de verhouding omgekeerd: 85% van de kosten gaat zitten in de specifieke voorzieningen en 15% van de kosten worden ingezet om collectieve/eigen voorzieningen te realiseren.

De piramide in schema 8 geeft het vraagstuk schematisch weer. Het onderste gedeelte van de piramide is de basis, dat zijn de inwoners zelf. In eerste instantie zorgen zij voor zichzelf en voor elkaar. Van inwoners wordt verwacht dat zij zich af en toe in willen zetten voor anderen in hun omgeving. Hiertoe behoort de grootste groep van de inwoners.

De middelste kolom van de piramide is de expertise die nodig is om te bepalen of mensen hun probleem zélf kunnen oplossen, hun omgeving het probleem kan oplossen of dat zij daarbij professionele ondersteuning nodig hebben. Indien nodig wordt een breed scala aan kortdurende hulp en ondersteuning

Schema 8: Het gebruik van hulp en ondersteuning in relatie tot het budget. geboden dat voor iedereen eenvoudig toegankelijk is.

Aan de top bevindt zich de langdurige specialistische hulp en ondersteuning. Het gaat om de professionele begeleiding van en de hulp en ondersteuning aan kwetsbare groepen. Het gaat vaak om complexe situaties met meerdere hulpverleners in één huishouden. Dit is een kleine groep van de inwoners. De kosten voor deze voorzieningen zijn daarentegen hoog.

Het bepalen van de indicatoren zal om een aantal redenen met grote zorgvuldigheid gebeuren. Ten eerste zijn zij belangrijk voor de gemeenteraad. De beoogde doelen en de daarvan afgeleide indicatoren bepalen het kader (kaderstellende rol) en zij worden ook gebruikt om aan de gemeenteraad verantwoording af te leggen (controlerende rol). De gemeenteraad zal bij het bepalen van de indicatoren dan ook nadrukkelijk worden betrokken. Daarnaast zijn de indicatoren het uitgangspunt voor de sturingsinformatie op operationeel niveau voor het college van B&W. Ook bepalen de indicatoren welke informatie wij van aanbieders nodig hebben. Bovendien kunnen zij worden gebruikt voor de bekostiging van aanbieders.

De indicatoren zullen zoveel mogelijk op lokaal niveau worden bepaald, maar op onderdelen ontkomen wij niet aan landelijke afspraken. Binnen de Jeugdwet is de gemeente namelijk verplicht om een beperkt aantal indicatoren over de resultaten van het beleid landelijk te publiceren. Hierdoor is onderlinge vergelijking tussen gemeenten mogelijk. De komende jaren zullen gemeenten en Rijk met alle betrokken partijen werken aan het vaststellen en toegankelijk maken van een nieuwe, geharmoniseerde set van indicatoren. Eenheid van taal en overeenstemming over meetinstrumenten stelt gemeenten in staat om hun prestaties van aanbieders onderling te vergelijken en beperkt de administratieve lasten voor de aanbieders van jeugdhulp. Afspraken en voorschriften hierover worden vastgelegd in een Ministeriële regeling. Hiermee wordt ook voorkomen dat bovenlokaal werkende instellingen in elke gemeente met een

eigen gemeentelijk verantwoordingsregime worden geconfronteerd, met alle administratieve lasten van dien.

2. Risico's

Bij risico's gaat het om het effect van onzekerheid op het behalen van de doelstellingen. Risico's zijn er altijd, niet alles is te voorkomen. Het gaat erom om op een bewuste manier om te gaan met risico's. Hierbij zijn 3 stappen van belang:

1. Identificeren van gebeurtenissen die invloed hebben op het behalen van de doelen.
2. Beoordelen van de risico's.
3. Reactie op de risico's.

Deze stappen zullen nog plaatsvinden, waarbij aandacht zal zijn voor risico's op strategisch (extern) en operationeel (intern) niveau en ten aanzien van de (financiële) verantwoording en het naleven van wet- en regelgeving. Belangrijk is om in ieder geval te melden dat in zijn algemeenheid het beleid erop gericht is om risico's zoveel mogelijk te beperken. Het uitgangspunt is dat het budget het beleid volgt en niet andersom (zie vastgestelde integrale visie 3 d's). Zonder volledigheid na te streven zijn een aantal van de financiële risico's de volgende.

Basis voor baten en lasten is ongelijk

De inkomsten voor de gemeente zullen naar verwachting onderdeel zijn van het sociaal fonds binnen de algemene uitkering. De hoogte van de rijksuitkering zal zijn gebaseerd op een aantal structuurkenmerken, die nu nog niet allemaal bekend zijn. De kosten worden veroorzaakt door de keuzes die de gemeente maakt, de manier waarop de hulp en ondersteuning wordt vormgegeven en het aantal inwoners dat hier gebruik van maakt. Hierdoor ontstaat een situatie waarin de basis voor de inkomsten en de uitgaven ongelijk aan elkaar zijn.

Oormerking rijksmiddelen

De rijksmiddelen die aan de gemeente worden toegerekend voor het sociaal domein worden de eerste drie jaar door het Rijk geoormerkt en zullen alleen besteed mogen worden binnen het sociaal domein.

Dat betekent dat eventuele overschotten op het rijksbudget niet besteed mogen worden aan andere taakvelden van de gemeente, terwijl eventuele tekorten wel moeten worden gedekt uit de andere taakvelden. Hierdoor kunnen de andere taakvelden van de gemeente onder druk komen te staan. Dit risico wordt groter als, zoals het er nu naar uitziet, het Rijk ervoor kiest om bepaalde onderdelen van het sociaal domein, die nu al onderdeel zijn van de algemene uitkering (te denken valt aan delen van de Wmo), over te hevelen naar het sociaal fonds. De gemeente wordt daarmee beperkt in haar bestedingsvrijheid.

3. Beheersingsmaatregelen

De functie van te nemen beheersingsmaatregelen is om risico's te verkleinen en daarmee de kans te vergroten dat de beoogde doelen worden behaald. Er bestaan tal van beheersingsmaatregelen. Sommige werken goed in de ene situatie, maar niet goed in een andere en andersom. In hoofdlijnen bestaan vier hoofdgroepen van maatregelen: resultaatgericht, actiegericht personeelsgericht en cultuurgericht (transformatie). Het is op dit moment nog te vroeg voor een concrete invulling van de maatregelen en in de praktijk zal een goede mix worden gezocht. De cultuurgerichte maatregelen vormen daarbij de basis. Het gaat dan om zaken als gezamenlijke normen, waarden, opvattingen, houdingen en gedrag. Dit geldt zowel voor de eigen organisatie, als ook voor de aanbieders waar de gemeente zaken mee doet. Voor zover mogelijk zal daarnaast zoveel mogelijk gekozen worden voor resultaatgerichte maatregelen, hetgeen aansluit bij de beoogde manier van bekostiging.

4. Informatievoorziening

Het is belangrijk om betrouwbare informatie te verkrijgen van binnen en buiten de organisatie zodat, waar nodig, kan worden (bij)gestuurd. In eerste instantie betreft dit informatie voor de ambtelijke organisatie en college van B&W en gaat het om operationele, financiële en rechtmatigheidsinformatie. Voor een deel gaat het dan om "harde" managementinformatie uit systemen en in verantwoordingen van aanbieders, anderzijds gaat het ook om "softe" informatie uit gesprekken en overleg. Voor de harde managementinformatie wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de huidige informatievoorziening, maar die zal op onderdelen nader op maat moeten worden gemaakt. Ook speelt de aanschaf van nieuwe systemen hierbij een rol (zie ook paragraaf 9.2).

Een ander aspect betreft de informatievoorziening naar de gemeenteraad. De huidige planning en controldocumenten (begroting, kadernota, jaarrekening) gelden als uitgangspunt. Vooral in de beginfase is het gewenst dat separaat aan de reguliere P&C-cyclus de gemeenteraad specifiek wordt geïnformeerd.

9. Overgangsregelingen en bedrijfsvoering

In de nieuwe wetgeving is rekening gehouden met het opnemen van overgangsregelingen die een soepele overgang regelen van hulp en ondersteuning voor de huidige gebruikers of de rechten en plichten van de oude wetgeving handhaven.

De bedrijfsvoering is één onderdeel van deze integrale aanpak. Om vanuit de bedrijfsvoering het veranderproces in het sociale domein goed te kunnen ondersteunen en faciliteren, zijn tal van activiteiten, aanpassingen, vernieuwingen en tijdelijke oplossingen nodig.

9.1. Overgangsregelingen

9.1.1 Overgangsregeling Participatiewet

Wsw

Mensen met een geldige Wsw-indicatie die op 31 december 2014 geen dienstbetrekking hebben, kunnen met ingang van 1 januari 2015 niet meer in de Wsw instromen. Deze mensen vallen, voor zover zij behoren tot de gemeentelijke doelgroep, vanaf die datum onder de werking van de Participatiewet. Zij kunnen een beroep doen op de ondersteuning door gemeente. Wsw geïndiceerde mensen met een uitkering bij het UWV kunnen een beroep doen op ondersteuning door UWV.

Wet Wajong

Het UWV beoordeelt het zittend bestand van de wet Wajong. Personen met arbeidsvermogen vallen onder de Participatiewet en daarmee onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Deze groep komt in aanmerking voor een bijstandsuitkering. Het UWV draagt de betrokkene dan over aan de gemeente.

9.1.2 Overgangsregeling Wmo 2015

Mogelijk dat er een transitiearrangement voor de Wmo 2015 verplicht gesteld zal worden. Dit is op dit moment nog niet duidelijk.

Voor de huidige doelgroep met een indicatie van de AWBZ zal een overgangsregeling worden vastgesteld. Dit zal, naar verwachting, in de nieuwe wet worden opgenomen. Voor de huidige Wmo is er een overgangstermijn van maximaal 5 jaar, dus tot 1 januari 2020.

9.1.3 Overgangsregeling Jeugdwet

Om de continuïteit van hulp en ondersteuning voor cliënten, die op 31 december 2014 al hulp en ondersteuning krijgen of daarvoor een indicatie hebben bij deze stelselwijziging, te borgen en de inrichting ervan bij de gemeenten zo goed mogelijk te faciliteren hebben het Rijk, de VNG en het Interprovinciaal Overleg een aantal initiatieven genomen. Eén daarvan is de tripartiete afspraak over het opstellen van regionale transitiearrangementen om zo de continuïteit van hulp en ondersteuning, het beperken van de frictiekosten en discontinuïteit van de infrastructuur te bewerkstelligen.

Het transitiearrangement jeugd regio Arnhem geeft een uitwerking van hoe de samenwerkende gemeenten en aanbieders:

- De continuïteit van hulp en ondersteuning voor 2015 realiseren.
- Jeugdigen die voor 1 januari 2015 hulp en ondersteuning ontvangen, blijven deze hulp en ondersteuning in 2015 ontvangen bij dezelfde aanbieder. Als de indicatie in 2015 afloopt, dan geldt de continuïteit van hulp en ondersteuning voor maximaal de duur van de indicatie. Voor de pleegzorg geldt geen maximale duur voor de continuïteit.
- De infrastructuur realiseren om deze continuïteit van hulp en ondersteuning in 2015 te bieden aan zittende en nieuwe inwoners tot aan 1 januari 2015.

- De frictiekosten beperken. Het transitiearrangement gaat niet in op de compensatie van de frictiekosten, maar vooral op de maatregelen tot het beperken ervan.

Het transitiearrangement jeugd regio Arnhem is eind oktober 2013 ingediend bij de Transitiecommissie Stelsel Jeugd en is in november beoordeeld als zijnde ‘zeer goed’. De regio Arnhem heeft er voor gekozen om het arrangement voor 2 jaar af te sluiten dus voor de periode 2015 en 2016. Daarnaast is afgesproken om zoveel mogelijk in 2014 al te gaan werken volgens de afspraken in het transitiearrangement en te werken aan een transformatieagenda. In deze agenda worden de belangrijkste inhoudelijke uitgangspunten vastgesteld om gezamenlijk vorm te geven aan de transformatie van de jeugdzorg in de regio Arnhem.

9.2. Bedrijfsvoering

Een integrale aanpak is van groot belang om de decentralisatieopgave in het sociale domein succesvol te kunnen uitvoeren. Per onderdeel van de bedrijfsvoering beschrijven wij kort waaraan wij dan denken. Belangrijk om op te merken is dat er veel overlap is tussen de diverse onderdelen van bedrijfsvoering. Dit vereist een integrale aanpak.

De bedrijfsvoeringsterreinen

Op het terrein van *financiën* gaat het in eerste instantie om de aanpassing van de begroting qua inhoud en qua budgetten. Deze aanpassingen vertalen wij vervolgens door in de administratie. Een en ander is afhankelijk van de wijze waarop het Rijk de financiering van de decentralisaties zal inrichten. Het zal even duren voordat dit in de normale P&C cyclus is ingebed. Verder zien wij onder andere gevolgen voor de Interne Controle en de inrichting van de financiële managementinformatie.

Op *personeel en organisatieniveau* kunnen wij nu nog niet overzien hoe de organisatie precies zal wijzigen, maar dat dit gaat gebeuren is een feit. Nieuwe taken moeten worden uitgevoerd en bestaande taken deels op een andere manier. Organisatiewijziging betekent reorganisatie met de daarbij behorende OR, GO en college besluitvormingstrajecten, wijzigingen in takenpakketten, functies, competenties, teams, functiegebouwen en functiewaardering. En last but not least een zorgvuldig traject met medewerkers. Met het college is afgesproken dat B&W en de ambtelijke organisatie dit integraal willen afwegen, om niet alleen financieel, maar ook inhoudelijk te prioriteren.

Belangrijke componenten bij de uitrol van de 3 decentralisaties zijn *ICT en informatisering* met een breed palet aan activiteiten, aanpassingen en ontwikkelingen. Het gaat bijvoorbeeld om aanpassingen van de website, nieuwe digitale diensten, uitbreiding van mobiele apparatuur, het beschikbaar stellen van basisgegevens, koppelingen tussen registratiesystemen, archivering en digitalisering van (nieuwe) werk-

processen. Ook gaat het om informatiebeveiliging, denk aan de wettelijke richtlijnen rond privacy, en de veranderingen in de technische architectuur van de gemeente. Het ligt het meest voor de hand in de beginfase aansluiting te zoeken en gebruik te maken van standaarden in de markt en al bestaande informatiesystemen. Op langere termijn moeten wij zoeken naar meer structurele oplossingen (eventueel in de samenwerkingsverbanden).

Voor *communicatie* is al een communicatieplan voor de ontwikkelfase opgesteld. In deze fase draait het om afstemming en consultatie van de betrokken organisaties. Ook is de communicatie met inwoners over de ophanden zijnde veranderingen van belang. Om de doelen van het plan te bereiken wordt een mix van communicatiemiddelen en activiteiten ingezet.

Bij *juridische zaken* denken wij vooral aan het aanpassen van lokale regelgeving aan het nieuwe wettelijke kader, de overdracht van bevoegdheden aan andere organisaties, de juridische gevolgen van samenwerkingsverbanden en relaties met al bestaande samenwerkingsverbanden, de veranderingen in de subsidies, de andere (rollen van) adviesorganen, bezwaar- en beroepschriften, de inspraak- en informatieplicht. Ook wordt gekeken naar de juridische consequenties van de beoogde gezamenlijke inkooptrajecten en hoe dit zich verhoudt tot ons eigen inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Afhankelijk van de ontwikkelingen in aantallen personeel, kijken wij naar de *overige facilitaire zaken*. Het in huis halen van bepaalde taken kan bijvoorbeeld gevolgen hebben voor de reprovvoorzieningen en telefonie. Facilitaire zaken is hierin volgend.

Proces

De afdelingen van de gemeente trekken in nauwe samenwerking met elkaar op en betrekken anderen waar nodig. Wij doen dat om te komen tot een afgestemd en integraal en kwalitatief resultaat. Wij zijn ons ervan bewust dat er voortdurend afstemming nodig is over de (inhoudelijke) ontwikkelingen binnen en buiten de gemeente in het sociale domein, de gevolgen hiervan voor de uitvoering en de inzet van capaciteit. Op dit moment werken wij aan een werkstructuur waarmee wij afstemming, integraliteit en kwaliteit borgen.

Niet alles gaat in één keer optimaal werken. Wij zullen in de beginfase regelmatig met ‘ad-hoc oplossingen’ werken en pas later overgaan op structurele oplossingen. Verder zien wij dat de decentralisaties in een hoog tempo moeten worden gerealiseerd. Benodigde besluitvorming (bijvoorbeeld van de medezeggenschap) proberen wij zoveel mogelijk parallel te laten lopen en/ of afspraken te maken over alternatieve besluitvormingstrajecten.

Bijlage 1: Omschrijving doelgroepen

In deze bijlage worden de doelgroepen die nieuw zijn voor de gemeente Wageningen omschreven.

Doelgroep Participatiewet

Op peildatum 1-7-2013 zien de cijfers er voor Wageningen als volgt uit (tabel 8):

Aantal inwoners Wageningen	38059
Aantal inwoners met een WWB-uitkering	602
Aantal inwoners met een Wajong uitkering	309
Aantal inwoners met een Wsw-uitkering	164
totaal	1075

Tabel 8: Doelgroep Participatiewet.

Wsw

De nieuwe wetgeving zal invloed hebben op zowel de gemeenten, de SW-bedrijven als de doelgroep. Voor de huidige Wsw-werknemers verandert er niets. De gemeenten ontvangen mindere subsidie per SE. De gemiddelde CAO-loonkosten van een Wsw-medewerker overstijgen het subsidiebedrag voor 2014 van € 26.003 en het toekomstige subsidiebedrag van € 22.700,- met ca. € 7.000,- per arbeidsjaar (prijspeil 2012). Dit verschil zullen de gemeenten zelf moeten betalen. Hierdoor wordt het nu al bestaande subsidietekort van € 4.300,- nog groter.

Verder wordt de instroom in de Wsw gestopt (in plaats van beperkt) en gemeenten krijgen de ruimte om zelf een voorziening voor beschermt werk te organiseren voor mensen die enkel onder beschutte omstandigheden kunnen werken. Dit betreft een deel van de groep mensen die binnen het huidige stelsel een beroep op de Wsw of Wajong zou doen.

WWB

Wat betreft de invulling voor de WWB zal er niet veel veranderen daar waar dezelfde criteria blijven gelden voor de toewijzing van een uitkering. Wel wordt er fors bezuinigd op het participatiebudget (P-deel) waardoor de gemeenten minder middelen hebben om uitkeringsgerechtigden te ondersteunen richting zelfredzaamheid en participatie. Uiteindelijk zal voor veel gemeenten gelden dat zij ongeveer de helft van hun participatiebudget kwijt zullen raken. Dit vraagt om een gewijzigd doelgroepenbeleid. In tabel 9 wordt de leeftijdsopbouw weergegeven van de WWB.

Doelgroep van AWBZ naar Wmo 2015

Het gaat bij begeleiding aan onze inwoners om beperkingen of chronische aandoeningen gebaseerd op de volgende grondslagen, die ook in combinatie met elkaar kunnen voorkomen:

- Verstandelijke beperking
- Lichamelijke beperking
- Somatische aandoening
- Zintuiglijke beperking
- Psychiatrische problematiek
- Psychogeriatrische problematiek

De activiteiten bij begeleiding kunnen in de huidige situatie bestaan uit:

- het ondersteunen bij of het oefenen met vaardigheden, handelingen en/ of structuur. Op grond hiervan wordt bijvoorbeeld ondersteuning geboden bij eenvoudige of complexe (praktische) taken/ activiteiten, het aangaan of onderhouden van sociale contacten, bij het oplossen van praktische problemen die buiten de dagelijkse routine vallen of het organiseren van het huishouden, het beheer van huishoudgeld en de thuisadministratie.
- het ondersteunen bij het voeren van regie c.q. herstellen van het regelvermogen. Het gaat dan om zaken als het regelen van randvoorwaarden op het gebied van wonen, onderwijs, werk en inkomen, hulp bij het plannen, het stimuleren tot en door spreken van activiteiten, hulp bij het opstellen van dag- of weekplanning, inzicht geven in (mogelijke) gevolgen van beslissingen, het zich aan regels houden en het corrigeren van gedrag.
- het bieden van toezicht. Bijvoorbeeld bij gedragsstoornissen, of toezicht bij bijvoorbeeld valgevaar, of complicaties bij een ziekte. Hieronder valt ook toezicht op medicijngebruik.

Individueel en/ of groepsbegeleiding

Onder de functie begeleiding gaat een veelvoud aan activiteiten schuil. Begeleiding wordt zowel individueel als in groepsverband aangeboden, of in combinatie. Indien groepsbegeleiding als voldoende compenserend wordt aangemerkt binnen de huidige AWBZ, dan gaat dit vóór op individuele begeleiding (tenzij

	Onbekend		Trede 1		Trede 2		Trede 3		Trede 4		Trede 5		Trede 6		Totaal
	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	m	v	
0-21							2			1					3
21-27 jaar	1						2	9	8	2	5	10	1	1	39
27-35 jaar	2	1	2	2	3	10	15	18	6	11	13	13	2		98
35-50 jaar	3	4	8	14	23	28	22	38	22	23	16	14		3	218
50-57 jaar	3		8	16	24	20	15	9	13	10	6	3			127
57-65 jaar	2	1	10	11	28	38	7	3	10	4	3	1			118
Ouder dan 65 jaar							2								2
Totaal	11	6	28	43	78	98	63	77	59	51	43	41	3	4	605

Tabel 9: Leeftijdsopbouw huidige WWB-ers.

er contra-indicaties zijn voor groepsbegeleiding). Kaders begeleiding AWBZ in de Wmo ‘Begeleiding individueel’ wordt ingezet voor onder andere woonbegeleiding of thuisbegeleiding. Onder ‘begeleiding groep’ vallen onder andere verschillende soorten dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking voor mensen met een psychische of psychiatrische beperking en dagopvang voor ouderen met lichamelijke en/ of psychogeriatrische beperkingen. Op dit moment wordt dit bijvoorbeeld aangeboden door zorgboerderijen en door aanbieders zelf.

Samenstelling

Rond de 50 procent van de groep die ondersteuning in de vorm van begeleiding in Wageningen ontvangt heeft een psychiatrische ziekte/ aandoening. Landelijk is dat ongeveer 35 procent. Bijna 20 procent van de totale groep in Wageningen heeft een verstandelijke handicap. Landelijk ligt dit rond de 20 procent.

Ongeveer 15 procent van de groep heeft een somatische ziekte/ aandoening. Daarnaast heeft ruim 5 procent in Wageningen een indicatie ontvangen vanwege een lichamelijke handicap, circa 5 procent vanwege een psychogeriatrische ziekte/ aandoening en bij ongeveer 2 à 3 procent is de indicatie gebaseerd op een zintuiglijke handicap. In tabel 10 ziet de samenstelling van de doelgroep begeleiding in Wageningen er als volgt uit:

	aan-tallen	Reden indicatie
1	265	Psychiatrische ziekte/ aandoening
2	76	Verstandelijke handicap
3	43	Somatische ziekte/ aandoening
4	25	Lichamelijke handicap
5	30	Psychogeriatrische ziekte/ aandoening
6	5	Zintuiglijke handicap
totaal	444	

Tabel 10: Doelgroep begeleiding.

Doelgroep Jeugdwet

In deze bijlage wordt weergegeven wat de uitgangssituatie is van jeugdigen in de gemeente Wageningen²¹: hoeveel jeugdigen zijn er en wat is huidige vraag naar jeugdhulp en wat zijn de kosten die hiermee gemoeid zijn.

Tabel 11 geeft de leeftijdsopbouw per 1 januari 2013:

Leeftijd	Jongens	Meisjes	Totaal	Totaal per leeftijds-groep
0	169	142	311	1612
1	171	151	322	
2	159	166	325	
3	191	158	349	
4	169	136	305	
5	160	154	314	2729
6	163	173	336	
7	175	170	345	
8	173	146	319	
9	175	176	351	
10	179	189	368	
11	165	175	340	
12	166	190	356	
13	178	155	333	2312
14	195	171	366	
15	167	157	324	
16	161	158	319	
17	153	167	320	
18	265	385	650	
19	365	435	800	800
Totaal	3699	3754	7453	7453

Tabel 11: Leeftijdsopbouw jeugdigen.

Opgemerkt moet worden dat tot de groep 18-23 jarigen ook de studenten behoren staat niet in de tabel. Al met al is sprake van een “onzichtbare ontgroening” in Wageningen: de geboortecijfers liggen al jaren lager dan de sterftcijfers.

Risicokinderen in Wageningen

Periodieke onderzoeken laten zien dat het met het overgrote deel van de kinderen in Nederland (80%) goed gaat. Ongeveer 15% van de kinderen heeft echter op enig moment in zijn of haar jeugd hulp of ondersteuning nodig. Ongeveer 5% van de jeugdigen maken, soms langdurig, gebruik van gespecialiseerde hulp en ondersteuning wegens licht verstandelijke beperking, psychische stoornis of zware sociale problematiek. In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de situatie van Wageningse jongeren zoals de laatste rapportages over onze jeugd laten zien.

Aantal jongeren in Wageningen met (verhoogde kans op) risicogedrag²²:

- bij 14% van de jongeren is sprake van een risico op psychosociale problematiek²³;
- bij 17% van de jongeren is sprake van depressieve gevoelens, bij 5% is er sprake van ernstige mate van depressieve gevoelens;

²¹ De gegevens in dit hoofdstuk zijn ontleend aan het GBA, het Actieplan Jeugd, de Kindermonitor 2009, GGD onderzoek Jongeren 2007 en Kinderen 2009, het Jaarverslag uitvoering leerplicht 2009/2010, het Jaarverslag RMC regio vallei meldpunt voortijdig schoolverlaten 2009-2010 en aan de inbreng van maatschappelijke instellingen, inwoners en raadsleden tijdens de Startbijeenkomst beleid maatschappelijke ondersteuning d.d. 17 maart 2011.

²² Deze cijfers zijn afkomstig uit de E-movo 2011 en de Kindermonitor 2009.
²³ Psychosociale problematiek betreft psychische problemen die samenhangen met het dagelijks functioneren, zoals angst, eenzaamheid of problemen binnen het gezin.

- 12% van de Wageningse jongeren geeft aan gepest te worden;
- 11% van de gezinnen met kinderen tussen de 0 en 12 jaar hebben een lage sociaal economische status, SES. Wageningen heeft vergeleken met de regio Oost Nederland relatief weinig gezinnen met een lage SES. Jongeren met een lage SES vertonen vaker en op jongere leeftijd risicogedrag zoals middelengebruik en seksueel gedrag, hebben vaker psychische problemen en zijn moeilijker te bereiken voor informatie, advies en (preventieve) interventies.

Ongeveer 20% van de Wageningse jeugd zit in een kwetsbare positie of kan kwetsbaar worden. Vooral voor deze jeugd en hun gezinnen is sprake van een groot preventief hulpverleningsaanbod met een hoge participatiegraad, zoals jongerenwerk, sportbuurtwerk, sociale vaardigheidstrainingen etc.. Ook jongeren die zich niet in een kwetsbare positie bevinden, maken gebruik van het aanbod van jongerenwerk en sportbuurtwerk, speelruimte en andere voorzieningen.

Zowel de jeugdgezondheidszorg als het CJG is gericht op de hele groep jeugd en gezin. Een derde van de Wageningse ouders krijgt (vaak) hulp bij het opvoeden van hun kind. Ruim twee derde van deze groep krijgt de hulp binnen het eigen netwerk; 12% heeft behoefte aan deskundige hulp of advies op het gebied van opvoedingsondersteuning. Deze laatste groep ouders wil hulp/ advies het liefst aangeboden krijgen via een centraal punt, via internet of via persoonlijke begeleiding.

Preventief jeugdbeleid

In Wageningen nemen veel ouders deel aan preventieve programma's om opvoed- of opgroei problemen te voorkomen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van alle preventieve voorzieningen voor tieners en jongeren. Een overzicht is opgenomen in tabel 12.

Jeugdgezondheidszorg	±97% bereik van kinderen en jongeren tot 18 jaar
Centrum Jeugd en Gezin	±400 ouders/ verzorgers/ professionals
Homestart/ Doorstart	34 gezinnen
Jeugdpreventieteam	15 gezinnen
Vroeg- en voorschoolse educatie	49 kinderen
Tienerswerk	±80 tieners structureel
Jongerenwerk/ sport	±100 jongeren wekelijks
Speel-o-theek	130 kinderen die lid zijn

Leerplicht	127 preventieve meldingen 35 meldingen schoolverzuim VO 27 meldingen schoolverzuim MBO 48 voortijdig schoolverlaters
Zorg advies team scholen	20-25 leerlingen

Tabel 12: Gebruik voorzieningen aantal kinderen/ gezinnen in 2012

Alle preventieve opvoedings- en opgroei-ondersteuning wordt uitgevoerd vanuit het MO-beleid. het samenwerkingsverband dat actief is in het domein opvoeden en opgroeien beschrijft een plan waarin alle activiteiten zijn beschreven. In het CJG worden signalen uit het samenwerkingsverband gebundeld en opgepakt door middel van casusoverleggen van betrokken partijen waarin coördinatie van hulp en ondersteuning wordt bepaald. Ook wordt er vanuit het CJG, in samenwerking met diverse betrokken partijen, reeds geëxperimenteerd om de overgang van preventieve en lichte opvoedingsondersteuning naar jeugdzorg te vereenvoudigen en verbeteren.

Verblijf: Het aantal jongeren dat deeltijd of voltijd buiten het eigen gezin verblijft ligt hoog t.o.v. wat?, het gaat om 100 jongeren in Wageningen, verspreid over de diverse kokers van jeugdzorg (AWBZ, GGZ, pleegzorg, provinciaal, jeugdzorgplus). Vooral het aantal jongeren in de jeugdzorgplus is hoog in verhouding met andere gemeenten. Deze hulp en ondersteuning is de meest intensieve en kostbare hulp en ondersteuning. Dit is overigens ook een vorm van jeugdzorg waarvan de aantallen jaarlijks veel kunnen fluctueren.

Raad voor de Kinderbescherming: Los van de diverse jeugdzorgvormen, opereert de RvdK ook in het jeugdzorgveld. Na meldingen van BJZ kan de RvdK een raadsonderzoek uitvoeren. Dat resulteert in een advies aan de kinderrechter over eventuele gedwongen maatregelen zoals voogdijschap, onder toezichtstelling. De diverse activiteiten en aantallen zijn opgenomen in tabel 13.

Activiteiten Raad voor de Kinderbescherming 2012	
Beschermingsonderzoeken	15
Strafonderzoeken	39
Coördinatie taakstraffen	19
Gezag en omgangsonderzoek	8
Afstand, screening, adoptie, en afstammingsvragen	3
totaal	84

Tabel 13: Activiteiten Raad voor de Kinderbescherming 2012.

Bijlage 2: Passend onderwijs

Nieuw stelsel voor Passend onderwijs

Met de stelselwijzigingen Passend Onderwijs en Jeugdzorg wordt de verantwoordelijkheid voor hulp aan kinderen en gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben, belegd bij schoolbesturen en gemeenten. Schoolbesturen krijgen de opdracht en de middelen om elk kind (met een specifieke onderwijsbehoefte) passend onderwijs te bieden.

In Wageningen hebben we met twee samenwerkingsverbanden (SWV) van schoolbesturen te maken namelijk SWV PO 25.10 Rijn en Gelderse Vallei (Ede, Wageningen, Barneveld, Scherpenzeel, Renswoude, Veenendaal, Rhenen, Renkum) en SWV VO 25.10 Gelderse Vallei (Ede, Rhenen, Wageningen). De schoolbesturen binnen de regionale samenwerkingsverbanden PO en VO worden verplicht om een ondersteuningsplan op te stellen, instemming van de gemeenteraad te verkrijgen en op overeenstemming gericht overleg te voeren met de gemeenten(n) binnen het samenwerkingsverband (eind 2013/ begin 2014). Het ondersteuningsplan geeft aan welk niveau van ondersteuning de afzonderlijke scholen bieden, hoe de middelen worden verdeeld/ aangewend, hoe de ondersteuning wordt toegewezen, hoe verwijzing naar speciaal onderwijs gaat en hoe men ouders informeert over het proces. De gemeenten en samenwerkingsverbanden moeten afspraken maken over de inzet aan hulp en ondersteuning voor kinderen, zodanig dat wordt samengewerkt vanuit het belang van het kind/ het gezin en met als vertrekpunt het kind/ het gezin. Het betreft de volgende vraagstukken:

- Aansluiting tussen zorgstructuur onderwijs en zorgstructuur vanuit gemeente;
- Op niveau van individuele casussen (inhoudelijke afstemming aanbod hulp en ondersteuning vanuit school en vanuit gemeenten);
- Toeleiding tot jeugdzorg en toeleiding tot onderwijsondersteuning
- Wat wordt er lokaal (school, gemeente) geboden en wat koop je regionaal/ als samenwerkingsverband in;
- Aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt;
- Heeft andere inrichting van het samenwerkingsverband gevolgen voor leerlingenvervoer?

Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt

Een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt is van groot belang voor alle jongeren. Een groot aantal jongeren dreigen buiten de boot te vallen wanneer ze niet minimaal het niveau van de startkwalificatie weten te bereiken. Vanuit de RMC subregio Vallei wordt het programma 'aanval op de uitval' ingezet om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan en te zorgen dat jongeren een startkwalificatie halen. Aanvullend is er in deze regio een plusvoorziening. De plusvoorziening is een voorziening ten behoeve van onderwijsinstellingen in een RMC-regio, die bestaat uit een gecombineerd programma van onderwijs naar het behalen van een startkwalificatie, hulp en ondersteuning en waar nodig arbeidstoeleiding, dat wordt geboden aan jongeren van 12 tot 23 jaar, die zodanig ernstige problemen ondervinden op het gebied van financiën, gezondheid, huisvesting, sociale omgeving of maatschappelijk functioneren dat zij de onderwijsinstelling zonder diploma dreigen te verlaten.

Bijlage 3: Casussen

Fictieve casus van de familie Bloem uit Wageningen

Omschrijving situatie

Gezin: vader, moeder, zoon 16 jaar, dochter 13 jaar en zoon 9 jaar. Gezin woont in een nieuwbouwhuis. Er zijn nog weinig contacten in de buurt.

Moeder Denise: spil van het gezin, werkt parttime als apothekersassistente tijdens de schooluren, doet het huishouden en voedt de kinderen op. Is overbelast. Weinig contacten buiten de deur en geen vrijetijdsbesteding. Heeft zich ziek gemeld. Maakt zich zorgen over de kinderen.

Vader Lucas: geruime tijd werkeloos na een burn-out, kampt met klachten voortkomend uit de burn-out; moe, stemmingswisselingen, futloos, kan externe prikkels op bepaalde momenten moeilijk hanteren. Dit uit zich in spanningen in het gezin. Vooral veel ruzie met jongste zoon Eric. Heeft geen vaste daginvulling en kan de zorg voor de kinderen niet aan. Vader heeft schulden gemaakt.

Zoon Pieter, 16 jaar: volgt onderwijs op het VO, Mavo. Het gaat niet goed op school. Is gedemotiveerd, spijbelt veel, haalt slechte cijfers en het lijkt erop dat hij zijn eindexamen niet gaat halen. Daarnaast zijn er vermoedens dat zoon drugs gebruikt en deel uitmaakt van een groep jongeren met crimineel gedrag. Hierover zijn ouders door de school en politie geïnformeerd per brief.

Dochter Anja, 13 jaar: 1^e jaar VO Mavo. Is onzeker, faalangstig. Moet wennen aan het VO. Op school is zij een prima leerling. Thuis stelt zij zich heel afstandelijk op. Zit veel op haar kamer of kijkt televisie. Zij vertelt thuis weinig over school.

Zoon Eric, 9 jaar. Zit op het PO en heeft de diagnose ADHD en dyslexie. Daarnaast heeft hij een glutenallergie. Op school gaat het niet goed. Thuis is hij druk, chaotisch en luistert slecht.

Nu

De leden van het gezin worden ondersteund door diverse organisaties en in verschillende casusoverleggen besproken.

Vader Lucas: uitkering WWB, psychologische ondersteuning vanuit de Zw.

Zoon Pieter: heeft contact met de leerplichtambtenaar, politie, mentor school.

Zoon Eric: wordt begeleid door de huisarts voor medicijnen ADHD en glutenvrij dieet. De huisarts stelt voor om voor ondersteuning BJZ in te schakelen, dyslexie ondersteuning van de Zorgverzekeringswet en vanuit school.

Dochter Anja: geen specifieke inzet voor dochter omdat ze het ogenschijnlijk goed doet.

Moeder Petra: contact met leidinggevende over ziek zijn, bedrijfsarts, maatschappelijk werk.

De meeste hulpverleners weten niet dat er ook nog andere hulpverleners het gezin ondersteunen. Er is geen integraal overzicht van wensen en behoeften van alle gezinsleden.

Straks

De klantmanager van vader Lucas heeft in de gaten dat er meer aan de hand is in het gezin (vraagverheldering), dat het vinden van werk in de weg staat. Na toestemming van vader Lucas neemt hij contact op met het kernteam. Het kernteam nodigt het gezin uit voor een gesprek.

Hieruit blijkt dat er schulden zijn in het gezin en dat vader dit voor het gezin verborgen wil houden. De dochter heeft een deurwaarder aan de deur gehad, maar dit niet aan vader durven vertellen. Dit houdt haar heel erg bezig. Zoon Pieter wil graag op sport, maar er is geen geld voor.

Op basis van een integrale analyse en diverse gesprekken, maakt het gezin samen met het kernteam een ondersteuningsplan (1 huishouden, 1 plan). Ook wordt gezamenlijk bekeken wie het beste de inhoudelijk regisseur kan zijn. Deze wordt zo snel mogelijk betrokken bij het opstellen van het plan en aanspreekpunt voor het gezin. Het gezin hoeft niet meer met heel veel hulpverleners om tafel. De regisseur coördineert de afstemming tussen de hulpverleners. Voor de uitvoering wordt een ambulante team samengesteld met daarin mensen uit het informele circuit en professionals.

In het plan staan duidelijke doelen, tijdspad en ook een prioritering. Prioriteit nummer 1 is het wegwerken van de schulden door de inzet van een schuldaneringstraject, zodat deze zorg bij vader weg wordt genomen en hij meer energie heeft om zich beter te richten op het solliciteren. Het streven is om alvast arbeidsritme op te bouwen bij een bedrijf dat mensen met een (tijdelijke) beperking graag een reële kans wil geven op werk. Er wordt afgesproken dat vader naar de buurman gaat om te vragen of hij met hem wil gaan fietsen voor de ontspanning en om even uit de sleur te komen.

Afgesproken wordt dat vader en moeder samen de financiën beheren en zij samen een preventieve cursus schuldhulpverlening gaan volgen.

Er wordt ambulante thuisbegeleiding ingezet. Deze begeleiding richt zich op de kinderen en gaat structuur in het gezin aanbieden en bekijkt hoe ieder gezinslid zichzelf kan zijn en ze elkaar positief kunnen benaderen. Iedere week is er gezinsoverleg om de week daarop te plannen en elkaar te vertellen over zijn/ haar bezigheden. Het streven is om hierna deze ondersteuning vanuit een vrijwilliger van Doorstart te laten verlopen.

Moeder verwacht dat de spanning in het gezin hierdoor een stuk wordt weggenomen door bovengenoemde inzet en zij daardoor ook meer rust krijgt en grip op de situatie. De afspraken voor het maatschappelijk werk worden vooralsnog afgezegd. Wel loopt ze af en toe bij het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) naar binnen. Met de bedrijfsarts wordt afgesproken dat moeder ernaar streeft om na twee maanden weer aan het werk te gaan. Haar wordt eerst de kans gegeven om tot rust te komen.

Dochter van 13 gaat een top-dog training volgen ivm haar faalangst. Door de inzet van ambulante begeleiding in het gezin wordt er bekeken hoe er voor dochter een veiliger klimaat gecreëerd kan worden om zich meer te uiten.

Zoon van 16 jaar. In overleg met school krijgt hij meer begeleiding via schoolmaatschappelijk werk. Daarnaast regelt moeder via ik-doe-mee-fonds dat Pieter kan gaan sporten bij de voetbalclub en daarnaast komt hij nu geregeld bij het Kraaijennest waar hij de sportcoaches meehelpt bij de activiteiten in de wijk. Zijn zelfvertrouwen neemt hierdoor toe. Het doel hiervan is een andere vriendenkring te krijgen en de behoefte aan drugs af te laten nemen.

Zoon van 9 jaar. Hij krijgt extra begeleiding op school i.v.m. zijn dyslexie en gaat 2 x per week naar een vriendje om de thuissituatie te ontlasten.

Casus van meneer Gijs uit Wageningen

Omschrijving situatie

Van een echtpaar komt de vrouw te overlijden. Man, dementerend, van 77 jaar blijft achter en heeft hulp en ondersteuning nodig om thuis te kunnen blijven wonen. Het gaat om praktische zaken, zoals eten, administratie, activiteiten ondernemen en het huis schoonmaken.

Nu

Inwoner van Wageningen vult zelf of laat een aanvraagformulier AWBZ-zorg in vullen (acht pagina's) en stuurt het op naar het CIZkantoor in Utrecht. Het formulier is niet helemaal duidelijk en de inwoner wordt uitgenodigd voor een gesprek in Utrecht. Tijdens het gesprek wordt een beperkingen-invalijst gehanteerd en de score wordt ingevuld. Is de beperking licht (1 punt), matig (2 punten) of zwaar (3 punten) op bijvoorbeeld het onderwerp sociale redzaamheid; initiëren + uitvoeren van eenvoudige taken zoals eten maken en de was doen? De scores worden opgeteld en elke score van 2 of 3 punten telt mee in het aantal uren individuele begeleiding en groepsbegeleiding. Voor het schoonmaken van het huis wordt de man doorverwezen naar het Wmo-loket in de gemeente Wageningen.

Tijdens dit gesprek wordt normaal gesproken gevraagd of hij Zorg In Natura (ZIN) wil of een Persoonsgebonden budget (PGB). In dit geval is alleen ZIN mogelijk. Ook wordt gevraagd of de hulp en ondersteuning een bepaalde identiteit 'moet' hebben.

Het CIZ geeft een indicatie af, bijvoorbeeld 3 uur individuele begeleiding per week en vier dagdelen groepsbegeleiding per week.

Vervolgens koopt het Zorgkantoor deze hulp en ondersteuning in bij een aanbieder en deze levert de individuele begeleiding en hij gaat vier dagdelen naar dagbesteding. Bijvoorbeeld in de vorm dat een medewerker van aanbieder A twee maal in de week 1,5 uur bij hem thuis komt en dat hij vier keer per week een dagdeel naar de dagbesteding van aanbieder A gaat. De AWBZ betaalt de hulp en ondersteuning en meneer Gijs betaalt een inkomensgerelateerde bijdrage.

Straks

Inwoner van Wageningen belt naar een punt waarbij hij aangeeft dat hij hulp nodig heeft, of een inwoner geeft dit signaal af. Er wordt een afspraak gemaakt dat iemand bij hem thuis komt voor een gesprek of dat hij naar een punt toegaat (nummer 1, 2, 3, 4 of 5 in het schema van hoofdstuk 5). In dit geval komt iemand bij meneer Gijs thuis. Iemand uit zijn omgeving is bij het gesprek aanwezig.

Tijdens het gesprek wordt gevraagd wat er aan de hand is, wat hij zelf kan doen en wat zijn omgeving/netwerk kan doen om de hulp te regelen. Ook is besproken hoe de eigen kracht en het eigen netwerk kan worden vergroot. Dit volgens de methodiek van vraagverheldering. Uit deze vraagverheldering komt dat het hier gaat om een meevoudige vraag gaat die niet complex is.

Vervolgens wordt de zelfredzaamheid besproken en wat hij graag zou willen om te participeren/ zijn vrije tijd in te vullen. Hij houdt van vissen, muziek luisteren en tuinieren.

Het resultaat zou bijvoorbeeld kunnen zijn dat hij vijf maal per week een maaltijd krijgt bezorgd via A, een vrijwilliger hem helpt bij de administratie thuis en dat hij met een 'maatje' af en toe gaat vissen of muziek gaat luisteren. Voor de hygiëne van het huis wordt hulp bij het huishouden verleend, nu nog via Wmo-loket met beschikking en straks waarschijnlijk als vrij toegankelijke voorziening.

Een buurman houdt elke dag een oogje in het zeil. Ook gaat hij twee dagdelen per week naar een zorgboerderij.

Hij betaalt zelf de maaltijden en ook de visspullen. Voor de hulp bij het huishouden betaalt hij een eigen bijdrage, evenals voor de zorgboerderij. Als blijkt dat zijn inkomen te laag is om de visspullen te kunnen betalen, wordt dit vergoed uit het "Ik-doe-mee-fonds".

Bijlage 4: Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Aftrek specifieke zorgkosten:	Specifieke zorgkosten zijn in bepaalde gevallen aftrekbaar van de belastingen.
Arbeidsbeperking	Een duurzame beperking als gevolg van een langdurige ziekte, aandoening of handicap (gedeeltelijk) en die het uitvoeren of verkrijgen van werk belemmert.
Arbeidsvermogen	de mate waarin iemand in staat is loonvormende arbeid te verrichten.
AWBZ	Bijzondere ziektekosten waarvoor men zich niet individueel kan verzekeren is ondergebracht bij de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. Het betreft langdurige zorg aan volwassenen. De AWBZ bij jongeren gaat uitsluitend om langdurige geestelijke gezondheidszorg en hulp en ondersteuning voor jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap of beperking, zowel met als zonder verblijf.
Begeleiding	Activiteiten waarmee iemand wordt ondersteund bij het uitvoeren van dagelijkse levensverrichtingen en het aanbrengen en behouden van structuur in en regie over het persoonlijk leven.
Beschut werk	Een beschutte werkomgeving voor mensen met een lichamelijke, psychische en/ of verstandelijke handicap die niet in een 'gewone' werkomgeving kunnen werken.
Casus	Een voorbeeld uit de praktijk om een situatie of gebeurtenis te verduidelijken.
Cedris	De brancheorganisatie voor sociale werkgelegenheid & arbeidsintegratie.
Compensatie eigen risico	Iedere verzekerde van 18 jaar en ouder betaalt vanaf 1 januari 2008 een verplicht eigen risico voor de zorgverzekering. Heeft u hoge zorgkosten? Dan betaalt u vaak uw volledige eigen risico van de zorgverzekering. Door de regeling Compensatie eigen risico kunt u in bepaalde gevallen hiervoor een geldbedrag ontvangen ter compensatie van uw verplicht eigen risico. De overheid betaalt hiermee een deel van het eigen risico terug. CAK voert regeling uit.
Divosa	De Nederlandse vereniging van gemeentelijke managers op het terrein van participatie, werk en inkomen.
Eigen kracht	Zelf kunnen (betalen) en hierin eigen verantwoordelijkheid nemen, zo nodig met gebruikmaking van het sociaal netwerk. Talenten en mogelijkheden van mensen om zelf oplossingen te vinden voor problemen en deze ook (deels) zelf uit te voeren.
Gecertificeerde instelling	Rechtspersoon die een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering uitvoert en die in het bezit is van een certificaat of voorlopig certificaat zoals omschreven in de Jeugdwet.
Gesloten jeugdhulp	Opname, verblijf en jeugdhulp in een gesloten accommodatie op basis van een machtiging als bedoeld in artikel 6.1.2 van de Jeugdwet; (zie ook jeugdhulpplus).
Integraal punt	Een plek waar onze inwoners terecht kunnen met alle vragen op het gebied van het sociaal domein.
Jeugdbescherming	Onvrijwillige hulp en ondersteuning op grond van een door de kinderrechter uitgesproken maatregel, waardoor het ouderlijk gezag wordt beperkt of ontnomen omdat er sprake is van een ernstige bedreiging voor het kind vanwege mishandeling of verwaarlozing, van een ernstige wetsovertreding door minderjarigen of als het ouderlijk gezag ontbreekt.
Jeugdgezondheidszorg	Onderdeel van de openbare gezondheidszorg dat zich richt op het bevorderen, beschermen en bewaken van de lichamelijke, cognitieve en psychosociale ontwikkeling van alle jeugdigen tot 19 jaar.

Begrip	Omschrijving
Jeugdhulp	<p>1°. ondersteuning van en hulp en ondersteuning, niet zijnde preventie, aan jeugdigen en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptiegerelateerde problemen;</p> <p>2°. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jeugdigen met een somatische, verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en</p> <p>3°. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jeugdigen met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, met dien verstande dat de leeftijdsgrens van achttien jaar niet geldt voor jeugdhulp in</p>
Jeugdhulpplus	Gedwongen opname, (gesloten) verblijf en gedwongen behandeling in instellingen voor jeugdzorgplus (gesloten jeugdzorg) voor jeugdigen met ernstige gedragsproblemen, maar zonder strafrechtelijke veroordeling.
Jeugdige	<p>Een jeugdige is een persoon die:</p> <ol style="list-style-type: none"> de leeftijd van 18 jaar nog niet heeft bereikt, de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt en ten aanzien van wie strafrechtelijk jeugdhulp is opgelegd. de leeftijd van 18 jaar maar niet de leeftijd van 23 jaar heeft bereikt en voor wie: <ul style="list-style-type: none"> de jeugdhulp, die was aangevraagd vóór het bereiken van de leeftijd van 18 jaar, wordt voorgezet; het college heeft bepaald dat een voorziening op het gebied van jeugdhulp noodzakelijk is; de jeugdhulp is beëindigd vóór het bereiken van de leeftijd van 18 jaar en voor wie binnen een termijn van een half jaar hervatting van de jeugdhulp noodzakelijk is.
Jeugdreclassering	Hulp en ondersteuning aan jeugdigen die verdacht worden van of veroordeeld zijn wegens een strafbaar feit om recidive te voorkomen.
Jeugdwet	Regels over de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor preventie, ondersteuning, hulp en ondersteuning aan jeugdigen en ouders bij opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen.
Jobcoaching	Het begeleiden van mensen (met een arbeidshandicap) naar een reguliere baan.
Kantelingsgedachte	Zodanig werken dat de eigen kracht van de inwoner en zijn sociale netwerk maximaal benut wordt, door op zoek te gaan naar de vraag achter de vraag om daarmee te kunnen bepalen wat echt nodig is. Centraal staat daarbij de eigen verantwoordelijkheid van de inwoner in zijn sociaal- maatschappelijke omgeving.
Kindermishandeling	Elke vorm van voor de minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek en/ of psychisch letsel.
Kinderrechtenverdrag	Het Kinderrechtenverdrag is een internationale overeenkomst waarin de rechten van het kind staan. Het verdrag wordt ook wel het Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind genoemd en is in 1989 opgesteld door de Verenigde Naties (VN). In totaal hebben 193 landen het verdrag ondertekend, waaronder Nederland.
Kostendelersnorm	De verlaagde bijstandsnorm die verstrekt wordt als meerdere leden van een huishouden een inkomen ontvangen.
Loondispensatie	Het recht van de werkgever om een loon te betalen dat dat lager ligt dan het WML. Aanvulling tot 100% van het WML gebeurt door de gemeente.

Begrip	Omschrijving
Loonkostensubsidie	De subsidie die aan de werkgever wordt verstrekt waarmee het verschil tussen de loonwaarde en het WML gecompenseerd wordt.
Loonwaarde	Loonwaarde is de verhouding tussen het loon dat verdiend kan worden en het WML.
No-riskpolis	Polis welke de werkgever recht geeft het loon te compenseren dat bij ziekte aan de werknemer doorbetaald wordt.
Opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen:	<p>1°. psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, opvoedingsproblemen van de ouders of adoptiegerelateerde problemen;</p> <p>2°. beperkingen in de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie in verband met een somatische, verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem bij een jeugdige die de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt, en</p> <p>3°. een tekort aan zelfredzaamheid in verband met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking bij een jeugdige die de leeftijd van achttien jaar nog niet heeft bereikt.</p>
Ouder	Gezaghebbende ouder, adoptiefouder, stiefouder of een ander die een jeugdige als behorend tot zijn gezin verzorgt en opvoedt, niet zijnde een pleegouder.
Outreaching werken	Als hulpverlener actief naar buiten treden om contact te leggen met potentiële cliënten.
Participatiewet	Samenvoegen van een aantal regelingen aan de onderkant van de arbeidsmarkt: de WWB, de Wsw en gedeeltelijk de Wet Wajong.
Pedagogische civil society	Activiteiten van inwoners rondom het grootbrengen van kinderen. De pedagogische civil society is er voor en door iedereen die direct of indirect betrokken is bij opvoeden, opgroeien en gezondheid van de jeugd: <ul style="list-style-type: none"> a) Het gezin, familie en de vriendenkring. b) Andere betrokkenen zoals burens, leerkrachten of andere ouders. c) Vrijwilligers, professionals en diverse organisaties.
Pleegouder	Persoon die een jeugdige die niet zijn kind of stiefkind is, als behorende tot zijn gezin verzorgt en daartoe een pleegcontract heeft gesloten met een pleegzorgaanbieder.
Preventie	Het voorkómen van een ongewenste situatie.
Regisseur	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inhoudelijk regisseur is een persoon die ingezet wordt om de hulp en ondersteuning bij complexe problematiek efficiënter en effectiever te laten verlopen, zodat het huishouden hun problemen weer aan kunnen en grip hebben op hun (gezins)leven. 2. De procesregisseur is de gemeentelijke coördinator in het kernteam en houdt de voortgang van het proces in de gaten en de financiën.
Samenredzaamheid	De zelfredzaamheid van de inwoner met behulp van zijn informele netwerk.
Sociaal domein	De domeinen financiën (waaronder arbeid), dagbesteding, huisvesting, huiselijke relaties, geestelijke gezondheid, lichamelijke gezondheid, verslaving, activiteiten dagelijks leven, sociaal netwerk, maatschappelijke participatie en justitie samen.
Social Return on Investment	Een methodiek voor het meten van de effecten en het rendement van maatschappelijke projecten
Quotumregeling	De regeling die voorschrijft welk percentage van het personeelsbestand uit mensen met een arbeidsbeperking moet bestaan.
Veiligheidshuis	Het Veiligheidshuis is een netwerksamenwerking tussen straf- en zorgpartners en gemeenten, waarin zij onder eenduidige regie komen tot een ketenoverstijgende aanpak van complexe problematiek om ernstige overlast en criminaliteit te bestrijden. Wageningen maakt deel uit van het Veiligheidshuis West Veluwe Vallei samen met onder andere Ede en Renkum.

Begrip	Omschrijving
Vertrouwenspersoon	Persoon die jeugdigen, ouders of pleegouders op hun verzoek ondersteunt in aan-gelegenheden die samenhangen met de wettelijke taken en verantwoordelijkheden van het college van B&W, de jeugdhulpaanbieder, de gecertificeerde instelling en het AMHK.
Verwijsindex	Een landelijk informatiesysteem in Nederland dat bedoeld is om hulpverleners binnen verschillende organisaties inzicht te geven in elkaars betrokkenheid bij een individuele jongere.
Wajongers	Mensen die geen aanspraak kunnen maken op de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)/ Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) omdat er geen arbeidsverleden is opgebouwd. Dit zijn mensen die arbeidsongeschikt zijn voor de dag dat zij 17 jaar worden of na hun 17 ^e jaar arbeidsongeschikt worden én een oplei-ding/ studie volgen.
Vindplaats	Locatie waar een signaal kan worden gegeven of een vraag om hulp en ondersteu-ning kan worden gesteld en waar deze wordt opgepakt.
Werkgeversdienstverlening	Het handelen van de gemeenten dat er op gericht is om de gehele dienstverlening, c.q. de producten, die aan werkgevers wordt geleverd, zoveel mogelijk te structure-ren en waar mogelijk te concentreren.
Wet op de Jeugdzorg	Dit betreft zowel Jeugd en Opvoedhulp door jeugdzorgaanbieders als toeleiding, begeleiding naar jeugdzorg, uitvoering van maatregelen en onderzoek naar kindermishandeling door bureaus jeugdzorg. Wet op de Jeugdzorg wordt per 1 januari 2015 vervangen door de Jeugdwet.
Woonplaats van de jeugdige	1°. woonplaats als bedoeld in artikel 12 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek; 2°. ingeval de voogdij over de jeugdige berust bij een instelling: de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige; 3°. ingeval de woonplaats onbekend is dan wel buiten Nederland is: de plaats van het werkelijke verblijf van de jeugdige op het moment van de hulpvraag.
Wet tegemoetkoming chro-nisch zieken en gehandicapten	De tegemoetkoming uit de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicap-ten is bedoeld voor chronisch zieken, gehandicapten, ouderen en arbeidsongeschik-ten. Het CAK bekijkt of men aan de voorwaarden voldoet en berekent welk bedrag het betreft.
Zelfredzaamheid	Het lichamelijke, verstandelijke, geestelijke en financiële vermogen om zelf voorzie-ningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken”.
Zorgmelding	Een melding van een derde (zoals huisarts, leerkracht, politie of een persoon uit de sociale omgeving van het gezin) over de zorgen die hij of zij heeft over de ontwikke-ling en/ of veiligheid van een kind.
Zorgverzekeringswet	Wet die de kortdurende, op genezing gerichte hulp en ondersteuning regelt.

Bijlage 5: Afkortingen

AMHK	Advies- en Meldpunt Huiselijk Geweld en Kindermishandeling
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BCF	Bedrijfscontactfunctionaris
BJZ	Bureau Jeugdzorg
CAK	Centraal administratiekantoor
CIZ	Centrum voor indicatiestelling zorg
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
GGD	Geneeskundige en gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
IW4	Instituut voor Werkvoorziening Zuid-Oost Utrecht
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
(L)VG	(Licht) verstandelijk gehandicapten
Ministerie van VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
PGB	Persoonsgebonden budget
PO	Primair onderwijs
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
SROI	Social Return on Investment.
SW-bedrijven	Sociale Werkvoorziening-bedrijven
SWV	Samenwerkingsverbanden
TSJ	Transitiecommissie Stelsel Jeugd
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
(V)SO	(Voortgezet) speciaal onderwijs
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
Wajong	Werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WML	Wettelijk Minimum Loon
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wpg	Wet publieke gezondheid
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand
Zvw	Zorgverzekeringswet
VWS	Ministerie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport.
Wajong	De Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WML	Wettelijk Minimum Loon
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wpg	Wet publieke gezondheid
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WWB	Wet werk en bijstand
Wwb	Wet werk en bijstand
WWnV	Wet Werken naar Vermogen
Zvw	Zorgverzekeringswet

